

Sisällysluettelo

1	Sisällysluettelo
3	Lukuvuoden päätteeksi
13	Eläkkeelle
21	Ohjattu opetusharjoittelu
27	Norssi tutkii, kokeilee ja kehittää
41	Opetussuunnitelmat
45	Perusopetuksen lukuvuosi: alakoulu
223	Perusopetuksen lukuvuosi: yläkoulu
267	Lukion lukuvuosi
321	Hetkiä lukuvuoden varrelta
331	Koulun henkilökunta
337	Pysyvät toimikunnat ja ryhmät
345	Oppilasluettelot
359	Tiedotuksia

Lukuvuoden päätteeksi

Lukuvuoden päätteeksi

Olipa iloista ja mukavaa päästä elvyttämään tapahtuma- ja juhlaperinteitä sekä muitakin normaaleja koulun toimintamuotoja ilman erityisempiä pandemian aiheuttamia rajoituksia! Tämä näkyi sekä henkilöstön että oppilaiden ja opiskelijoiden vahvassa halussa panostaa yhteisölliseen toimintaan. Onneksi yhteisömme kollektiivisessa muistissa ja dokumenteissa oli riittävästi tietoa Norssin upeista perinteistä, vaikka uudenslaisiakin perinteitä toki luotiin.

Oman lisänsä perinteiden elvyttämiseen ja uudistamiseen toi se, että kolme uutta rehtoria perehtyi samalla siihen, miten talossa on ollut tapana toimia. Hyvässä yhteistyössä koko henkilöstön kanssa on pohdittu, mitkä toimintatavat on Norssissa todettu toimiviksi, mitä kenties olisi hyvä uudistaa ja mihin arvoihin ja tulevaisuuskuvaan toiminta halutaan perustaa. Tämä strategiatyö on edennyt pienin askelin siten, että lukuvuoden lopussa kiteytetään syntyneet ydinajatuksot, joista tulevana lukuvuonna työtetään yksityiskohtaisempia suunnitelmia ja toimintaohjelmia.

Pandemiarajoitusten poistuminen on helpottanut ja vilkastuttanut monia muitakin Normaalkoulun keskeisiä toimintoja, kuten opetusharjoittelua, tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoimintaa, kansainvälistä toimintaa mukaan lukien Unesco-koulun roolia, leirikouluja, kodin ja koulun yhteistyötä sekä yhteydenpitoa täysin palvelleeseen henkilöstöön. Siihen lukuvuoden aikana tai sen päätteeksi liittyivät lehtorit Jukka Jokinen, Päiviö Peltokorpi ja Ilpo Ollikainen, vahtimestari Sauli Tuominen sekä kirjastosihteeri Anne Lauttaanaho. Lämpimät kiitokset eläköityneille mittavasta ja kokosydämisestä työstä nuorison parhaaksi! Heistä ja muista edellä mainituista asioista voitte lukea tarkemmin jäljempänä tästä vuosikertomuksesta, kuten myös uudesta kolmivuotiskaudeksi valitusta johtokunnasta.

Lukuvuoden aikana on tehty erinomaisen rakentavaa yhteistyötä opettajankoulutuslaitoksen kanssa erityisesti opettajankoulutuksen opetussuunnitelman uudistamisessa. Tässä aktiivisimpia toimijoita ovat olleet kummankin laitoksen laajennetut johtoryhmät ja ohjattua opetusharjoittelua koordinoivat opettajat. Yhteinen työ parhaan opettajankoulutuksen tulevaisuuden rakentamiseksi jatkuu tulevana lukuvuonna. Aineenopettajien, erityisopettajien ja opinto-ohjaajien koulutuksen osalta yhteistyökumppaneina ovat myös muut tiedekunnat ja laitokset. Myös yhteistyö muiden harjoittelukoulujen kanssa on ollut erinomaisen rakentavaa muun muassa eNorssi-verkoston puitteissa. Alueemme muut koulut ja oppilaitokset ovat myös tärkeitä kumppaneitamme.

Lämpimät kiitokset kaikille yhteistyökumppaneille, koulun henkilökunnalle ja johtokunnalle mainiosta yhteistyöstä ja joustavuudesta. Kaikkien rehtoreiden puolesta toivotan jokaiselle virkistävää, rentouttavaa ja aurinkoista kesälomaa sekä valmistuneille oppilaille ja opiskelijoille parhainta menestystä seuraavassa elämänvaiheessa!

Jyväskylässä 3. kesäkuuta 2023

Antero Hietamäki, johtava rehtori

Risto Sarvilinna, Jerker Polso, Antero Hietamäki ja Johnny Kotro

Uudet rehtorit esittäytyvät

Elokuun alussa koulussamme aloitti kolme uutta rehtoria. Perusopetuksen vuosiluokkien 1–6 rehtorina aloitti Jerker Polso, perusopetuksen vuosiluokkien 7–9 rehtorina Johnny Kotro ja lukion rehtorina Risto Sarvilinna. Seuraavaksi voit oppia heistä jotain lisää.

Jerker Polso

Mitä olet tehnyt, ennen kuin tulit tänne töihin?

Tulin Norssiin Kuokkalan yhtenäiskoulusta, jossa työskentelimme Johnnyn kanssa työparina; minä virka-apulaisrehtorina ja Johnny rehtorina.

Hallinnon töissä olen työskennellyt lähinnä Jyväskylässä ja muutamaan otteeseen kansainvälisesti, viimeksi Qatarissa kansainvälisen suomalaisen koulun rehtorina.

Koulumaailmassa olen tehnyt töitä oikeastaan kaikilla kouluasteilla varhaiskasvatuksesta yliopistoon. Koulumaailman ohella olen tehnyt töitä teatterin ja draaman kentällä.

Minkälaisen koulutuksen olet käynyt?

Olen valmistunut alun perin luokanopettajaksi ja tehnyt päättöharjoittelun juuri Jyväskylän normaalikoulussa. Olen valmistunut myös erityisopettajaksi ja teatteri-ilmaisun ohjaajaksi sekä tehnyt MBA-opinnot koulutusjohtamiseen erikoistuen.

Mitkä asiat kuuluvat työnkuvaasi?

Rehtori vetää ja ohjaa monta asiaa yhdessä muun henkilökunnan kanssa. Työhön kuuluu muun muassa yhteistyö huoltajien ja oppilaiden kanssa, hallinnolliset päätökset, opiskeluhuollon vetäminen koulun osalta ja lähiesimiestyö. Draaman puolelta voisin lainata työtä kuvaamaan termiä "fasilitointi" tai sujuttaminen.

Minkälaisia taitoja tarvitset työssäsi?

Muun muassa vuorovaikutustaitoja, organisointikykyä sekä kykyä innostua ja innostaa. Kaikissa voisni vielä kehittyä.

Miten olet viihtynyt täällä?

Olen viihtynyt erittäin hyvin. Kiitos lämpimästä vastaanotosta kaikille.

Mikä on suosikkipaikkasi tai -asiasi Norssissa?

Nautin oppilaiden ja opiskelijoiden kohtaamisesta.

Mikä on parasta ja huonointa rehtorina olemisessa?

Parasta on ihmisten kanssa työn tekeminen. Huonointa on kiire, työmäärä ja se, ettei aina ehdi kohtaamaan kaikkia rauhassa ja ajan kanssa.

Mitä tykkäät tehdä vapaa-ajallasi?

Tykkään pelata lautapelejä ja lukea, vaikka tuntuu, että siihen jää nykyisin liian vähän aikaa. Pidän myös elokuvista ja jään helposti kiinni erilaisiin draamasarjoihin. Pidän myös uusien asioiden tutkimisesta ja oppimisesta. Vapaa-ajallani siis myös tutkin ja kirjoitan.

Mikä on lempiruokasi täällä? Entä inhokkisi?

En osaa oikein sanoa lempiruokaa. Arvostan hirveästi keittiön väkeä ja nautin siitä, että saa päästä valmiiseen pöytään. Lohta on ollut joskus juhlapäivinä, ja se on erityisen hyvää. Inhokki on ehkä puuro, sillä se ei tahdo pitää nälkää koko päivää.

Mikä on paras viikonpäivä? Entä huonoin?

Paras viikonpäivä on varmasti lauantai, sillä silloin saa rauhassa viettää aikaa lasten kanssa, eikä (yleensä) ole kiire minnekään. Huonoin ehkä keskiviikko: viikko on jo puolivälissä, mutta ei vielä loppuillaan. Usein huomaa, ettei ole saanut mielestään tarpeeksi aikaa.

Mitä ajattelet nykyajan nuorisosta?

Onneksi olette viisaampia kuin meidän sukupolvemme oli nuorena.

Minkälainen nuori itse olit?

En osaa sanoa. Tykkäsin koulusta, harrastin miekkailua ja vietin aikaa kavereiden kanssa. Luin myös aika paljon; TV:ssä oli kaksi kanavaa eikä tietokonetta ollut ainakaan meidän perheessä.

Mikä oli lempiaineesi koulussa?

Kuvataiteet ja matematiikka. Myös lukeminen ja kaikenlaiset tarinat ylipäätään olivat minulle mieluisia.

Mikä sinusta piti tulla isona?

Aivan pienenä leijona ja hieman vanhempana arkkitehti.

Mitä odotat eniten kesälomalta?

Kiireetöntä aikaa perheen ja ystävien kanssa: lautapelailua ja lukemista.

Johnny Kotro

Mitä olet tehnyt, ennen kuin tulit tänne töihin?

Olin töissä oppilaanohjaajana kolme vuotta ennen siirtymistä rehtoriksi. Työskentelin rehtorina ensimmäisessä yksikössä kesään 2020 asti. Sen jälkeen siirryin toiseen yksikköön rehtorin tehtävään, josta kahden lukuvuoden jälkeen siirryin Norssiin.

Minkälaisen koulutuksen olet käynyt?

Olen opiskellut luokanopettajaksi, ja pitkinä sivuaineina minulla on ohjaus ja matematiikka. Lyhyenä sivuaineena liikunta. Opetushallinnon opinnot (ns. reksiopinnot) olen tehnyt myös yliopistossa opiskellessani.

Mitkä asiat kuuluvat työnkuvaasi?

Laidasta laitaan tehtäviä: pääsen suunnittelemaan juhlia, rekrytoin henkilökuntaa tai vedän talokohtaista opiskelijahuoltoryhmää. Tehtävään sisältyy myös opetusta, jota jatkossa teen pääosin opinto-ohjauksessa. Odotankin innoissani ensi lukuvuotta, kun edellisestä opetuksesta on kulu- nut kymmenisen vuotta!

Minkälaisia taitoja tarvitset työssäsi?

Organisointikykyä, sosiaalisia taitoja sekä kykyä työskennellä tietokoneiden ja ihmisten kanssa monipuolisesti. Pitää myös haluta oppia uusia asioita työn ja tarpeiden jatkuvien muutosten takia.

Miten olet viihtynyt täällä?

Olen viihtynyt täällä erittäin hyvin! Toki työnkuva on hyvin erilainen aiempiin tehtäviini verrattuna, mutta onneksi työyhteisö on kärsivällisesti tukenut minua työn haltuunottamisessa.

Mikä on suosikkipaikkasi tai asiasi Norssissa?

Ilmapiiri on hyväksyvä, rauhallinen ja oppimismyönteinen. Tuntuu hyvältä aistia turvallisen oppimisympäristön vaikutuksia oppimisen ilmapiiriin.

Mikä on parasta ja huonoita rehtorina olemisessä?

Parasta ovat ihmiset: aikuiset ja lapset.

Huonoita tai vaikeinta ovat tilanteet, joissa haluaisi auttaa esim. oppilasta, mutta ei välttämättä osaa tukea tai saa riittävästi tuettua.

Mitä tykkäät tehdä vapaa-ajallasi?

Aika paljon aikaa menee harrastuksissa: valmennan salibandya ja liikun itse säännöllisesti mm. las- ketellen, padelia ja säbää pelaten sekä kuntosalilla välillä käyden. Kuten hartioiden leveydestä tai jalkojen paksuudesta voi päätellä, viimeiseksi mainitussa paikassa kannattaisi viihtyä enemmän. 😊

Mikä on lempiruokasi täällä? Entä inhokkisi?

Syön lähes aina kotoa yli jäänyttä jämäruokaa, joten en osaa tähän vastata. En halua kuormittaa ympäristöä biojätteellä, joten kannan korteni kekkoon perheen osalta näin. Uskoisin, että tykkäisin eniten kala- ja kanaruuista, jos koulun keittiön valmistamaa ruokaa söisin. Kaalikääryleet eivät ole suosikkeja, eivät kotona eivätkä työpaikalla, vaikka kaalilaatikko on suurta herkkuaani.

Mikä on paras viikonpäivä? Entä huonoin?

Lauantai on ehdottomasti paras, vaikka sunnuntaina olo on normaalisti parhaimmillaan.

Huonoin on tiistai. Usein lyhentynyt yöuni sunnuntain ja maanantain välisenä yönä näkyy vasta tiistaina.

Mitä ajattelet nykyajan nuorisosta?

Näen nuorison keskimäärin positiivisemmin kuin nuoriso ehkä ajattelee meidän aikuisten näkevän. Nuorissa on voimaa, viisautta ja potentiaalia, jota ei pidä väheksyä!

Huolissani olen siitä, että osa nuorisosta ei välitä toisten ihmisten hyvinvoinnista ja turvallisuudesta. Perusoikeuden eli vapauden elää ja olla oma itsensä ympäristössä, jossa on hyvä olla, pitäisi olla meille jokaiselle itsestään selvä. Sitä tulee vaalia kynsin ja hampain.

Minkälainen nuori itse olit?

Valtaosa ajasta meni salibandyn, kavereiden ja tyttöystävän kanssa, joten en ehtinyt koetella rajojani kovin paljon. En ollut innokas koulunkävijä, mutta en myöskään ollut kouluvastainen. Itselleni motivaation merkitys on ollut aina iso, ja vasta aikuisena kykenin tekemään ja näkemään tulevaisuutta koskevia suunnitelmia. Sain mm. lukiossa samanlaisia arvosanoja kuin yliopistossa, vaikka arvosteluasteikko oli lukiossa 4–10 ja yliopistossa 1–5.

Mikä oli lempiaineesi koulussa?

Liikunta, englanti ja kotitalous.

Mikä sinusta piti tulla isona?

Poliisi, liikunnanopettaja, salibandyammattilainen, opinto-ohjaaja, luokanopettaja tai kaupallisen alan ammattilainen. Siinä muutamia ammatteja, joista montaa olen harjoittanutkin elämäni aikana.

Mitä odotat eniten kesälomalta?

Aurinkoa, eli valoa ja lämpöä. Odotan myös lomamatkaa perheen kanssa.

Risto Sarvilinna

Mitä olet tehnyt, ennen kuin tulit tänne töihin?

Olen ollut opettajana ja apulaisreksinä Jyväskylän lukiokoulutuksessa parikymmentä vuotta. Aloitin Voionmaan lukiosta, josta siirryin Lyseolle. Paljon on toki muutakin työtä tullut tehtyä. Kesätöissä olen ollut mm. merellä kalastajana ja toisaalta puoliammattilaisena teatterihommissa.

Minkälaisen koulutuksen olet käynyt?

Opettajanpätevyys on historiasta ja yhteiskuntaopista. Lisäksi minulla on draamaopintoja ja rek-siopinnot.

Mitkä asiat kuuluvat työnkuvaasi?

Rehtorin työ on mukavaa ja monipuolista. Paljon aikaa menee henkilöstöasioihin ja pieniin hallin-nollisiin juttuihin. Nyt ensimmäisenä vuotena Normaalikoululla työhön on kuulunut paljon pereh-tymistä talon tapoihin.

Minkälaisia taitoja tarvitset työssäsi?

Kaikkein tärkein taito on kuunteleminen. On myös hyvä osata katsoa asioita monelta kantilta.

Miten olet viihtynyt täällä?

Oikein hyvin.

Mikä on suosikkipaikkasi tai asiasi Norssissa?

Kuntosali on kiva paikka. Norssilla on myös hieno kirjasto, se miellyttää lukemisesta tykkäävää.

Mikä on parasta ja huonointa rehtorina olemisessä?

Parasta on se, että saa työskennellä nuorten hyväksi ja heidän kanssaan. Huonointa on ajoittai-nen työn hektisyys.

Mitä tykkäät tehdä vapaa-ajallasi?

Luen kirjoja, urheilun ja liikun merellä purjein tai moottorilla. Minulla on myös koira, jota ulkoilutan tietysti päivittäin. Lapset ovat jo aika isoja, mutta nuorimman kanssa tehdään monenlaista yhdessä.

Mikä on lempiruokasi täällä? Entä inhokkisi?

Kasvissyöjänä kaikki hyvät kasvisruuat miellyttävät. Äiti kasvatti niin, ettei mitään ruokaa saa in-hota – kaikki ei vain ole yhtä hyvää.

Mikä on paras viikonpäivä? Entä huonoin?

Maanantai on ehdottomasti paras, koska silloin kaikki viikon mokat ovat vielä edessä. :) Ei ole huo-noja päiviä.

Mitä ajattelet nykyajan nuorisosta?

Fiksumpaa kuin edeltäjänsä.

Minkälainen nuori itse olit?

Aika villi, sosiaalinen ja monesta asiasta kiinnostunut ja innostunut. .

Mikä oli lempiaineesi koulussa?

Historia ja biologia.

Mikä sinusta piti tulla isona?

Aika nuorena päätin, että minusta tulee opettaja. Olen aina ihailnut hyviä opettajia. Se työ vaatii niin paljon osaamista ja älyä.

Mitä odotat eniten kesälomalta?

Että purjeveneeni saa osakseen hyviä tuulia.

Eläkkeelle

Lehtori Jukka Jokinen

Koulussamme yli 20 vuotta historian ja yhteiskuntaopin opettajana toiminut lehtori Jukka Jokinen jäi eläkkeelle 31.10.2022. Syntyperäisenä jämsäläisenä Jukka kirjoitti ylioppilaaksi Jämsän lukiosta vuonna 1977. Hän opiskeli laajasti ja monipuolisesti Jyväskylän yliopistossa valmistuen vuonna 1983 filosofian maisteriksi sekä historian ja yhteiskuntaopin opettajaksi.

Jukka on tehnyt monipuolisen työuran työskennellen uran alkuvaiheessa tutkijana ja myöhemmin opettajana. Tutkimustyössään Jukka keskittyi paikallis- ja taloushistoriaan. Opettajana hän toimi Jämsässä, Muuramessa ja Jyväskylässä. Jyväskylän normaalikouluun Jukka tuli opettajaksi ja opettajankouluttajaksi 1.8.2001.

Jukka Jokinen on kehittänyt työrallaan monipuolisesti yläkoulun ja lukion opetusta osa-alueinaan muun muassa taloushistoria, taloustiede, lakitieto sekä karttojen pedagoginen käyttö historian opetuksessa. Vuosina 2008–2010 Jukka työskenteli yhdessä Jyväskylän yliopiston historian laitoksen tutkijoiden kanssa. Tästä yhteistyöstä syntyi muun muassa julkaisut Suomen historialliset kartat sekä Atlas: Suomen historia.

Jukka oli eläköityessään reservin majuri ja siten myös aktiivinen maanpuolustustoimija. Varautumisen, turvallisuuden ja maanpuolustuksen teemat olivat kiinteä osa myös hänen opetustaan.

Jukka on lämminhenkinen ja helposti lähestyttävä, ja siksi nopeat kohtaamiset hänen kanssaan onnistuivat kiireistenkin työpäivien aikana. Kollegana pystyi aina luottamaan siihen, että jos Jukalta pyysi apua tai neuvoa, sitä myös sai. Jukalta ennätti saada ideoita, aineistoa ja tukea käden käänteessä. Monet Jukan opetusideoista elävät edelleen meidän muiden opettajien historian opetuksen käytössä joko suoraan sellaisenaan tai kehiteltyinä. Harjoittelijat kuvasivat Jukkaa helposti lähestyttäväksi ohjaajaksi, jolta sai opetuksen suunnittelun alkua vauhdittamaan konkreettisia ideoita ja esimerkkejä. Jukan vahvuusalueita olivat myös töiden suunnittelu, jakaminen ja järjestely. Hänen ansiostaan monet palaverit päätettiin hyvillä mielin.

Jukka Jokinen saatellaan ansaitulle eläkkeelle 26.10.2022

Lehtori Päiviö Peltokorpi

Päiviön pitkä purjehdus opettajana ja opettajankouluttajana alkoi Helsingin normaalilyseossa ja jatkui Oulun normaalikoulun kautta Jyväskylän normaalikouluun, jossa hän aloitti työnsä 1990. Hän on koko uransa osannut säätää skuuttia niin, että tietotekniikan kouluopetuksen ja digitaalisten oppimisympäristöjen kehittämisen keulapurjeet on trimmattu optimaaliseen kulmaan.

Päiviö on ollut kipparina monimuoto-opetuksen ja etäopiskeluratkaisujen kehittämisessä toteuttaen tähän sopivaa oppimisympäristöä jo 1990-luvulla. Hän on ollut rakentamassa harjoittelukoulujen yhteistyöverkosta eNorssia ja ollut verkoston aktiivinen toimija vuosikymmenten ajan. Päiviö kehitti sähköistä tilanvarausjärjestelmää jo paljon ennen Wilmaa. Näissä hankkeissa tuulet olivat usein suotuisia ja miehistö sai nauttia tasaisesta vauhdista kannella tai turvassa kajuutassa.

iPadien tulo osaksi oppimista ja opetusta oli eräs merkittävä etappi Päiviön uralla. Alun luovimisen jälkeen vauhti alkoi kasvaa, mutta Päiviö hallitsi omalla rauhallisella tyyneydellä myös kovien myötätuulien jippaukset. Tämän työn tuloksesta ovat saaneet nauttia tuhannet opettajat, harjoittelijat ja oppilaat.

Työyhteisön jäsenenä Päiviö oli äärimmäisen rakentava ja kannustava, mutta samalla sitkeän päättäväinen. Etäältä katsoen saattoi ajatella hänen olevan aloitteleva gast, mutta todellisesti hän oli oman vahvan asiantuntemuksensa kautta kokenut kippari, jolla pysyi pinna oikeassa asennossa ja harukset sopivalla kireydellä. Päiviön kanssa oli helppo keskustella sekä kollegana että harjoittelijana uusista opetusideoista ja kokeiluista. Häneltä löytyi aina jokin hyvä näkökulma, joka vei yhteistä venettä eteenpäin. Päiviölle uskalsi myös kertoa totaalisista epäonnistumisista, ja hänen avulleen oli helppo löytää suunta omaan satamaansa.

Pitkän norssipurjehduksen jälkeen Päiviöllä on nyt enemmän aikaa muille tärkeille asioille. Koti, mökki ja vene ovat näyttöjä Päiviön upeista kädentaidoista, joille on nyt enemmän aikaa. Jatkossa perhe ja ystävät saavat varmasti nauttia Päiviön taidolla kokkaamista ruuista, joihin ainekset on kasvatettu omassa puutarhassa tai pyydetty Keiteleeseen kirkkaista vesistä.

Luokanopettaja Ilpo Ollikainen

Norssin savolaisosasto kokee merkittävän menetyksen, kun luokanopettaja Ilpo Ollikainen jää ansaitulle eläkkeelle 1.8.2023. Jyväskylän normaalikouluun Ilpo siirtyi Savonlinnan norssista vuonna 2003.

Ilpo valmistui luokanopettajaksi vuonna 1987 Savonlinnan opettajankoulutuslaitokselta ja toimi jo valmistuessaan opettajana Nojanmaan koulussa Savonlinnassa. Nuoren opettajan innokkuus teknologian saralla oli nähtävissä jo 1990-luvun taitteessa, kun hän keräili keran viikossa Commodore 64 -tietokoneet Savonlinnan kaupungin kouluilta kuplavolkkarinsa kyytiin ja ajeli yhdelle koululle pitämään ATK-kerhoa oppilaille. Edelleenkin Ilpo esittelee itsensä yhteisissä koulutuksissa nimenomaan ATK-kehittäjäopettajaksi.

Ilpon ura lehtorina ja opettajankouluttajana Savonlinnan normaalikoulussa alkoi vuonna 1987 teknisen työn opettajana, mutta häneltä onnistuivat luokanlehtorin tehtävät myös esi- ja alkuopetuksessa. Ilpo on osallistunut luokanlehtorin yleisen kehittämistehtävän lisäksi erilaisiin teknologiaa sivuaviin kehittämis- ja kokeiluhankkeisiin koko työuransa ajan, niin valtakunnan kuin kansainväliselläkin tasolla. Yksi mieleenpainuvimmista on ollut Savonlinnan normaalikoulun esi- ja alkuopetuksen oppilaiden ja opiskelijoiden yhteinen animaatioprojekti, joka kuvattiin Punkaharjun Retretin luolastossa. Ilpo kävi esittelemässä projektin tuotoksia MONTAGE 93 International Festival of Image -tapahtumassa elokuussa 1993 Rochesterissa, New Yorkin osavaltiossa Yhdysvalloissa.

Rentoutuakseen Ilpo toimi iltanäyttelijänä Savonlinnan kaupunginteatterin näytelmissä. Lavalla työasiat unohtuivat, kun hän keskittyi senhetkiseen rooliinsa näyttelijänä.

Tulevaisuuden ura opettajana on varmasti ollut nähtävissä jo varhain, kun nuorukainen käynnisti Varkauden kaupungin kerhotoimintaa lapsille koulu- ja lukioaikanaan. Työskennellessään opettajana hän on ohjannut teknologiakerhojen lisäksi myös näytelmäkerhoja oppilaille ja siten ohjannut heitä suurella sydämellä kulttuurin pariin.

Jyväskylän normaalikoulussa Ilpolla oli vastuullaan muun muassa ohjelmoinnin kehittäminen ja sen tuominen oppilaiden hyödyksi ja iloksi. Hän on varustanut koulumme kattavasti erilaisilla ohjelmointiin ja ohjelmoinnilliseen ajatteluun mahdollistavilla laitteilla. Ilpo koulutti muita opettajia ja piti koodauskerhoja oppilaille. Hän osallistui aktiivisesti myös eNorssin yhteisen ohjelmointipolun rakentamiseen ja päivittämiseen. eNorssi-toiminta ja sen kautta verkostoituminen muiden Norssien kanssa olikin Ilpolle tärkeää. Hän toimi osaltaan eNorssin TVT-ryhmän jäsenenä useita vuosia tuoden ilpomaista iloa ja huumoria kaikkien nautittavaksi.

Ilpo on toiminut aktiivisesti erilaisissa opettajan työhön liittyvissä luottamustehtävissä jo opiskeluaikastaan lähtien. Luottamustehtävien kautta hänellä on ollut mahdollisuus vaikuttaa asioiden kulkuun ja ilmaista mielipiteensä. Viimeisimpänä tehtävänä on ollut Suomen Harjoittelukoulujen Opettajien (SUHO) hallituksen jäsenenä toimiminen vuodesta 2002 alkaen.

Ilpon jälki työyhteisössä on merkittävä ja jää varmasti elämään. Lupsakka savolainen huumori on näkynyt kaikessa Ilpon tekemisessä ja olemisessa. Jokainen Ilpon kommentti esim. kokouksissa on punnittava tarkasti – aina on olemassa mahdollisuus, että kyseessä onkin vastuunsiirto kuulijalle. Ilpon vapunaaton naamiaisasu koulussa on joka vuosi ollut tarkkaan suunniteltu ja harkittu taiteellinen kokonaisuus – kaikkien meidän muiden huviksi ja iloksi.

Pitkäaikainen lauluharrastus mieskuoro Sirkoissa on varmasti ollut myös jonkinlainen elämäntapa. Ilpo ja puolisonsa Tuula ovatkin todellisia kulttuuri-ihmisiä: he luovat kulttuuria ja myös ilolla kulluttavat sitä.

Toivotamme Ilpolle mukavia eläkepäiviä iloa tuovien harrastusten parissa. Kiitos yhteisistä työvuosista, hyvästä huumorista ja maukkaasta kahvista, jota aina keitit kaikille suurella sydämellä.

Vahtimestari Sauli Tuominen

Koko Norssin yhteinen Sale on ollut koulun vakiokoonpanossa aina. Tai siltä ainakin meistä muista on tuntunut, koska Sale aloitti työuransa Norssilla jo vuonna 1985. Sale oli vuodesta 1977 lähtien yliopiston puutarhanhoitajana. Työnantajana oli silloin Keski-Suomen piirirakennustoimisto. Sen jälkeen hän siirtyi Norssin vahtimestariksi, josta eläköityi joulukuussa 2022.

Sale on jäänyt työkavereiden mieleen lämminhenkisyydestään, empaattisuudestaan, iloisuudestaan, huumorintajustaan, ystävällisyydestään ja avuliaisuudestaan johtuen. Sählykentällä kilpailuvietti tosin välillä otti ylivoimallan ja vastapuolen pelaajat saivat osumaa Salen napakoista laukauksista. Hän on aina ollut valmis kahviseuraa vaihtamaan kuulumisia ja laskemaan leikkiä. Aamuvirkku Sale tuli yleensä koululle jo kukonlaulun aikaan ja hoiteli monia asioita ennen muiden saapumista.

Urheilumaailmassa on käsite ”kulttipelaaja”, jolla tarkoitetaan usein pelaajaa, joka on ansainnut kannattajien keskuudessa suuren suosion yleisöön menevillä peliesityksillään ja toiminnasta pelikentän ulkopuolella. Henkilön tarina ja persoona kantavat läpi vuosien. Sale täyttää Norssin ”kulttipelaajan” määritelmän. Salen melkoisen vauhdikas tapa ajaa autoa on myös legendaarinen – kyydistä joko tykkää tai sitten ei! Ja radiossa soi yleensä Beatles tai vanha kunnon rock!

Muitakin Salen työuran klassikoita löytyy. Monet meistä työkavereista ovat kokeneet Salen tarkastuskierrokset iltapäivisin. Työhuoneessa istuessa ovi aukesi, Sale kurkkasi sisään ja tiuskaisi: ”Nyt kotiin siitä!” Tai apua pyydetessä kuului ensin: ”Ei käy!” tai: ”En ehdi!”, mutta pilke säilyi silmäkulmassa, ja apua sai oikeasti aina ihan kaikessa.

Eräälle työkaverille ja koulumme entiselle oppilaalle Sale on ollut lapsuudesta asti perhetuttu salibandyharrastuksen takia. Hän kertoo: ”Alakouluikäisenä satuin juoksemaan Normaalikoulun käytävällä kesken koulupäivän. Ensimmäisestä sain varoituksen, mutta toisesta kerrasta Sale koppasi minut kiinni ja nosti kierrätyspaperiastian (Sulo) sisään. Sieltä pääsin pois vasta, kun lupasin olla juoksentelematta käytävillä, jotta en loukkaa itseäni. Oppi meni perille. Yli 20 vuotta myöhemmin

pääsimme yhdessä muistelemaan tilannetta kahvikupin äärellä, kun päädyin opettajaksi Normaalikouluun ja sitä kautta Salen työkaveriksi. Salella on huumorintaju kohdillaan, ja hän osaa aina kääntää suupielet hymyyn.”

Me kaikki entiset työkaverit toivotamme leppoisalle ja hauskalle Salelle kaikkea hyvää jatkoon ja runsaasti iloa ansaituille eläkepäiville! Toivottavasti tapaamme usein!

Kirjastosihteeri Anne Lauttaanaho

Normaalikoulun peruskoulun ja lukion pitkäaikainen kirjastosihteeri Anne Lauttaanaho hyvästeltiin eläkkeelle haikain mielin huhtikuussa. Anne on vuosien ajan ollut norssilaisten oma, asiantunteva ja oppilaiden lukutottumuksista perillä oleva kirjaston hengetär. Abiturentit Hilja Ahtiainen (vas.) ja Lauri Laajala (oik.) ovat ahkerina lukijoina viihtyneet kirjastossa Annen seurassa koko koulun uransa. Kirjojen lisäksi on juteltu myös omat kuulumiset ja pohdittu maailman menoa.

Ohjattu opetusharjoittelu

Ohjaajakoulutukset

Ohjaavat opettajat osallistuivat eNorssin ohjaajakoulutuspalveluiden ohjaajakoulutuksiin

Ohjaajakoulutus moduuli 1 "Ohjauksen perusteet" järjestettiin koulukohtaisesti uusille ohjaaville opettajille. Koulutuksessa pohdittiin ohjatun harjoittelun merkitystä osana opettajankoulutusta, tarkasteltiin ohjauksen perusteita ja menetelmiä sekä työstettiin omaa ammatillista identiteettiä.

Ohjaajakoulutus moduuli 2 "Ohjauksen erilaisia mahdollisuuksia" järjestettiin yhdessä Itä-Suomen yliopiston kanssa. Koulutuksessa tutustuttiin ohjauksen erilaisiin ulottuvuuksiin ja syvennettiin omaa ammattitaitoa vuorovaikutuksellisin metodein.

Valtakunnallinen ohjaajakoulutus moduuli 3 "Ohjaus ja tutkimus" alkoi tammikuussa Jyväskylässä. Koulutuksessa perehdytään viimeisimpään ohjaukseen vaikuttavaan tutkimukseen ja tehdään oma ohjauksen kehittämisprojekti.

Ohjaajakoulutus moduuli 3 luennolla

Ohjaajakoulutus MOD2 vauhdissa

Ohjatut harjoittelut

Normaalikoulussa harjoitteli tänäkin lukuvuonna luokanopettaja-, aineenopettaja-, erityisopettaja- ja ohjauksen alan opiskelijoita. Ohjatuissa opetusharjoittelussa opettajaksi opiskelevat pääsevät harjoittelemaan opetusta ja kasvatusta oikeassa koulussa ja yhdistämään oppimaansa käytäntöön sekä tarkastelemaan käytäntöä teorioiden kautta. Ohjaavan opettajan tehtävä on auttaa harjoittelijaa reflektoimaan omaa tuntuunselmaansa ja harjoittelutuntiaan sekä perehdyttää opettajan työhön kokonaisvaltaisesti.

Kansainvälistä opettajaharjoitteluvaihtoa Norssilla tammikuun ajan

Tammikuu alkoi hyvin kansainvälisesti Normaalikoulussa. Heti lukukauden alussa saapui ryhmä ranskalaisia tulevia englannin- ja luokanopettajaharjoittelijoita alakoululle ja yläkoulu-lukioon kahdeksi viikoksi (9.1.–20.1) tutustumaan suomalaiseen koululaitokseen ja opettajaharjoitteluun. Vaihdon aikana harjoittelijat, joita oli yhteensä yhdeksän, observeivat suomalaisia oppitunteja ja osallistuivat niihin soveltuvin osin opettajan roolissa. Ranskalaiset opeharjoittelijat tarjosivat koulume ranskan opiskelijoille mahdollisuuden harjoitella etenkin suullista ranskan kielen käyttöä yhteisen tekemisen, kuten Galette des Rois - eli loppiaiskakkujen leipomisen, ja pienimuotoisten haastattelutilanteiden avulla. Kouluajan ulkopuolella caenilaiset pääsivät nauttimaan Jyväskylän talven riemuista: he kävivät mm. pulkkailemassa, saunomassa ja uimassa jääkylmässä Jyväsjärvessä.

Tämä vaihto on osa pitkää yhteistyötä Jyväskylän ja Caenin yliopistojen välillä. Alun perin vaihtoon tulleet opiskelijat olivat Puistokoululla ja muissa kaupungin kouluissa ja vaihtoa organisoivat Tarja Nyman OKL:stä. Tarjan jäätyä eläkkeelle vetovastuu vierailusta siirtyi Normaalikoululle, ja tänä vuonna vierailua koordinoivat englannin ja ranskan opettajat Nina Melander-Illomäki ja Mari Kalaja. ”Tämä on koko kouluyhteisöä mutta etenkin ns. pienten eli vähemmän Suomessa opiskeltujen kielten opetusta ja opiskelua rikastuttavaa vaihtoa. Kahden viikon ajan lähes kaikilla ranskan tunneilla on opettajina ranskaa äidinkielenään puhuvia harjoittelijoita ja englannin tunneillakin saadaan maistiaisra ranskan kielestä”, tiivistää Nina Melander-Illomäki.

Ranskalaisten lähdettyä takaisin kotimaahansa Norssin valtasi noin 40 hengen ryhmä Nottinghamin seudulta Britanniasta. Ryhmään kuului 23 aineen- ja kymmenkunta luokanopettajaharjoittelijaa sekä heidän ohjaavia opettajiaan. Mukaan liittyi myös opettaja Prahan Englantilaisesta koulusta.

Tänä vuonna brittiharjoittelijat pitivät tunteja useissa eri oppiaineissa. Ryhmän opettajaharjoittelijat pitivät pareittain suomalaisoppilaille ja -opiskelijoille kukin pari oppituntia, joten vierailuviiikolla moni norssilainen pääsi kokemaan hieman erilaista opetusta – englanniksi! Lukion tunneilla tutustuttiin mm. todennäköisyyslaskentaan, viikinkien vaikutukseen keskiajan Englannissa ja aistien toimintaan. Kuvataiteessa yhdistetyille lukion ja yläkoulun piirustus- ja maalausryhmille harjoittelijat pitivät työpajan, jonka aiheena oli aistivoimaisuus ja surrealismi kuvan tekemisen lähtökohtana. Yläkoulussa perehdyttiin esimerkiksi brittiläiseen koululaitokseen ja tapakulttuuriin. Toot Hillin opiskelijat työskentelivät alakoululla eri luokissa, osin yhteistyössä suomalaisten opetusharjoittelijoiden kanssa. Kakkosluokkalaiset pääsivät avaruusmatkalle, ja eput opettelivat värisanoja ja väriympyrää englanniksi. Myös isommat oppilaat pääsivät nauttimaan vieraiden opetuksista: viidesluokkalaiset tutkivat taidesuuntauksia, ja kuutoset tekivät Afrikka-projektia englanniksi.

Norssin oppilaat ja opiskelijat kokivat vierailun antoisaksi ja innostavaksi. Eräskin seiskaluokkalaisten sanoi tunnin lopussa suurin piirtein näin: ”Aluksi tuntui, etten ymmärrä mitään, mutta loppu-tunnista ymmärsin jo melkein kaiken! Tosi kivaa!”

Torch SCITTin ja Jyväskylän normaalikoulun opettajaharjoitteluvaihto on jatkunut eri muodoissaan jo yli kymmenen vuotta. Ensin Toot Hillin koululta, joka on Torch SCITT -opettajankoulutusverkoston keskuspaikka, saapui muutamia opettajia katsomaan suomalaista opettajankoulutusta ja opetusharjoittelua. He kiinnostuivat näkemästään niin paljon, että vuonna 2016 he halusivat tulla mukanaan myös harjoittelijoita kokemaan elämää suomalaisessa koulu- ja opettajaharjoittelujärjestelmässä, joka poikkeaa brittiläisestä järjestelmästä varsin monin tavoin. Jyväskylässä brittiharjoittelijat pääsevät itse pitämään tunteja norssin ohjaavien opettajien ohjauksessa. Suomalainen keskusteleva ja refleктоiva ohjaus- ja palautekulttuuri on suuri syy siihen, miksi britit haluavat palata vuosi toisensa jälkeen. Tämä ”suomalainen malli” on myös muokannut ohjausta ja palautet-

ta Torch SCITTin omissa verkostokouluissa, kertoo Torch SCITTin johtaja Treena Philpotts, joka itse tuli Suomeen nyt jo seitsemättä kertaa.

Vierailua koordinoivat edellisvuosien tapaan Pirjo Pollari ja alakoulun osalta Mari Kalaja. ”Meidän opettajien ja oppilaiden lisäksi tämä on loistava tilaisuus omille eri oppiaineiden harjoittelijoillemme nähdä hieman erityyppisiä oppitunteja ja myös tutustua erilaiseen koulu- ja opettajaharjoittelukulttuuriin. Olisikin ihanaa, jos saisimme vielä useampia suomalaisharjoittelijoita mukaan tunneille, esimerkiksi apuopettajiksi tai vaikkapa vain observeimaan”, kommentoi Pirjo Pollari.

Normaalikoulusta on käynyt opettajaryhmät Toot Hillissä ja muissa verkoston kouluissa kahdesti vastavierailulla. ”Jatkossa toiveenamme olisi saada myös suomalaisia opettajaharjoittelijoita vastaavalle vierailulle Nottinghamin alueelle”, pohtii Normaalikoulun johtava rehtori Antero Hieta-mäki.

Todennäköisyysmatematiikkaa englanniksi lukion ENA5-kurssilla

Venn-diagrammia pelikorttien avulla

Norssi tutkii, kokeilee ja kehittää

Monipuolista tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoimintaa

Normaalikoulussa on tänäkin lukuvuonna ollut vilkasta tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoimintaa (TutKoKe). Koulu on osallistunut moniin hankkeisiin, joita esitellään tarkemmin omissa teksteissään. Opettajat ovat myös kehittäneet omia pedagogisia käytänteitään yksin ja yhdessä sekä päivittäneet ja täydentäneet osaamistaan osallistumalla monenlaisiin koulutuksiin ja seminaareihin. Lisäksi opettajat ovat olleet mukana laatimassa oppimateriaalia eri kustantajille ja kirjoittaneet eri foorumeille artikkeleita omista tutkimuksistaan ja opetuskokeiluistaan.

Jyväskylän normaalikoulu on lukuvuoden 2022–2023 kuluessa toiminut lähes 30 tutkimuksen aineistonkeruupaikkana. Olemme osallistuneet niin valtakunnallisiin suuriin aineistonkeruuihin, olleet monipuolisesti erilaisten tutkimusprojektien yhteistyökumppanina kuin myös toimineet yliopiston opiskelijoiden kandidaatintöiden ja pro gradu -töiden aineistonkeruupaikkana.

Lukuvuoden aikana järjestimme koulussamme myös kaksi tiedetoria. Syyslukukaudella 2022 tiedetorin työpajat olivat oman koulumme opettajien suunnitteleimia ja pitämiä. Osallistujina olivat sekä koulumme opettajat että yliopiston eri tiedekunnista ja laitoksista tulleet koulumme TutKoKe-toiminnasta kiinnostuneet henkilöt. Kevätlukukaudella 2023 saimme tiedetorissa nauttia eri ainelaitosten tutkijoiden pitämistä työpajoista.

Apulaisprofessori Marko Siitonen pitämässä Tiedetorilla työpajaa

Tutkimuksen teko, kokeilu ja kehittäminen ovat läsnä arjen työssä koulupäivien aikana. Niistä syntyy myös hyvin mielenkiintoisia keskusteluja ja yhteistyökuvioita. Tänä lukuvuonna kokoonnuttiin keskustelemaan Tutkivat opettajat -ryhmänä. Ryhmä käynnistyi opettajien halusta ja tarpeesta jakaa kokemuksiaan tutkimuksen teosta tai oman tutkimuksen tekoon ryhtymisestä. Ryhmässä käytiin vilkasta ja syvällistä keskustelua pedagogiikan ja tutkimuksen yhdistyessä monin eri keinoin ja metodein. Tutkivat opettajat -ryhmässä vieraili myös väitöskirjatyönsä loppuvaiheessa olevia eri laitosten opettajia kertomassa omista prosesseistaan ja vaiheistaan tutkimustyön parissa.

Tunnemaisemia ja oppimislaboratorioita rakentamassa

Normaalikoulun yläkoulu ja lukio ovat mukana kahdessa hankkeessa, joiden tavoitteena on rakentaa tulevaisuuden hyvinvointia tukevaa oppimisympäristöä sekä saada tutkittua tietoa oppimisympäristön ja eri työtapojen vaikutuksesta oppimiskokemukseen ja oppimiseen. Hankkeissa rakennetaan luokasta 1016 oppimislaboratorio, jossa voidaan tuottaa kuudella dataprojektorilla ja 13 kaiuttimella erilaisia vireystilaa ja keskittymiseen vaikuttavia tunnemaisemia. Tila voidaan esimerkiksi hetkessä muuttaa suomalaisiksi metsäksi ja tehdä muutaman minuutin hengitysharjoitus kesken oppitunnin, mikäli opettaja kokee, että ryhmä on poikkeuksellisen levoton. Vastaavasti passiivista tai uneliaista ryhmää voidaan herätellä vireystilaa stimuloivilla tunnemaisemilla, jotka sisältävät esimerkiksi toiminnallisuutta. Luokkaan rakennettava teknologia on poikkeuksellista Suomessa, ja jo hankkeen tässä vaiheessa luokka on herättänyt kiinnostusta kotimaassa ja ulkomailla, esim. Intiassa. Luokan rakentamisen rahoitukseen osallistuu SYK, ja se valittiin joulukuussa 2022 SYKin demoluokaksi.

SYKin Tuntemaisemat-demoluokka kytkeytyy Opetushallituksen rahoittamaan Let the data tell – oppimista sensoridatan avulla -hankkeeseen. Hankkeen rahoituksella luokasta 1016 kalustetaan oppimislaboratorio, jossa voidaan mitata puettavalla teknologialla ja erilaisilla sensoreilla dataa oppilaasta ja tilasta. Hankkeessa kehitetään ja tutkitaan sensoripohjaista oppimista lukiassa. Sensoripohjaisessa oppimisessa oppimista tapahtuu kolmella tasolla: 1) ilmiön oppiminen tapahtuu mittaamalla ja analysoimalla sensoridataa, 2) hyvinvointioppimisessa kokeillaan eri hyvinvointiin vaikuttavia käytänteitä ja reflektoidaan niiden vaikutusta dataan sekä omaan koettuun hyvinvointiin ja 3) tutkimuskäytössä sensoridataa kerätään oppimistilanteista sekä tutkitaan ja opitaan datasta, miten eri oppimisympäristöissä esiintyvät ärsykkeet vaikuttavat oppimiskokemukseen ja oppimiseen.

Hankkeessa kehitetään uusia pedagogisia käytänteitä, joiden tavoitteena on lisätä opetuksen mielekkyyttä ja opiskelijan hyvinvointia. Sen eri vaiheissa tehdään yhteistyötä tutkimuksen, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa. Hankkeen tuloksena syntyy uusia oppimateriaaleja ja uutta tutkimustietoa. Hankkeen ympärillä on laaja verkosto, jossa tuloksia levitetään niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Tulevaisuuden oppimisympäristöjä kehittämässä

eNorssi – harjoittelukoulujen yhteistyöverkosto

Jyväskylän normaalikoulu osallistuu aktiivisesti valtakunnalliseen harjoittelukoulujen yhteistyöverkoston eNorssiin, jonka puitteissa tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoimintaa edistetään monin tavoin. Olli-Pekka Salo, yksi koulumme tutkoke-koordinaattoreista, kuuluu eNorssin johtoryhmään. Olli-Pekka toimii myös avustavana toimittajana verkoston Sirius-verkkojulkaisussa, jossa koulumme on tänäkin lukuvuonna saanut erittäin hyvin näkyvyyttä.

Verkostossa toimii monia työryhmiä, joissa jokaisessa on mukana Jyväskylän normaalikoulun opettajia. Työryhmät kehittävät yhdessä toimintatapoja ja tuottavat materiaalia ja julkaisuja kaikkien yksiköiden ja myös suuren yleisön tarpeisiin. Viime vuosina verkostossa on panostettu myös ainepedagogiikan kehittämiseen tuomalla yhteen saman oppiaineen opettajia eri yksiköistä. Tämä toiminta on koettu varsin mielekkääksi, kun on saatu tutustua kollegoihin eri yksiköistä ja jakaa kokemuksia erilaisista käytännön ratkaisuista. Moni aineryhmä on myös löytänyt synergiaetuja ja lähtenyt kehittämään toimintaa yhdessä.

Verkoston keskeinen toimintamuoto on vuosittain järjestettävät syys- ja kevätseminaarit. Syysseminaari järjestettiin tällä kertaa Raumalla, ja siihen osallistui kymmenkunta koulumme opettajaa. Kevään seminaari pidettiin Rovaniemellä, jonne matkustimme yhteiskuljetuksella varsin isolla porukalla. Vain järjestävästä yksiköstä oli enemmän osallistujia.

eNorssi järjestää aktiivisesti myös ohjaajakoulutusta harjoittelukoulujen ohjaaville opettajille eri opettajankoulutuspaikkakunnilla ympäri Suomen. Tänä keväänä ilmestyi Opas harjoittelukoulun ohjaavalle opettajalle, jonka toisena toimittajana oli koulumme opettaja Heidi Mouhu.

Lisätietoja:

Verkoston kotisivut: www.enorssi.fi

Sirius-verkkolehti: <https://issuu.com/enorssi>

eNORSSI

Hallå!-hanke päättyy

Kesällä 2018 Svenska kulturfonden myönsi Hallå!-hankerahoista 120 000 euroa Normaalikoulun ja Vasa övningsskolan kolmivuotiselle hankkeelle Tandemopiskelua opetusharjoittelussa – Tandemlärande i undervisningpraktiken. Hankkeen tavoitteena on ollut ennen kaikkea vahvistaa koulujen vuodesta 2012 jatkunutta yhteistyötä kehittämällä tandemopiskelua ja laajentamalla sitä myös yläkouluun. Tänä lukuvuonna kotikansainvälisyyttä onkin edistetty kahdella lukioruotsin kursseilla sekä yhden kahdeksannen luokan kanssa.

Kolmivuotinen hanke venyi poikkeusvuosien takia viisivuotiseksi, koska Kulturfond myönsi meille ystävällisesti lisää aikaa suunnitelmien toteuttamiseen. Kulturfondin hankerahoituksen avulla olemme luoneet käytänteitä, jotka tarjoavat aineenopettajaksi opiskeleville mahdollisuuksia vahvistaa toisen kotimaisen kielen taitoaan osana opintojaan. Tämä tapahtuu esimerkiksi kehittämällä toimintatapoja, jotka antavat aineenopettajaharjoittelijoille mahdollisuuden muodostaa pedagogisia kielitutorpareja (PLT = Pedagogical Language Tutor). Olemmekin saaneet valinnaisen tandemopiskelun mahdollistavan kurssin sekä Jyväskylän yliopiston ruotsin että Åbo Akademin suomen oppiaineen opetusohjelmiin.

Tämän lukuvuoden toimintaa esitellään ruotsin oppiaineen yhteydessä. Luokkatandemista voi lukea lisää osoitteessa www.abo.fi/tandem

**Svenska
kulturfonden**

LUMA-keskus Suomen kehittämissyhteisö

Jyväskylän normaalikoulu on mukana LUMA-keskus Suomen kehittämissyhteisössä. Kehittämissyhteistyö on osa LUMA-keskus Suomi -verkoston valtakunnallista tehtävää vuosina 2021–2024, ja sitä rahoittaa Opetus- ja kulttuuriministeriö. Mukana on opettajia, tutkijoita, opettajankouluttajia ja muita yhteistyötahoja. Mukana olevat koulut pilotoivat yhdessä suunniteltuja projekteja ja kehittävät toimintaa omissa oppimisyhteisöissään osana opetussuunnitelmaa. Jyväskylän norssi on osa Luonto oppimisympäristönä -teemaryhmää, jossa kehitetään ja toteutetaan erilaisia projekteja, joiden oppimisympäristönä on lähiluonto.

Kielistudiosta uudeksi oppimisympäristöksi

Kielistudion muutostyö alkoi keväällä 2022, ja muutostyössä tärkeimmäksi periaatteeksi nousi kokeellisuus. Uudessa tilassa haluttiin kokeilla sellaisia pedagogisia ratkaisuja, jotka mahdollistavat sujuvasti erilaiset oppimistilanteet, kuten samanaikaisopetuksen, eriyttämisen ja erilaisten ryhmätyömuotojen kokeilemisen. Tilan haluttiin myös tukevan eri oppiaineiden erityispiirteitä, kuten suullisten tehtävien harjoittelemista ja arviointia tai toiminnallista oppimista. Pedagogisten ratkaisujen lisäksi uudelta oppimisympäristöltä toivottiin kokeellisia ratkaisuja tilan materiaaleihin, esimerkiksi lattian ja katon materiaaleihin sekä istuimien, pöytien ja kaapistojen materiaaleihin ja muotoihin. Erityisesti tilan akustiikka ja ns. hiljaiset työtilat olivat kokeilun keskiössä. Myös teknisten ratkaisujen suhteen luokassa haluttiin kokeilla alan uusimpia innovaatioita sähkö- ja äänisuunnittelussa. Yleisilmeeltään tilan haluttiin olevan rauhallinen, tasapainoinen, selkeä ja ajaton.

Projektin suunnittelutyöstä vastasi Monika Gardini UKI Arkkitehteistä, projektin johdosta Esa Visuri rakennuttamispalvelu WSP Finland Oy:stä, sähkösuunnittelusta Arto Viljamäki Granlund Jyväskylä Oy:stä ja rakennusurakoinnista Juuso Paavolainen Keski-Suomen Vahinkopalvelusta. Kiinteistön omistaja Suomen Yliopistokiinteistöt Oy antoi luvat muutostöihin. Koulun puolelta työryhmään kuuluivat Antero Hietamäki, Mika Antola, Maarit Ilola ja Kaisa Vaaherkumpu, jotka omalta osaltaan huolehtivat, että oppilaiden ja opettajien toiveet ja tarpeet tulivat huomioituiksi projektin eri vaiheissa ja että projekti eteni suunnitelmien mukaan yhteistyössä yliopiston eri tahojen kanssa. Arvokasta tietoa ja mielipiteitä projektiin tuli myös yläkoulu-lukion oppimisympäristötyöryhmästä, joka on parin vuoden aikana kerännyt tietoa ja kokemuksia erilaisten tilojen ja erityisesti koulujen suunnittelusta ja rakentamisesta.

Sähkösuunnittelussa merkittävimäksi kokeilukohteista tuli älyvalaistus, jonka tavoitteena on edistää oppimista ja tarpeen vaatiessa myös rentouttaa ja rauhoittaa. Tilaan rakennettu valaistuksen ohjausjärjestelmä toimii automaattisesti sääten valaistuksen optimaaliseksi vuorokauden ja vuodenaikojen mukaan. Ohjausjärjestelmään on rakennettu automaattinen liikkeeseen perustuva tunnistustoiminta, luonnonvalon määrää mittaava ja sen pohjalta valaistusvoimakkuutta säättävä toiminta sekä vuorokauden ja vuodenaikojen vaihtelujen mukaan ohjautuva värilämpötilan säätö. Värilämpötilan säätelyn avulla tilan valaistus on ohjelmoitu tukemaan oppimista ja mukailemaan ihmisen yleistä biologista vuorokausirytmää. Aamusta kohti keskipäivää värilämpötila säätyy siten, että se ylläpitää ja aktivoi käyttäjien vireystilaa. Aamuinen lämpimän sävyinen valaistus luo rentouttavaa, rauhoittavaa ja kodinomaista tunnelmaa koulupäivän aloitukseen. Ruokailun jälkeen värilämpötila jatkaa vireystilan ylläpitämistä, ja vähitellen valaistuksen värilämpötila alkaa muuttua iltapäivästä takaisin lämpimämpään värisävyyteen auringonlaskua mukaillen. Valaistuksen voimakkuuden minimitasoa pidetään yllä tilassa olevalla luonnonvaloanturilla, joka huomioi ulkoa tulevan päivänvalon valaistusvoimakkuuden vaihtelut. Valaistusvoimakkuuden tasoa pystytään säätämään myös tilassa olevilla paikallisilla pyöröohjaimilla. Lisäksi tilassa mietittiin erityisen tarkkaan pistorasioiden määrät ja paikat, sillä nykykoulussa läppäreiden ja muiden laitteiden lataaminen on oleellisempi osa opiskelua ja viihtyvyyttä kuin aikaisemmin. Jotta tilan yleisilme saatiin pysymään rauhallisena, sähkösuunnittelussa ja -asennuksessa huolehdittiin erityisen tarkkaan johtojen läpiviennit katossa, seinissä ja kalusteissa.

Suunnittelupalaveri Monika Gardini ja Esa Visuri

Remontti käynnissä

Tehosteseinän valinta

Ryhmätyöskentelyä Frameryssä

Opetuksellisissa ratkaisuisa tilan haluttiin olevan monimuotoinen ja joustava: siellä voisi kokeilla samanaikaisopetusta, erilaisia eriyttäviä ratkaisuja ja tarjota ryhmätyöskentelylle uudenlaisia toteutustapoja. Lisäksi olimme huomanneet, kuinka haasteellista koulussamme on toteuttaa suullisia keskusteluja tai niiden nauhoittamista rauhallisessa paikassa. Käytävät ovat usein hälyisiä, ja rauhallisia tiloja luokkahuoneen läheisyydestä on välillä vaikea saada oppitunnin käyttöön. Siksi tilaan päätettiin hankkia kaksi äänieristettyä 2–4 hengen työtilaa, Frameryä, joissa on sohvapöytä ja pöytä. Näissä työtiloissa voi työskennellä rauhallisesti ja keskittyneesti ilman, että häiritsee muita tai muut häiritsevät omaa työskentelyä. Nämä työtilat mahdollistavat myös hyvin oppilaan henkilökohtaiset palaute- ja ohjaustuokiot niin, että oppilas ja opettaja voivat käydä keskustelua kahdestaan, mutta samalla opettaja näkee, kuinka muun ryhmän itsenäinen työskentely sujuu ja voi tarvittaessa käydä auttamassa luokan puolella. Ajatuksena on myös kokeilla, kuinka nämä tilat auttavat eriyttämisessä samanaikaisopetuksessa: pieni ryhmä voi opiskella keskittyneesti erityisopettajan ohjauksessa tietyn kohdan tunnista työtilassa ja taas palata helposti takaisin koko luokan opetukseen, kun näköyhteys luokan tapahtumiin säilyy koko ajan. Tehokkaana työmuotona koko luokan tehdessä ryhmätöitä on toiminut taas se, että osa ryhmästä tekee töitä Frameryissä, jolloin koko luokan äänitaso pysyy maltillisena. Oppilaat ovat pitäneet Frameryiden pesämaaisesta tunnelmasta. Niissä on mukava tehdä töitä, ja tunnelma on melkein kuin olisi matkalla jonnekin; olo on kuulemma kuin junan vaunussa! Koska Frameryiden seinät ovat lasia, tilasuunnittelussa piti tarkasti miettiä kokonaisuutta: miltä kaksi erillistä ”laatikkoa” näyttää koko tilassa ja taas toisaalta, miltä ”lasikopissa” tuntuu olla. Pohdimme jopa Frameryiden takaseinien teippaamista jollakin tietyllä teemalla, mutta lopulta päädyimme maalaamaan tilan takaseinän tehostevärillä, joka tuo kokonaisuuteen hieman särmää, mutta Frameryihin lämpöisyyttä ja tunnelmaa.

Tilan akustisessa suunnittelussa lähdettiin liikkeelle siitä, mitä ja miten erilaisia materiaaleja kokeillaan ja kuinka ne tukevat luokan äänimaailmaa. Lattiaan valikoitui kaksi erilaista mattomateriaalia, pehmeämpää ja kovempaa. Pohdimme pitkään, millaisen pehmeämmän maton haluamme, ja käyttökokemuksia siitä kävimme hakemassa palkitun yliopiston kirjaston lattiamateriaaleista, Keljonkankaan uudesta koulusta ja Lyseolta. Nähtäväksi jää, kuinka toimiva nykyinen ratkaisu on, vaikka se äänimaailman osalta on hyvinkin tasapainottava tekijä seinillä olevien akustiikkalevyjen ohella. Lisäksi uutena kokeiluna tilassa ovat kattoon asennetut kaiuttimet, joiden toimivuus on jo nyt osoittautunut hyväksi ratkaisuksi.

Kalustuksen osalta suunnittelussa haluttiin erityisesti huomioida oppilaiden näkemys ja toiveet. Istuimet ovat kokonaan verhoiltuja, ja niissä on miellyttävä istua. Pöydät ovat tarpeeksi suuret, jotta läppäri, kirjat ja muut tarvikkeet mahtuvat niille hyvin. Lisäksi ne ovat helposti siirrettävissä tarpeiden mukaan, esimerkiksi kokonaan pois tilan reunoille tai muutettavissa isommista kokonaisuuksista yksittäisiksi työpisteiksi. Oppimisympäristötyöryhmän toive oli myös kokeilla pöydissä muuta pintamateriaalia kuin tavallisesti luokissa käytettyä, ja siksi pöydän pinnaksi valikoitui tammi, ja saman sävyisestä materiaalista tilaan teetettiin myös kaapisto luokan etuosaan tavaroiden säilytystä varten.

Projekti käynnistyi toiveiden kartoittamisella ja suunnittelulla keväällä 2022. Erytisen mietinnän kohteena oli, kuinka kaikki tilaan asetetut vaatimukset saataisiin yhdistettyä yhdessä ja samassa tilassa niin, ettei mikään näistä toiveista nousisi toisen yläpuolelle, vaan kaikki tilasuunnittelun periaatteet toteutuisivat ja toimitettiin samanaikaisesti. Vanhan tilan purkamisen ja uuden rakentamisen tapahtui syksyn aikana, ja tila oli valmiina marraskuussa. Joulukuun puolella välissä saapuivat huonekalut, ja tilan AV-tekniikka viimeisteltiin tammikuun alussa. Ensimmäiset tunnintilassa pidettiin neljännessä jaksossa helmikuun alussa. Kuten kaikissa suuremmissa projekteissa, niin tässäkin suunnittelun ja valmistumisen väliin mahtui monenlaisia tapahtumia, mutta hyvällä yhteistyöllä ja joustavuudella saatiin aikaan haluttu ja hyvä lopputulos. On hyvä muistaa, että uusi tila on vasta alku kaikille niille tapahtumille, kohtaamisille, jutusteluille, uuden oivaltamisille ja kaikelle sille, mitä tilan käyttäjät siltä haluavat. Tärkeintä on, että tilasta muotoutuu käyttäjiensä näköinen ja heidän toiveidensa mukainen paikka.

Valmiina

Lukupesä-hankeella intoa lukemiseen

Lukutaidon heikentyminen ja lukuinnostuksen väheneminen ovat olleet huolenaiheena jo jonkin aikaa. Siksi on alettu miettiä motivoituneita esimerkiksi erilaisten lukuhankkeiden avulla. Norssimme on ollut mukana yhteistyössä Jyväskylän, Turun ja Rauman yliopistojen, harjoittelukoulujen ja peruskoulujen kanssa toteutetussa kahden vuoden pituisessa kansainvälisessä Lukupesä-hankkeessa (<https://finrainfo.fi/lukupesa/>), jossa muun muassa erilaisten oppimisympäristöjen ja pelillistämisen avulla pyritään kasvattamaan lukumotivaatiota.

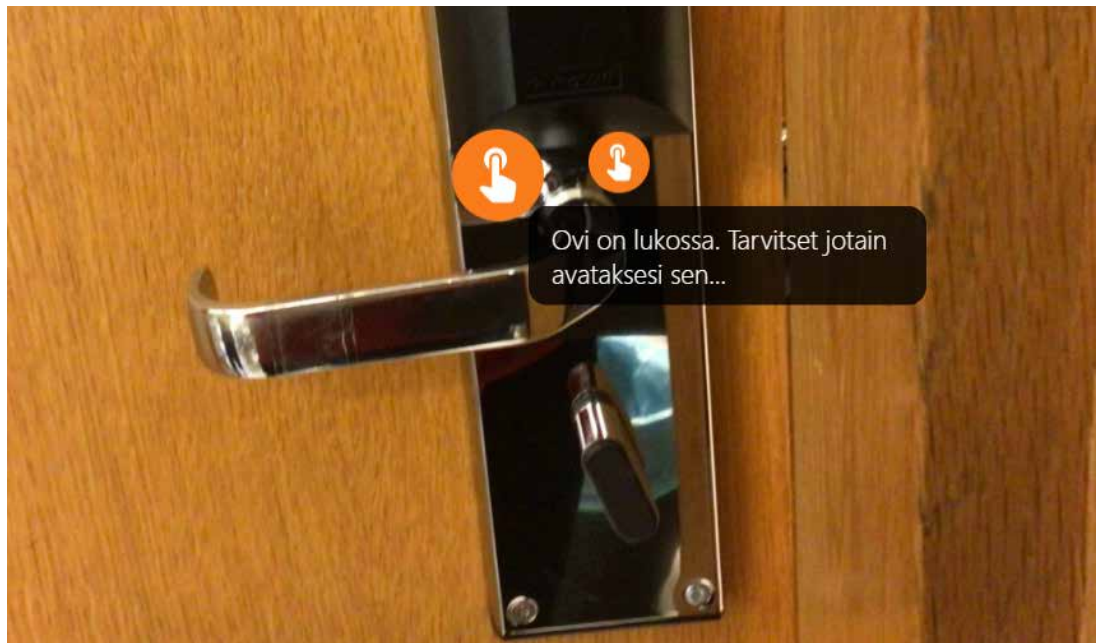
Lukupesä-hankkeen myötä koulullamme on suunniteltu ja toteutettu erilaisia projekteja. Yksi niistä oli Ohjelmoi satu -projekti, jonka tavoitteena oli yhdistää lukemista ja ohjelmointia siten, että lopputuloksena olisi animaatioksi kuvitettu satu. Tämä projekti toteutettiin koulumme kummiyhdistyksenä ensimmäisen luokan ja neljännen luokan oppilaiden kanssa. Projektin lähtökohdaksi oli oletus, että ohjelmointi toimisi mahdollisena motivoituneena ja tukena lukemiselle. Ohjelmointitaidoissa oli tavoitteena hyödyntää vertaisoppimista. Neljännen luokan oppilaat valitsivat mukavan sadun, jonka he lukivat yhdessä ensimmäisen luokan kummioppilaisensa kanssa. Kun satu oli luettu, piirrettiin siitä yhdessä juonikaavio ja 3–4 tapahtumapaikkaa. Juonikaavio toimi ohjelmitausta animaation ”punaisena lankana” ja tapahtumapaikat ohjelmointitaitoista. Ohjelmointi toteutettiin ScratchJr-ohjelmointialustalla. Nelosluokan kummit opettivat samalla ohjelmointitaitoja nuoremmille. Lopuksi ohjelmoituista saduista pidettiin koulussa kirjavinkkauksia lukemalla katkelmia ja näyttämällä yhdessä ohjelmoituja animaatioita.

Lukuvuonna 2021–2022 viidennellä luokalla hankkeen tavoitteena oli innostaa isompia oppilaita lukemiseen pelillistämisen keinoin. Projekti toteutettiin yhdessä opetusharjoittelijan kanssa. Lukupiiritoimintaa varten valittiin muutamia ikätasoon sopivia kirjasarjoja yhteistyössä kirjastonhoitajan kanssa. Lukupiiriin edetessä työstettiin samalla kirjan tapahtumiin perustuvaa pakopeliä, joka koostui vähintään kolmesta erilaisesta tehtäväosiosta: ThingLinkistä, Google Formsista ja fyysisestä tehtävästä. Projektin alkaessa pää tavoitteena oli luoda valmiita pakopelipaketteja kirjasarjoihin liittyen. Kuitenkin työskentelyn edetessä sitä merkityksellisemmäksi nousi itse työstämisvaihe. Oppilaat pohtivat tarkasti esimerkiksi tapahtumapaikkoja, lukivat uudelleen niiden kuvauksia kirjoista ja loivat keskustellen niistä yhteisen käsityksen, jonka pohjalta luotiin ThingLink-tehtävät. Peleihin kirjoitettiin ohjeistukset siten, että kuka tahansa voi toteuttaa pelin myöhemmin.

Turun normaalikoulun kahden luokan kanssa toteutettiin kahden lukuvuoden aikana useampia lukukaveritunteja etäyhteyksin. Tunneilla luettiin yhdessä erilaisia tekstejä ja tehtiin niihin pohjautuvia tehtäviä.

Lukuvuonna 2022–2023 lukemisesta innostuttiin taidelähtöisin keinoin. Opetusharjoittelijoiden kanssa yhteistyössä toteutettiin satuihin ja Lumikuningatar-näytelmään pohjautuvia taidekokonaisuuksia. Satujen ja kertomusten pohjalta rakennettiin linnoja, tehtiin keppinukketeatteria ja animoitiin teeman mukaisesti. Samoin kummioppilaat rakensivat nuoremmilleen elämysympäristön, joka oli käsikirjoitettu ja dramatisoitu kirjan tekstin pohjalta.

Projektien myötä koulumme oppilaat ovat saaneet monipuolisia ja motivoivia keinoja lukutaidon ja lukuinnostuksen tukemiseen. Näitä hankkeita esiteltiin myös Jyväskylän yliopiston järjestämässä valtakunnallisessa Kielikampusseminaarissa. Erilaisten hankkeiden ohella koulullamme tehdään lukemista tukevaa työtä tavoitteellisesti osana opetusta. Koulumme kirjasto on vahvasti mukana oppilaiden lukemiskasvatustyössä. Kuluneen lukuvuoden aikana lähdimme mukaan myös Opetushallituksen rahoittamaan Lukeva koulu -hankkeeseen koko koulun voimin.

Pakopeli (Lukupesähanke)

Ohjelmoi satu -projekti

Tarinan dramatisointi

Ohjelmointi osana monialaista oppimista Matatalab-pilotoinnin avulla

Kuten Uudet lukutaidot -kehittämisohjelmassa ja eNorssin ohjelmointipolussa kuvataan, ohjelmointiosaaminen ja ohjelmoinnillinen ajattelu ovat monipuolisia tieto- ja taitokokonaisuuksia. Ohjelmoinnin oppimisen ydinajatuksena on ennen kaikkea tutustuminen sekä ohjelmoituun ympäristöön että ohjelmoinnin luovaan ja yhteistoiminnalliseen tekemiseen erilaisten leikinomaisten harjoitusten ja motivoivien ohjelmointitöiden avulla. Ohjelmoinnilliseen ajatteluun kuuluvia tietoja ja taitoja voidaan harjoitella ohjelmoimalla erilaisin tavoin ja välinein yhdessä oivaltamalla ja uusia asioita löytäen.

Suomen harjoittelukoulujen FCLab-hankkeen myötä norssillamme on muutaman vuoden ajan pilotoitu uudenlaisia Matatalabin ohjelmointivälineitä. Matatalab-laitteisto mahdollistaa ohjelmoinnin yhdistämisen myös luovempaan tuottamiseen ja monialaisiin projekteihin, jolloin ohjelmointi on osana, tukena ja motivaattorina muille oppimistavoitteille. Pilotointiluokka 2c osallistui monialaisella Pelastetaan saimaannorppa ja ilves -oppimiskokonaisuudellaan kiinalaisten organisoimaan kansainväliseen ohjelmointikilpailuun, jossa tavoitteena oli uhanalaisten eläinten suojelu. Ohjelmointiosuus toteutettiin Matatalabin välineillä. Alustat ja hahmot askarrettiin teeman mukaisesti. Oppilaslähtöinen ryhmätö toteutettiin kahdessa eri ryhmässä. Suomen uhanalaisista eläimistä äänestettiin kaksi mielenkiintoisinta, saimaannorppa ja ilves. Valitusta eläimestä etsittiin tietoa eri tavoin mm. tietokirjoista ja internetistä. Teksteistä ja kuvista opeteltiin löytämään oleelliset tiedot, ja niistä kirjoitettiin muistiinpanoja. Eläimille valmistettiin asuinympäristöt askartelemalla, piirtämällä ja maalaamalla. Asuinympäristöt mietittiin ja muotoiltiin Suomen vuodenaikojen mukaisesti, ja niihin piirrettiin myös ohjelmointikentät ruutuineen. Lisäksi ohjelmoitavien ”robottien” päälle askarrettiin kyseiset eläimet ja ihmiset, jotka suojelivat eläimiä esimerkiksi kolaamalla lunta saimaannorppien pesätarpeiksi.

Näyttely ohjelmointiprojektista ja hankepilotoinnista

Ryhmässä yhteistyönä valmistuneet asuinympäristöt toimivat ohjelmointialustoina. Ohjelmoitavia robotteja oli liikkeellä samaan aikaan jopa neljä, jolloin tarvittiin useampi oppilas ohjelmoimaan niitä. Oppilaat miettivät yhdessä hahmojen liikkeitä ja tarvittavat koodaukset niille. Uhanalaisten eläinten auttamisesta tuli kuin kertomus, joka sanoitettiin toimimaan ohjelmointilausekkein. Oli mietittävä, miten esimerkiksi lumena toiminut pumpuli saatiin liikkeelle robotin päällä lumikola kädessä seisovan hahmon toimesta. Lopuksi projektit videoitiin GreenScreen-taustalla, jolloin päästiin lähemmäksi suomalaista luontoa ja vaihtuvia vuodenaikoja.

Kansainväliseen kilpailuun osallistui yhteensä yli 200 joukkuetta 11 eri maasta. Jyväskylän normaalikoulusta osallistuneista ryhmistä Saimaannorppa-tiimi palkittiin kymmenen parhaan joukossa. Projekti kokonaisuudessaan oli upean toimiva monialainen oppimiskokonaisuus, johon sisältyi muun muassa kuvataiteen, käsityön, matematiikan, tietotekniikan ja äidinkielen oppimistavoitteita. Projekti toteutettiin ryhmätöinä, jolloin yhteistoiminnallinen oppiminen oli keskiössä. Hankkeen ja pilotoinnin myötä koulullemme saatuja monipuolisia Matatalab-ohjelmointilaitteita on hyödynnetty luokissa koulutusten jälkeen paljon.

Ohjelmoinnillinen ajattelu (Matatalab-hanke)

Saimaannorppa-tiimi

Opetussuunnitelmat

Jyväskylän normaalikoulun perusopetuksen tuntijako

Jyväskylän normaalikoulun perusopetuksen tuntijako 1.8.2019 alkaen													
Aineet	Vuosiluokat						7	8	9	YHT.			
	1	2	3	4	5	6							
AI	7	7	14	6	5	4	5	20	3	4	3	10	44
A1-kieli	1	1	2	2	2	3	2	9	2	2	3	7	18
B1-Ruotsi							2	2	1,4	1,3	1,3	4	6
MA	3	3	6	4	4	4	4	16	3	4	4	11	33
Ymp.	2	2	4	3	3	3	2	11					15
<i>(Bg, Mt, Fy, Ke, Tt integroituna 1.-6 vlk)</i>													
BG									2	2	3	7	7
FK						15			2	3	2	7	7
TT									1	1	1	3	3
Ympäristö- ja luonnontietoaineet yht. 15													
UE/ET	1	1	2	1	2	1	1	5	1	1	1	3	10
HY					1	2	2	5	2	2	3	7	12
MU	1	1	2	2	1	2	2	7	2			2	11
KU	1	1	2	2	1	2	1	6	1	1		2	10
KA	2	2	4	2	2	2	2	8	2			2	14
LI	2	2	4	2	3	3	3	11	3	2	2	7	22
KOT									3			3	3
Taito- ja taideaineiden valinnaiset 6 tuntia sisältyvät yllä oleviin tunteihin													
Taito- ja taideaineet yhteensä													
OPO									0,6	0,7	0,7	2	2
IT									1			1	1
Valinnaisaineet													
Opp.vt	20	20	40	24	24	26	26	100	30,0	31,0	31,0	92	232
OPS2014													222
A2-kieli				2	2	2			2	2	2	(12)	(12)
B2-kieli										2	2	(4)	(4)

Lukion tuntijako

Lukion tuntijako LOPS 2016 / LOPS2021 1.8.2021

Oppiaine	Pakolliset kurssit	Valtakunnalliset	Koulukohtaiset
	Yhteiset opintojaksot	syventävät kurssit / valinnaiset opintojaksot	soveltavat kurssit / valinnaiset opintojaksot
	Kurssia/moduuleita	Kurssia/moduuleita	Kurssia/moduuleita
Äidinkieli ja kirjallisuus	6 / 8	3 / 3	3 / 2
A-kieli	6 / 6	2 / 2	3 / 6
B-kieli	5 / 5	2 / 2	3 / 4
Muut kielet		8+8 / 8	3 / 4
Matematiikka			
Yhteinen opintokokonaisuus	1 / 1		
lyhyt	5 / 6	2 / 2	2 / 7
pitkä	9 / 9	3 / 3	3 / 8
Ympäristö ja luonnontieteet			
Biologia	2 / 3	3 / 3	3 / 2
Maantiede	1 / 1	3 / 3	3 / 2
Fysiikka	1 / 2	6 / 6	3 / 7
Kemia	1 / 2	4 / 4	2 / 4
Terveystieto	1 / 1	2 / 2	2 / 3
Humanistis-yhteiskunnalliset tieteet			
Filosofia	2 / 2	2 / 2	2 / 4
Psykologia	1 / 1	4 / 4	2 / 3
Historia	3 / 3	3 / 3	3 / 5
Yhteiskuntaoppi	3 / 3	1 / 1	3 / 6
Uskonto/elämäkatsomustieto	2 / 2	4 / 4	2 / 1
Taito- ja taideaineet	5 / 5		
Liikunta	2 / 2	3 / 3	8 / 3
Musiikki	1-2 / 1-2	2 / 2	3 / 4
Kuvataide	1-2 / 1-2	2 / 2	3 / 5
Opinto-ohjaus	2 / 2	0 / 0	1 / 2
Teemaopinnot		3 / 0	
Temaattiset opinnot			0 / 11
Pakolliset kurssit	47-51		
Syventävät kurssit vähintään	10		
Kurssit yhteensä vähintään	75		
Opinnot yhteensä vähintään	150 op		

**Perusopetuksen lukuvuosi:
alakoulu**

EPUT

Eppuluokkalaiset ja opetusteknologia

Eppuluokkalaiset ovat tutustuneet iPadien käyttöön osana opetusta. iPadien käyttö on opetusta ja oppimista rikastavaa, mutta niitä on kuitenkin käytetty vielä harvakseltaan. Oppilaat ovat mm. pelanneet erilaisia oppimispelejä, tehneet omia kirjoja ja videoita ja ottaneet kuvia. Myös ohjelmointi eli koodaus on tullut tutuksi mm. BeeBottien ja Lego-ohjelmointivälineiden avulla.

iPad-hommia

Ohjelmointia Beeboteilla

Ohjelmointia Beeboteilla

1a: lumitutkimuksia

1c ja talvinen luonto

Säätutkimuksia

Ympäristöopin ryhmätyöskentelyä

Lumitutkimuksia

Musatunti

1a talventörröttäjiä nikkaroimassa

Matikka

Kirjainmuotojen harjoittelua

Kuvataidetta

Käsin tehtyä

1a tavuläpsy

Käsitöitä

MAA-LA-TAAN!

1. Pyyhi puu riittävästi.
2. Ope näyttää mallia.
3. Hae peräseili ja a-lusika.
4. Hae opeilta väri-tilpat puu-palalle.
5. Maalataan luuku-värvillä.
6. Vie työ kääntämään a-lusikan päälle.

Eput liikkuvat

Eppuluokkalainen on taitava liikkuja. Olemme harjoitelleet liikunnan perustaitoja juoksusta voimisteluun leikkien ja hippojen avulla. Eppuluokkaisella suksi luistaa, luistimet liukuvat ja vesipisarat pärskyvät uudessa. Ladun majalla vietimme eppujen yhteistä hiihtopäivää upeassa säässä hymyssä suin.

Ympäristöopin tunneilla olemme tutkineet mm. luontoa eri vuodenaikoina, ihmisen aisteja ja talvisen luonnon eläimiä. Retket lähiympäristössä eväineen ovat olleet parasta.

1c laskiainen

Telineradalla

Hippasilla

Tasapainotaitoja jäällä

Eput hiihtämässä ladun majalla

Iloisia hiihtäjiä eppujen hiihtoretkellä

Eput hippasilla talviliikuntapäivänä

Luistelemassa

Hiihtoa halsterilla

Opetusharkka

Metsäretkellä

Ystävä

Pelli

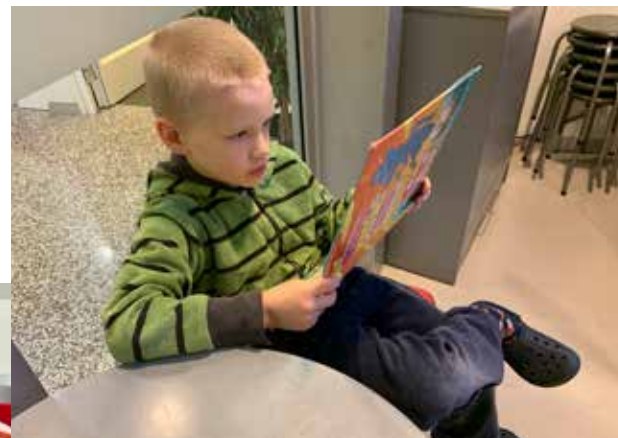
Syksystä luontoa tutkimassa

Eput lukevat

Jippii – minä luen! Eput ovat harjoitelleet lukemista ja kirjoittamista ahkerasti ensimmäisen kouluvuoden aikana. Olemme suorittaneet lukuhaasteita ja lukeneet kirjoja mm. pehmolelulle, taskulampun valossa, pöydän alla, hattua päässä, majassa ja hassulla äänellä. Käymme viikoittain koulun kirjastossa lainaamassa pulpettikirjoja, joita luemme lukuhetkien aikana luokassa. On mahtavaa seikkailla tarinoiden maailmassa!

Lukuhetki kirjastossa

**Perusopetuksen lukuvuosi:
alakoulu**

TOPUT

Meidän luokka 2a

“Meidän luokalla on kivaa! Koulussa on kivaa, kun saa oppia!” Nämä oppilaiden kommentit kuvaavat hyvin luokkamme ilmapiiriä ja oppilaiden asennetta oppimiseen. 2a-luokalla osataan myös tehdä upeasti yhteistyötä ja auttaa toisia. Toimintavälitunneilla leikitään päivittäin yhdessä oppilaiden valitsemissa leikkeissä ja samalla harjoitellaan sosiaalisia taitoja.

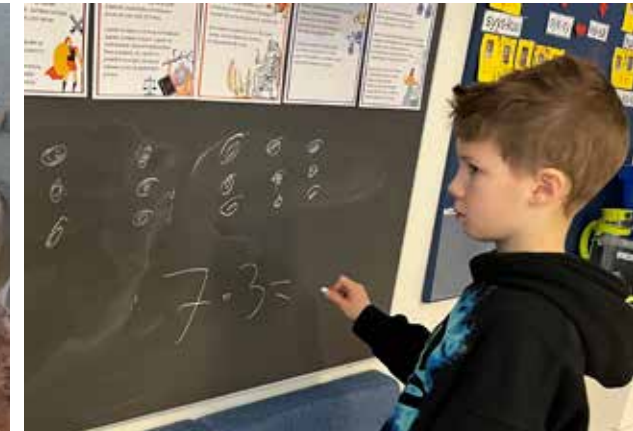
Itse valittujen kirjojen lukeminen ja lukupiiriöskentely ovat olleet tärkeitä lukutaidon vahvistajia. Kirjoitustaitoa taas on edistänyt huikea innostus satujen ja tarinoiden kirjoittamiseen. Keväällä aloitimme myös Näppistauriohjelman, jonka avulla on tarkoitus oppia kymmensormijärjestelmä.

Lukeminen on kivaa!

Kirjoitetaan tarinoita yhdessä

Ratkaisen piirtämällä

Matematiikassa keskeisinä ovat olleet laskustrategioiden oppiminen ja ratkaisujen esittäminen eri tavoin sekä niiden perustelevminen. Oppilaat ovat oppineet pohtimaan kriittisesti ja tuomaan omat ajatuksensa rohkeasti esille.

Ympäristöopin teemat ovat herättäneet intoa tutkimiseen ja tiedon hakuun. Erityisesti “Avaruus ja aika” sekä “Ihmisen biologia” olivat mieleisiä aihekokonaisuuksia luokassamme.

Oma aurinkokuntamme

Ihmisen syntymä ja kehitys

Tarhalehdon maatilareissu 10.10.

“Tarhalehdon tilalla oli villisikoja, kissoja, kanoja, vuohia, koiria, lehmiä, undulaatteja, hevosia, lampaita ja kaneja. Kanit olivat lemppareita. Yksi kani oli harmaa, toinen oli värikäs, ja kolmannella oli vieläpä tukka! Aatoksen kanssa oli koira. Se oli harmaa. Syöttelin tosi paljon kanoja, lampaita ja kaneja. Ne imaisivat sen ruohon tosi nopeasti. Siellä leikittiin ja oltiin kodassa tekemässä tarinaa. Siellä oli myös puuhevonen.”

Tarhalehdon maatilalla

Liikutaan yhdessä!

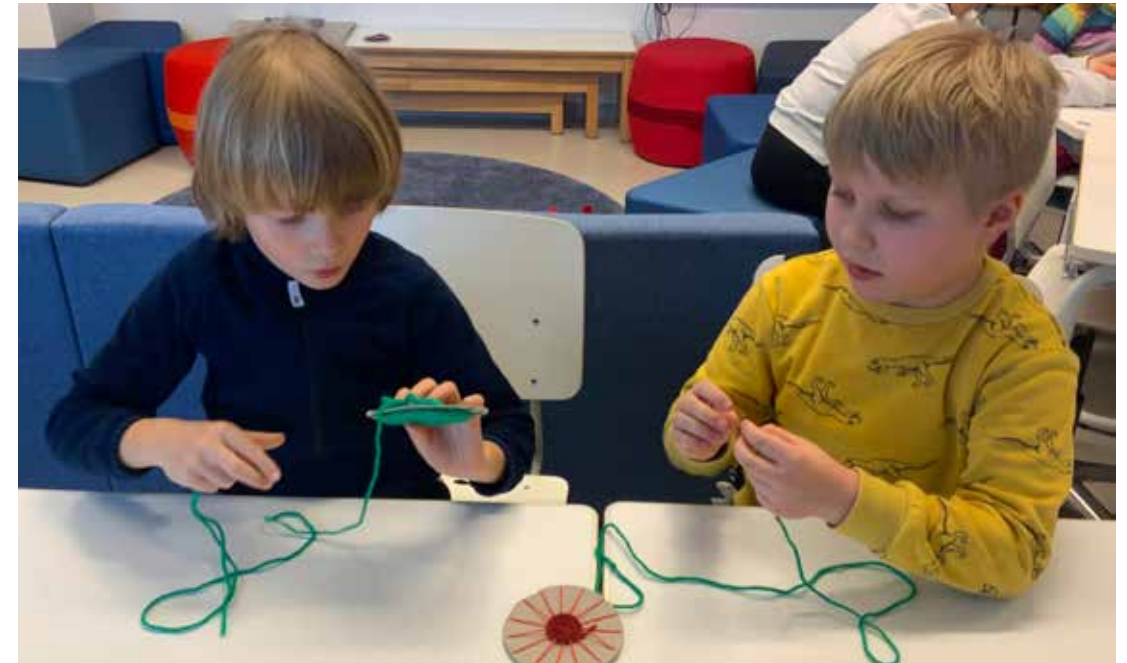
Liikunta

“Akrobatia, tramppahyppy ja parkour on niin tosi kivaa! Yhdessä on kiva tehdä kaikkea!”

Käsityöt

“Meidän luokka teki oman akvaarion. Jokainen teki jonkin merenelävän. Se oli kudontatyö.

Ikirairuoho tehtiin ryijyteknikalla, ja sitä oli tosi, tosi, tosi kiva tehdä. Siihen meni kolme kokonaisia palkkia, mutta se oli hauskaa.”

Akvaarion elämää

Kuvataidetta

Kuvataide

“Joan Miron taide oli hyvin monipuolista. Se oli aikaa vievää ja arvaamatonta sekä hauskaa. Minä en malttanut lopettaa. Kuviksessa on kivaa, kun saa kokeilla erilaisia juttuja.”

Vanhojen tanssit

“Pääsimme yläkoululle katsomaan Vanhojen tansseja. Meitä haettiin tanssimaan.”

Vanhojen tanssit

Hiihtoreissu

Hauska hiihtoreissu

“2a-luokka kävi hiihtämässä Laajavuorella, ja siellä kävi myös kaksi muuta luokkaa. He kävivät hiihtämässä, koska saa liikuntaa. Se oli kivaa.”

Lumikuningatar-teatteriesitys 23.2.

“Oltiin menossa Jyväskylän kaupunginteatteriin katsomaan Lumikuningataria. Koko 2a oli tulossa mukaan. Teatteri oli superhyvä. Pari viikkoa meni, ja sitten aloitettiin kuvataidetyöt. Niistä tuli hienoja.”

Animaatioprojekti kummiluokan kanssa

“Teimme kummpareissa animaatioita. Se oli hauskaa! Se oli ihan parasta! Animaatioista tuli tosi hienoja.”

Luokkalehti

“Teimme oman luokan lehden, johon kirjoitimme uutisia. Minä tykkäsin kirjoittaa uutisia. Teimme sinne myös sarjakuvia ja tehtäviä.”

Lumikuningatar

Animaatio kummiluokan kanssa

2b

Toinen kouluvuosi toi mukanaan paljon uusia taitoja sekä koulukavereita ja ystäviä yli luokkarajojen. Meille on kertynyt monenlaisia muistoja tältä vuodelta.

Syksyllä me kaikki kakkosluokkalaiset vierailimme Tarhalehdon maatilalla Lievestuoreella. Se oli meidän kaikkien mielestä ikimuistoinen päivä. Maatilaprojektin myötä olimme tutustuneet maatilanelämään ja eläimiin etukäteen. Retken jälkeen opinnot ja asian äärellä puuhastelu jatkuivat vielä innokkaasti, sillä meillä oli paljon uutta tietoa ja uusia elämyksiä.

“Siellä oli sata eläintä. Saimme ruokkia ja silittää eläimiä. En ole ennen koskaan ennen koskettanut lammasta tai villasikaa.”

Maatilaretkipäivä

Helmikuussa kävimme yhdessä kaikkien kakkosluokkalaisten kanssa Jyväskylän kaupunginteatterissa katsomassa upean Lumikuningatar-näytelmän. Jatkoimme Lumikuningatar-sadun teemaa opiskelijoiden johdolla kuvittamalla, askarrella ja kirjoittamalla. Projekti huipentui animaatioihin, joissa ilmenivät kesän ja talven erot sekä hyvä ja paha.

“Lumikuningatar näytelmä oli tosi jännä! Olin ihan eka kertaa teatterissa.”

Luokallamme on ollut yhdessä Jyväskylän yliopiston lintutieteilijän kanssa lintujen ruokintapaikka Moirislammella.

“Lintuja on pitänyt ruokkia säännöllisesti. Oravat kävivät välillä varastamassa ruokaa. Jos oli ihan hiljaa, näki paljon eri lintuja ja oravia.”

Lumikuningatar-näytelmä

Lintujen ruokintapaikka Moirislammella

Penkkaripäivä on aina ikimuistoinen. Tänä vuonna abit vierailivatkin koulussamme sisällä.

“Meille tuli luokkaan abit. Ne heitti karkkia ihan joka puolelle. Niillä oli hienoja ja hauskoja asuja.”

Olimme ensimmäistä kertaa katsomassa luokiamme Vanhojen tansseja.

“Vanhojen tanssit näyttivät kauniilta. Oli hienoja asuja ja tanssit näyttivät kauniilta. Ne lukiolaiset hakivat myös meitä tanssimaan. Se oli jännittävää.”

Luokkamme koulukummit 5b-luokalta ovat järjestäneet meille monta kivaa ja arvokasta yhteistä toimintahetkeä.

“Kummijutut on ihan parhaita!”

Vanhojen tanssit

Liikuntatunti kakkosten kesken Laajavuossa

Talvella luistelimme ja hiihdimme paljon. Niinpä myös taidot kehittyivät merkittävästi.

Talviliikuntapäivänä hiihdimme Ladun majalla ja liikuntatunneilla Laajavuossa, yhdessä kaikki 2. luokkien oppilaat.

Koulukummien järjestämä leikkihetki

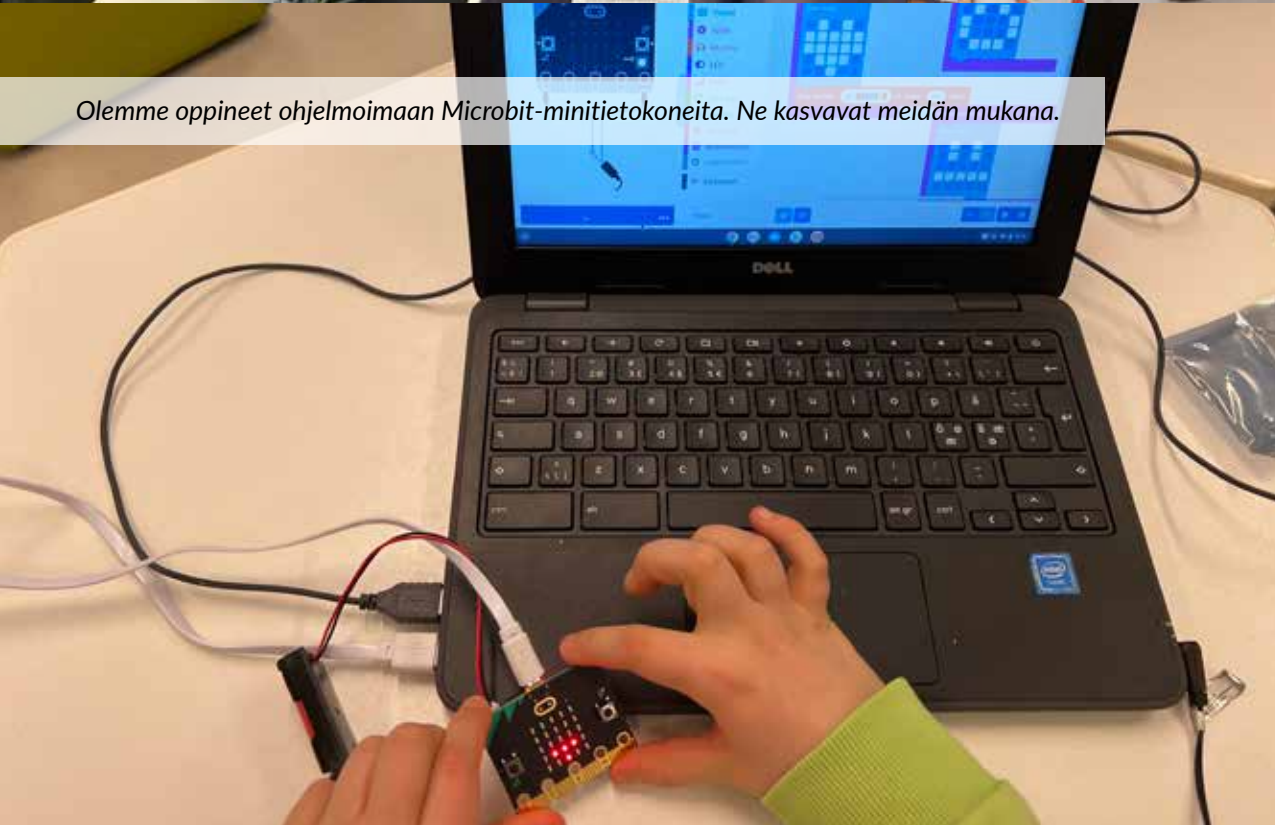
Talviliikuntapäivä Ladun majalla

Kakkosten yhteinen rusettiluistelu ystävänpäivän aattona

Avarusteeman äärellä

Olemme oppineet ohjelmoimaan Microbit-minitietokoneita. Ne kasvavat meidän mukana.

Kanteleorkesteri "Kas kuusen latvassa oksien alla on pesä pienoinen oravalla..."

Lumikuningatar-projektin animaatiot valmistuvat.

KV-opiskelijamme Tomoka ja Hitoshi Japanista

Me tutkimme aisteja.

Ongelmat ratkeavat yhdessä pähkälläin.

Syysretkipäivä Ladun majalla

Vasarahommia

Taidetta vettä ja ilmaa yhdistäen

Amerikan miniatyyrihevonen Tarhalehdon tilalla

Tarhalehdon maatilan lampaista

Kotaruoikailu Tarhalehdon maatilalla

Välituntiakrobatiaa

Välituntitaidetta

2c-luokan touhuja ja muisteluja kuluneesta lukuvuodesta

Toppuluokka on sujunut mukavasti monenmoisten oppien ja touhujen parissa. Erityisesti olemme kiinnittäneet huomiota luku- ja kirjoitustaidon vahvistamiseen, matemaattisten ajattelutaitojen kehittämiseen, kädentaitoihin sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoihin. Opetusharjoittelijat ovat kovasti kehuneet, että luokkaamme on mukava tulla ja siellä on yhteisöllinen tunnelma. Sitä harjoittemme päivittäin mm. vapaavalintaisilla työskentelypaikoilla ja yhdessä luokan keskellä olevassa rahiringissä keskustelemalla.

Tänä lukuvuonna meillä on ollut ystävyysluokka ja kirjekaverit Joensuun norssilta. Heidän kanssaan olemme harjoitelleet vuorovaikutteista kirjoittamista mm. kirjeitä, oman koulun uutisia ja yhteisiä tietotekstejä kirjoittamalla. Täältä voi lukea lisää yhteistoiminnallisesta kirjoittamisestamme:

https://issuu.com/enorssi/docs/sirius_1_2023

Tässä on muutamia juttuja, joista halusimme kirjoittaa vuosikirjaan:

Kirjoitusyhteistyötä

Lukumato

"Lukumato kiertää seiiniä pitkin luokkaamme. Se koostuu paperipalloista. Kun on lukenut kirjan kotonan, sen saa tuoda kouluun ja esitellä toisille. Sitten saa kirjoittaa siitä pallon. Palloon tulee kirjan nimi ja oma nimi. Se kiinnitetään lukumadon jatkeeksi. Lukumadossa on tällä hetkellä yli 150 palloa. Kun lukumato on kiertänyt koko luokan ympäri, vanhemmat keksivät meille yhteisen yllätyksen. Meitä jännittää, milloin lukumadon häntä ottaa pään kiinni. Olemme lukeneet ahkerasti!" - Paavo, Otso, Maisa, lines, Linnea, Celina ja Kerttu

Avaruus

"Tutustuimme avaruuteen ja opettelimme planeetat järjestyksessä. Piirsimme lempiplaneetan. Harjoittelimme samalla varjostusta. Teimme myös koko aurinkokunnan, johon valmistimme planeetat märkähuovuttamalla. Askartelimme omat avaruusraketit. Me ohjelmoimme raketit liikkumaan avaruudessa. Niistä tuli opetusanimaatiot. Kirjoitimme sinne tietotekstejä avaruudesta." - *Samuel, Oiva ja Roman*

Avaruusjakson ohjelmointia

Saviruukku

"Savityö oli kiva työ. Teimme saviruukkuja makkaratekniikalla. Savi oli punasavea. Kaikki ruukut olivat erilaisia. Toiset olivat korkeita, matalia, epätasaisia ja sileitä. Saviruukut poltettiin, ja ne kovettuivat. Onneksi mikään ruukuista ei poksahdanut. Sitten ne lasitettiin. Se oli helppo työ. Saviruukuista tuli täydellisiä." - *Aatu, Bruno, Noomi, Ellen, Samuel ja Oiva*

Saviruukkuja

Luistelu

"Luistelu oli kivaa. Meillä oli hyvä jää ja sää. Luistelimme monta kertaa. Oli kivaa laittaa luistimia U2:ssa. Meillä oli mukavia ratoja. Tykkäsin olla jäällä. Opin tosi paljon. Opin liukumaan ja jarruttamaan. Porukassa oli hauska luistella." - *Johannes ja Juuso*

Luistelemassa

Lumikuningatar

”Kävimme kakkosluokkien kanssa katsomassa Jyväskylän kaupunginteatterissa isolla näyttämöllä Lumikuningatar-näytelmän. Jätimme takkimme naulakkoon ja tervehdimme toisiamme. Järjestyimme jonoon ja lähdimme kävelemään portaita ylös. Kun kävelimme portaita ylös, näimme matkan varrella tauluja näytelmistä, kuten Lumikuningattaresta. Meidän lippumme näytettiin salin ovella. Näytelmä oli pitkä. Se kesti puoli yhdeksään illalla. Koko luokka tuntui tykkäävän siitä. Kaikki tykkäsivät erityisesti Lukista. Aina kun Lukki sanoi: ”Juupas!”, me vastasimme: ”Eipäs!” Vanhemmat hakivat meidät näytöksen jälkeen.” - *Alva ja Lumi*

Ensiapua pehmoleluille

”Harjoittelimme ensiaputaitoja. Me hoidimme pehmoleluja ja opettelimme taitoja samalla. Autoimme pehmoleluja, kun niille oli tullut vahinkoja. Esimerkiksi Nalle Puhilla alkoi tulla verta nenästä, kun se kaatui naamalleen. Sitten se itki ja pyysi apua. Teimme tarvittavat jutut. Piti esimerkiksi käskää niistämään, pidimme päästä vähän kumarassa ja paperia nenän edessä. Kylmää voi laittaa niskaan, jos ei muuten auta. Sitten verenvuoto loppui. Opettelimme myös soittamaan hätänumeroon ja kirjoitimme, miten toimia erilaisissa ensiaputilanteissa.” - *Emil, Inkeri, Lauri ja Naomi*

Ensiaputaitoja pehmoleluille

Syksyllä vierailimme tutkijoiden yössä ja tutustuimme jokihelmsimpukan elämään. Kirjoitimme, taiteilimme ja ohjelmoimme tämän mielenkiintoisen elion elämästä. Siitä voi lukea lisää täältä:

https://issuu.com/enorssi/docs/sirius_4_2022

Vuoden aikana retkeilimme myös luonnossa sekä kävelen, hyppien, juosten että hiihtäen.

Koko luokan mielestä olemme tehneet ahkerasti töitä ja oppiminen on ollut kivaa.

Tutkijoiden yössä

Jokihelmisimpukka

Liikunnan iloa

Mustikassa

Maatilalla

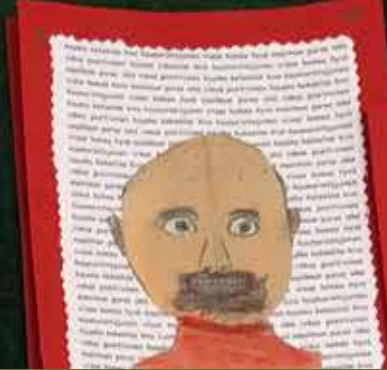
Rakentelua

Matematiikkaa

Huovutusta

Perusopetuksen lukuvuosi: alakoulu

KOLKIT

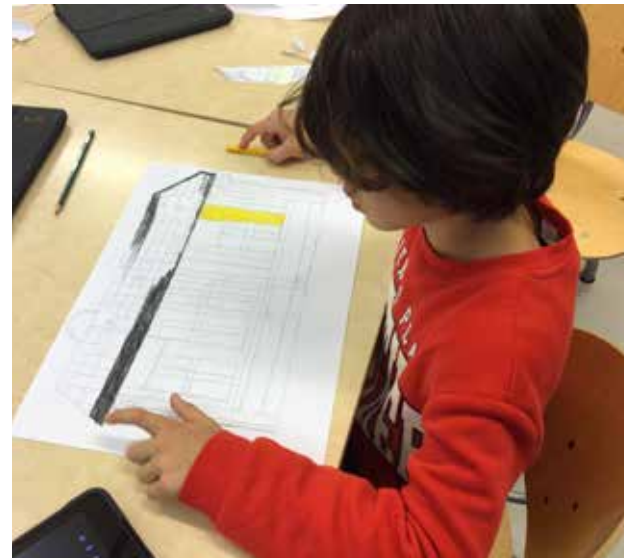
3a-luokka Wivi Lönnin jalanjäljissä

Vuosi 2022 oli Wivi Lönn -juhlavuosi. Silloin tuli kuluneeksi 150 vuotta tämän ensimmäisen suomalaisen naisarkkitehdin syntymästä. Jyväskylässä Wivi Lönn -juhlavuosi näkyi monin eri tavoin, esimerkiksi museonäyttelyin Keski-Suomen museossa, kävelykierroksin yliopiston läheisyydessä olevalla Älylän alueella ja mahdollisuuksina vierailulla siellä sijaitsevassa entisessä Wivi Lönnin talossa tai sen puutarhassa. Tältä pohjalta 3a-luokassa toteutettiin pitkäkestoinen Wivi Lönn -projekti yhdessä harjoittelijaopettajien kanssa.

Luokassa opiskelimme Wivi Lönnin elämästä ja arkkitehtuurista. Oman luokan kävelykierroksella tutustuimme Wivi Lönnin suunnittelemiin taloihin ja valokuvasimme niitä. Keski-Suomen museon näyttelyssä oli mielenkiintoista verrata omia havaintoja ja kuvia museon näyttelyyn ja oppia lisää.

Luokassa projekti eteni käsityössä ja kuvataiteessa: Jokainen valitsi kuvaamistaan Wivi Lönnin taloista oman suosikkitalonsa, piirsi siitä kaavat ja toteutti ompelutyönä Wivi Lönnin talon talon pihoiheen tai puutarhoineen. Työstä syntyi taulu, jolle tehtiin myöhemmin kehykset. Kuvataiteen tunnilla keskityttiin Wivi Lönnin suunnittelemiin kaari-ikkunoihin. Jokainen eläytyi arkkitehdiksi ja piirsi tarkkaa työtä tehden kaari-ikkunan, josta tehtiin leikkaamalla ikkunasapluuna. Vesiväreillä sapluunan päältä maalaten syntyivät kaari-ikkunan kehykset. Myöhemmin toteutettiin sapluunan avulla vielä toinen työ. Sen lähtökohtana oli ajatus: "Millainen maisema Wivi Lönnin talon ikkunasta näkyy, kun katsot siitä ulos?" Ikkunateema jatkui vielä joulun aikaan, kun ensimmäisen työn kaari-ikkunat puettiin jouluasuun.

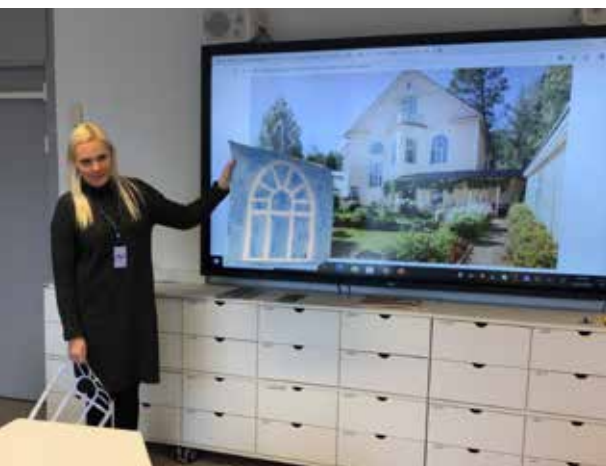
Oheiset kuvat kertovat projektimme vaiheista, joita 3a-luokkalaiset motivoituneina toteuttivat. "Miten voimme olla niin onnekkaita, että nämä Wivi Lönnin talot ovat juuri meidän koulumme läheisyydessä?" ihmetteli eräs luokkamme oppilas projektimme alussa kävelykierroksella. Onnekkaita olemmekin tässä koulumme monipuolisessa kulttuuriympäristössä.

Wivi Lönnin taloa työstämässä

Museovierailulla Keski-Suomen museossa.

Arkitehdit toteuttavat kaari-ikkunoita.

Ikkunoita valmiina

3a-luokka ja 6a-luokan kummit yhdessä lumiveistoksia rakentamassa

Yhtenä tammikuun suojalumisena perjantaina 3a-luokkalaiset ja heidän koulukumminsia 6a-luokasta tarttuivat innokkaina kuvataiteen lumiveistostehtävään. Veistoksia oli yhdessä suunniteltu ja niiden tekemistä kokeiltu edellisenä koulupäivänä. Prosessi oli täynnä intoa, iloa ja yhteistoimintaa suunnitteluineen ja toteutuksineen. Kun veistokset valmistuivat, jokainen työryhmä kävi tutustumassa kaikkia ilahduttaneeseen lumiveistosnäyttelyyn. Tässä prosessissa yhdistyivät kuvataiteen työn suunnittelu ja toteutus yhteistyönä eri ikäisten oppilaiden kesken. Materiaaleina käytettiin lunta ja vettä sekä väreinä vesivärejä.

Lumiveistokset syntyvät yhteistyönä

Lumiveistosnäyttely

3b-luokan touhuja

3b-luokassa on otettu iloiten vastaan koronarajoitusten purkautuminen. Luokka tykkää tutkivasta ja toiminnallisesta oppimistavasta, ja nyt on ollut mukava touhuta paritöiden ja ryhmätöiden parissa ja koko isolla porukalla varomatta läheisyyttä.

Lukuvuoden aikana on opittu paljon tietoja ja taitoja, enimmäkseen omassa luokassa, mutta välillä myös koulun muissa tiloissa ja ulkona. Lukuinnostusta on pidetty yllä lukuhelmien keräämisen lisäksi koulun oman kirjaston palveluilla, lukupiireillä ja retkillä pääkirjastoon. Kädentaidot ovat aina olleet luokan mieleen, mutta päästyämme pehmeiden ja kovien materiaalien erikoisluokkiin, nekin taidot ovat tänä vuonna saaneet uusia ulottuvuuksia ja on syntynyt esimerkiksi jumppapusseja, pehmotyynyjä ja motoriikkapelejä.

Valmiista pehmotyynyistä syntyi kirjat luokkaan rakennetussa majassa.

Suomen maantiedon lisäksi olemme päässeet tutustumaan monien muiden maiden maantietoon ja kulttuuriin jakamalla tietoa omasta maastamme, mutta myös kansainvälisten opiskelijoiden matkassa.

Syyskuussa ja marraskuussa luokka vietti perheiltaa. Syyskuussa pelasimme koulun pihalla Afrikan tähteä. Pelilaudalla pääsi etenemään suorittamalla ryhmähaasteita. Marraskuussa perheillassa oli mukana jo jouluisia tunnelmaa. Iltaan sisältyi joulukorttipaja, leipomiemme pipareiden koristelua, tietovisa, iltasatu ja perheakrobatiaa. Mukavaa touhua isolla joukolla!

Perheakrobatiaa parhaimmillaan

Kirjaston Anne on meille tärkeä lukuinnostuksen tukija.

3c-luokan koodausjakso

3c-luokassa vietettiin syksyllä koodausviikkoa. Koodausta harjoiteltiin erilaisin välinein ja tavoin. Mieluisinta oli opetella koodaamaan oma peli oman kummioppilaan ohjauksessa yhdessä 6c-luokan kanssa. Matatalab-laitteiden parissa ohjelmoitiin puolestaan oma tarina ja iloittiin luokkatovereiden kanssa uusista seikkailuista.

Matematiikassa lukualetta laajennettiin, myös toiminnallisesti.

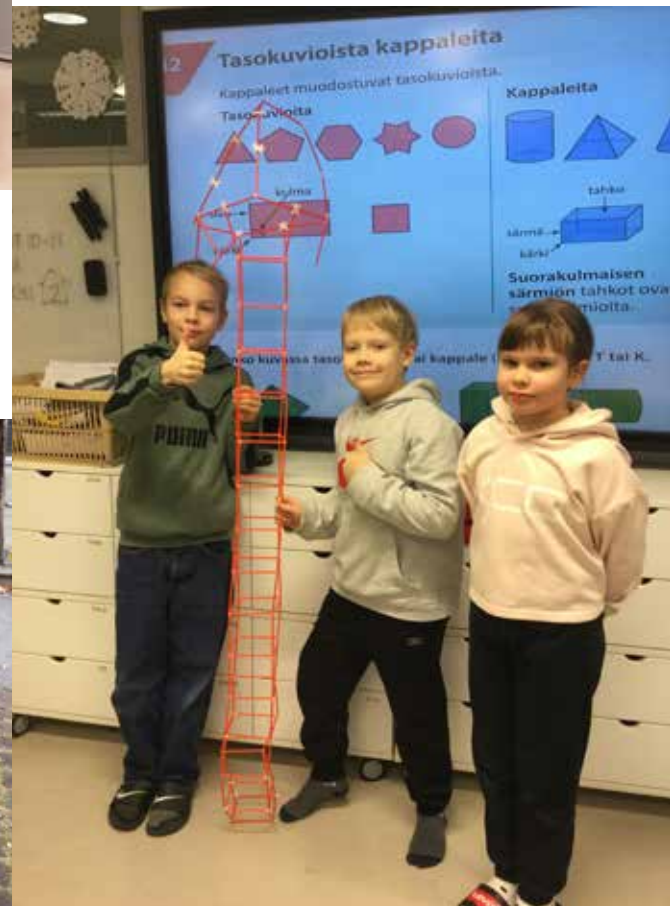
3c-luokan lukuspurtti

3c-luokassa luettiin lukuvuoden aikana jokaisena koulupäivänä 10–15 minuuttia omaa kirjaa. Lu-
kuhetket olivat odotettuja, rauhoittavia ja mieluisia. Hetkillä oli suotuisa vaikutus myös lukutai-
don kehittymiseen.

3c-luokan nikkarointijakso

3c-luokka innostui alkusyksystä rakentelemaan. Parasta oli tietenkin kisailla, kuka saa rakennettua
korkeimman tornin. Torneja rakenneltiin joulun alla myös vaahtokarkeista ja spageteista. NAM! Yh-
dessä kavereiden kanssa oli myös ihana nikkaroida ulkona isille sydäntauluja kauniissa syyskelissä.

3c nikkaroi.

Isänpäivätaulut

3c-luokan taidekuvat ja draamahetket

Kevätlukukaudella 3c innostui tutkimaan taidekuvia. Taidekuvia tutkittiin VTS-menetelmän (Visual thinking strategies) ja draaman keinoin. Taidehetket osallistivat jokaisen oppilaan elämykselliseen ja yhteisölliseen oppimiseen.

3c-luokka junioritason näppistaitureiksi

3c-luokka näppäili itsensä junioritason näppistaitureiksi kevätlukukauden iloksi. Näppäintaitoja harjoiteltiin ahkerasti osana suomen kielen ja kirjallisuuden tunteja Näppistaituri-sovelluksen ja Chromebookien avulla. Jokainen oppilas saavutti junioritaiturin sertifikaatin, ja todistustenjakoseremoniaa vietettiin iloisin mielin. Tästä on hyvä jatkaa kohti 4. luokan tavoitteita.

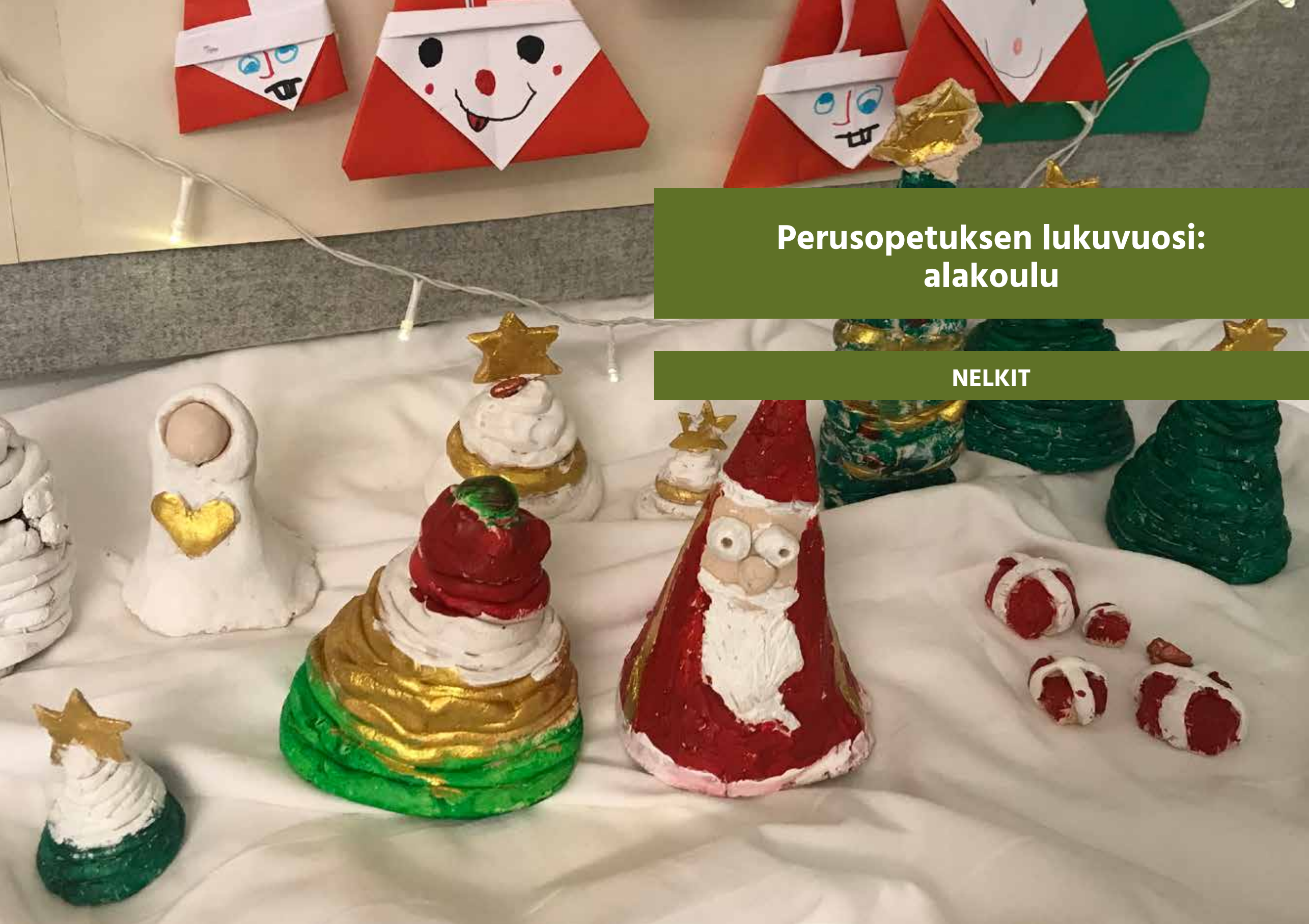

3abc-luokkien pyöräilytaitopäivä

Perjantaina 16.9. kaikki kolmasluokkalaiset saapuivat kouluun polkupyörillä. Päivän aikana oppilaat pääsivät hiomaan ajotaitojaan kentälle rakennetuilla taitoradoilla ja jokainen sai myös katsastaa oman polkupyöränsä. Luokissa oli etukäteen käsitelty pyöräilijän liikennesääntöjä ja turvallista liikennekäyttäytymistä. Myös pyöräilijän tarvitsemat liikennemerkit tulivat pyöräilytaitojakson aikana tutuiksi.

Perusopetuksen lukuvuosi: alakoulu

NELKIT

Ötökänpesä

Syksyllä 4a-luokka toteutti ötökkäprojektin, jonka aikana tutustuimme metsään ekologisena ympäristönä. Opiskelimme tietoja erilaisista hyönteisistä ja hämähäkeistä sekä luimme metsä- ja ötökkäiheistä kirjallisuutta ja teimme niiden inspiroimina sanataidetehtäviä. Lisäksi loimme omat ötökkähahmot ja rakensimme syysliikuntapäivänä niille asuintalot Ladun majan metsään.

Ötökkänäyttely

Jakson lopuksi ihastelimme luokassa yhteistä ötökkänäyttelyä ja kirjoitimme kavereille palautetta jakson tuotoksista.

Reiluluokkadiplomi

Me, 4a-luokka, osallistuimme Koululainen-lehdessä järjestettyyn Reilu luokka 2022 -kilpailuun. Kilpailutehtävinä meillä oli 1) laatia Reilun luokan kaverikirja, 2) sanoittaa Reilun luokan räppi ja 3) järjestää hyvää mieltä tuottava tapahtuma lähiympäristössä. Järjestimme 1a-luokan kummioppilaillemme Reilua mieltä -tapahtuman, jossa askartelimme koruja ja avaimenperiä toisillemme sekä kirjoitimme hyvää mieltä tuovia lappuja ympäri koulua.

Reilua mieltä -tapahtuma

Tapahtuman suunnittelu ja toteutus dokumentoitiin itse tekemillemme nettisivuille. Voitimme tällä tehtävällä kunniamaininnan koko kilpailussa ja pääsimme Koululainen-lehteen.

Reilua mieltä -tapahtuma

Norssin päivä

Norssin päivänä lokakuussa pelattiin kentällä norsujalkapalloturnaus. Alkuohjeistuksia kauniin kuu-
laassa syysäässä kuunneltiin tarkkaavaisina ennen pelejä.

Kannustimme kaikki toisiamme reilussa hen-
gessä. Vaihtopelaajista löytyi jopa cheerlea-
ding-taituruutta.

Lopuksi vielä tehtiin jälkipuinnit yhteisessä nelkkien piirissä.

Pohjoismaat

Nelkit tutustuivat alkutalvesta Pohjoismaihin kartoja tutkien ja tietoa etsien. Jakson huipentuma
oli Syylisissa järjestetty jännittävä Pohjoismaa-race, jossa kisailivat 4a- ja 4c-luokkien oppilaat yh-
teistyössä keskenään. Tehtävissä tarvittiin nokkeluutta, tietoa, taitoa ja ketteryyttä.

Mäenlasku

Ennen talvilomaa 4a-luokka vietti yhteistä aikaa mäenlaskun merkeissä. Hurjia kyytejä tulikin porukalla ja vauhtia riitti! Lisäksi nautiskelimme ulkoilmassa lämmintä kaakaota ja vaahtokarkkeja. Nam!

Retki Mäki-Mattiin

Nelkit ottivat kummioppilaan vastuun heti kouluvuoden alkajaisiksi, kun uudet eput saapuivat koululle. Kummiyhteistyötä on tehty ympäri vuoden yhteisten tuntien ja tempauksien merkeissä.

Kummitunnilla

Lukuvuoden varrella neljäsluokkalaisten ovat saaneet auttaa ekaluokkalaista erilaisissa tilanteissa. Tässä meneillään kaveritaitopeli.

Kummitunnilla

Läpsykerho

Vapaaehtoisessa läpsykerhossa on ollut ajoittain jopa ruuhkaa. Läpsyjen teko sujuu helposti, kun on mukavaa seuraa ympärillä.

4c-luokan oppilaat valmistautuvat syysliikuntapäivän metsävaellukselle.

Ei liene kummiluokkaparia, joka ei olisi käynyt Mäki-Matin perhepuistossa.

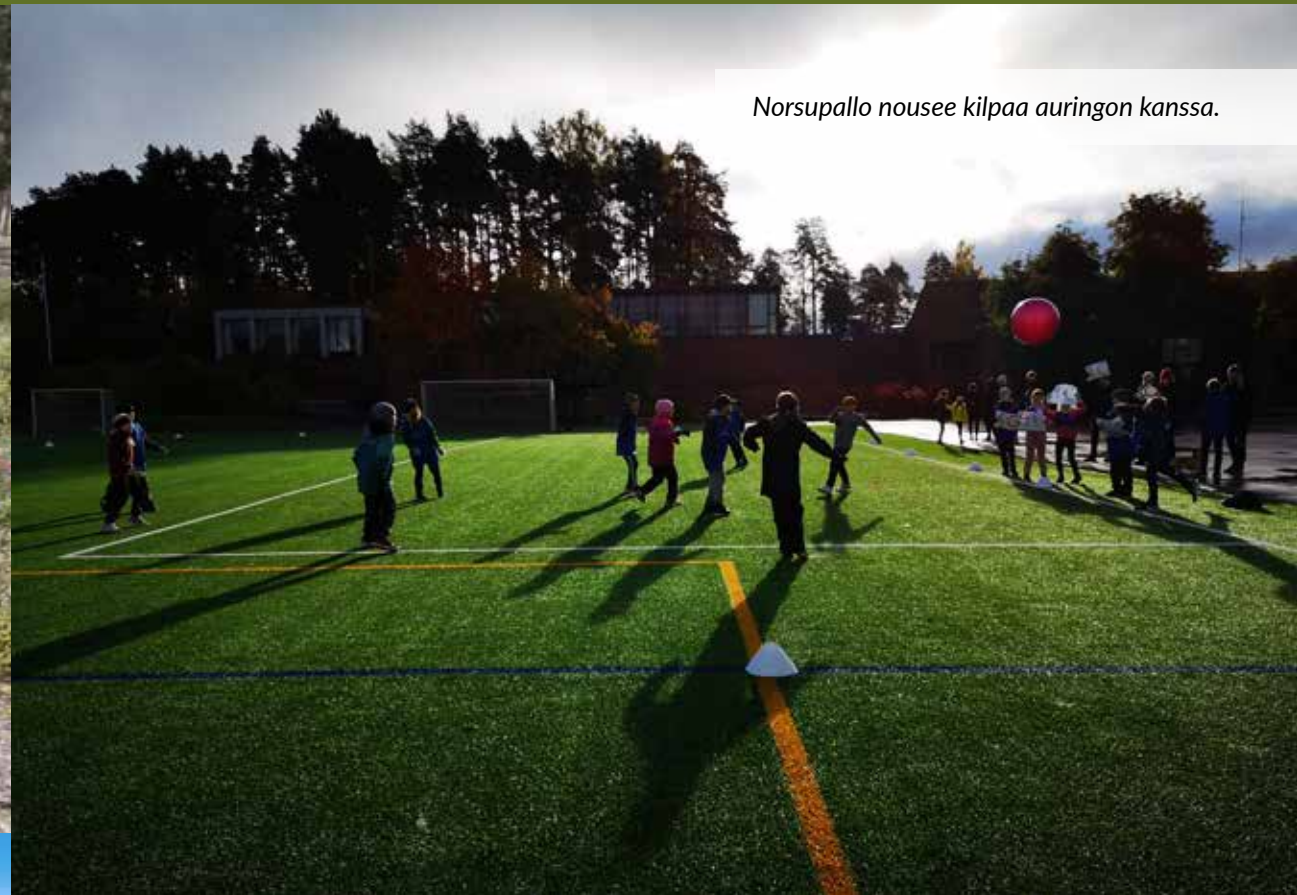

Syysliikuntapäivänä mentiin teitä ja polkuja.

Syysliikuntapäivän tauot ovat odotettuja tankkaustuokioita.

Norsupallo nousee kilpaa auringon kanssa.

Joka vuosi olemme osallistuneet koululaisten yleisurheilukisoihin.

Koulussamme ohjelmointivälineistöä riittää eri-ikäisille koodareille.

On päiviä, jolloin pädit ja kirjat pysyvät repuissa. Kuvataide-
tuokiot ovat mieluisia hetkiä jokaiselle.

Kuvataidetuokio lumen keskellä ei jätä ketään kylmäksi.

Laskiaista ei ole unohdettu yhtenäkään vuonna.

Kymppisynttäreillä

Neljäluokkalaiset pääsivät käymään seurakunnan järjestämällä 10-synttäreillä. Ohjelmassa oli mm. orkesterin kuuntelua ja herkuttelua.

Kansainvälisen harjoittelijan tunnilla

Miffy Macausta on ollut harjoittelijana 4b-luokassa kevätlukukauden aikana. Hän piti upean esitelyn kotimaastaan ja opetti omaa äidinkieltään koko luokalle.

4b osallistui tiedetorille syyslukukaudella. Matka taittui helposti kävellen, koska tapahtumaintunti oli Mattilanniemessä.

Matkalla tiedetorille

Syysliikuntapäivän poseeraus

4b ja silloiset OH4-harjoittelijat syysliikuntapäivänä Ladun majan maastossa.

Perusopetuksen lukuvuosi: alakoulu

VIIKIT

Ruurik

Elmo

Veera

Arja

Alvar

Inga

Aino

Anita

Arja

Kiara

Keski-Suomen museon näyttelyssä

5. luokalla alkanut historian opiskelu on ollut mielenkiintoista ja innostavaa. Opiskelua on pyritty elävöittämään ja tarjoamaan elämyksiä. 5b-luokka vieraili Keski-Suomen museossa – eli tuttavallisemmin KeMussa – Tutkimusmatkoja muinaiseen Lähi-Itään -näyttelyssä. Oppilaat pääsivät tutustumaan yli kahdentuhannen vuoden takaisin sivilisaatioihin tutkimusmatkailijoiden tarinoiden ja mukanaan tuomien esineiden kautta. Näyttelyssä oli esillä Lähi-idän esineitä Suomen kansallismuseon ja Museoviraston arkeologisista kokoelmista.

KEMUn näyttelyssä

Kädentaitoja ja teknologiaa

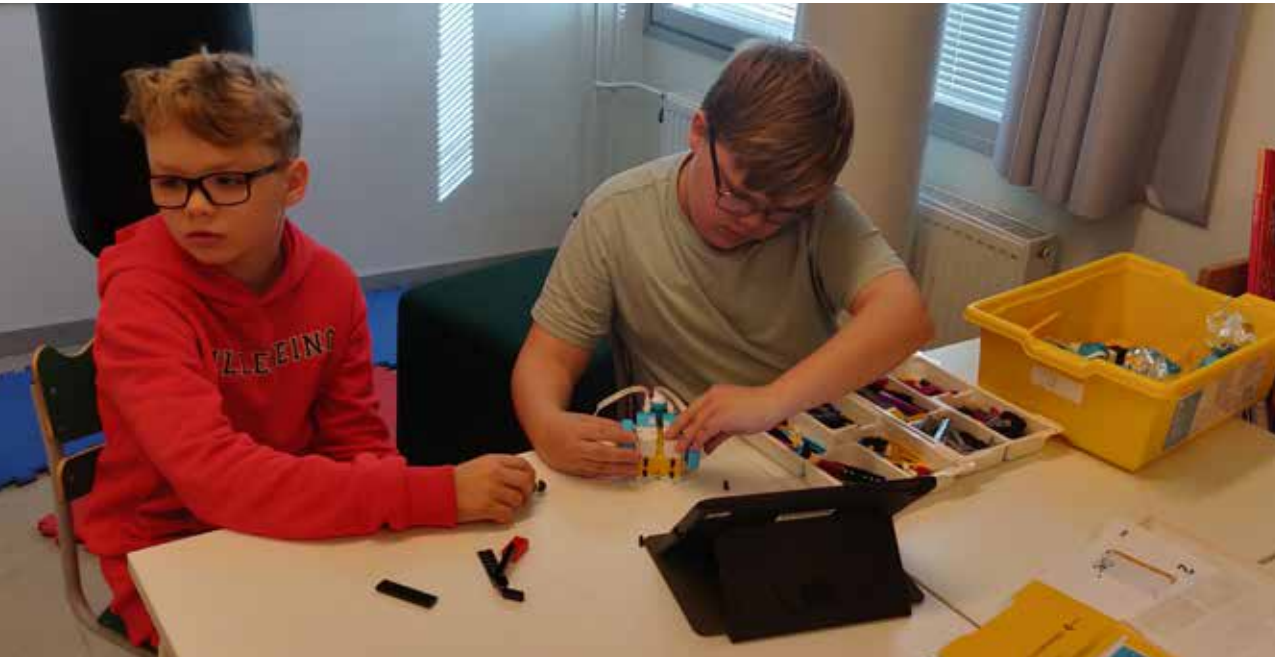
5a-luokassa on vuoden aikana pyritty yhdistämään käsityö- ja rakennustaitoja niin kestäviin rakenteisiin kuin ohjelmointiin.

Siltoja rakensimme sekä kestävyuden että visuaalisuuden näkökulmasta. Rakennusmateriaaleina toimivat paperi ja teippi sekä monipuolisesti erilaisten matemaattisten muotojen ja rakenteiden mallintamiseen sopiva muovipillisarja (Math and Science Creative Teaching Tool). Tuolla sarjalla onnistuivat hienosti niin täydellisen jalkapallon mallintaminen (heksagon ja pentagon) kuin mielikuvituksekkait rakennukset ja kulkupelit.

Siltoja

Yhtenä ohjelmoinnin opettelu työkaluna käytimme Legon Spike-sarjaa. Se on suunnattu noin 10–15-vuotiaille ja tarjosi hienosti mahdollisuuksia ja haasteita rakentaa eri lailla toimivia kojeita ja ohjelmoida niitä. Lähdimme liikenteeseen yksinkertaisesta ajoneuvon liikkeen määrittämisestä kohti robotti-imurin “sokea kana” -tekniikkaa sekä automaattista piirturia, jolla pystyisimme piirtämään toistuvia kuvioita loputtomiin. Se oli vaativaa mutta hauskaa.

Lego-haastetta ratkomassa

Käsityötunneilla rakensimme “hyrisevät hyönteiset”. Projektissa tutuksi tulivat niin käsitteet “virtapiiri” ja “epäkesko” kuin taito kärsivällisesti muokata päättömältä vaikuttavaa liikehdintää kohti toivottua lopputulosta.

Koristelua vailla olevat hyönteiset testijossa

Myös oppilaiden omia toiveita kuunneltiin. Lähdimme tutkimaan erilaisia liitoksia, ja tutkimuksen pohjalta jokainen oppilas sai toteuttaa haluamansa esineen tai pelin, jossa vain erilaiset liitokset olivat keskiössä. Upeita töitä tuli!

Valmiita töitä vitriinissä

Retki kivikauden kylään

5a-, b- ja c-luokat kävivät heti historian opiskelun alettua elokuussa retkellä Saarijärven kivikauden kylässä. Se on Suomen vanhin ja laajin esihistoriakohde, jossa on kivikauden asumuksia vastaavia rakennuksia, elämykselliset Ansa-, Muinais- ja Luontopolut, mahdollisuus leikkiä arkeologia, testata jousipyssyä ja tutkia metsästysvälineitä, pyydyksiä, täytettyjä saaliseläimiä, vuotia, saviastioita, jousia, nuolia, keihäitä, kalaverkkoja, mertoja ja kivikirveitä. Pääsimme siis aistimaan aidon kaltaista kivikauden tunnelmaa. Retkipäivä oli onnistunut, ja siitä jäi oppilaille mukavia muistoja. Tällaisia olivat oppilaiden ajatukset retkestä:

“Saimme kokea kaikenlaista, mitä ei välttämättä tehdä enää. Siellä oli kaikenlaista tekemistä: jousiammuntaa, keihäänheittoa, arkeologista etsintää, seinämaalausta ja kivikirveellä hakkaamista puuhun. Opastaja opasti, minkälainen kivikylä oli, ja samalla hän neuvoi asioista, miten tehtiin. Seuraavana opastaja esitteli eri eläinten nahkoja ja turkkeja. Kärpän turkki oli kyllä tosi pehmeä. Pidin siitä eniten. Opas vei meidät seuraavaksi isoimpaan kotaan. Siellä opas lämmitti kiviä, koska aikoi näyttää kivikauden saunan. Seuraavana opas esitteli ansoja. Kaikista julmin oli venäläinen ansa.”

“Kivikauden kylässä hienointa oli kodat. Pidin erityisesti isosta kodasta, jossa oli kuivattuja kaloja. Ansoja ja katiskaa oli mukava katsoa, sillä ne olivat hienoja.

Suurimmassa kodassa oli salamyhkäisen hämäreä tunnelma. Istuimme taljoilla nuotion äärellä kodassa, jossa opas kertoi meille muinaisista työkaluista ja lihan ja kalan savustamisesta nuotion päällä. Tuli hieman sääli eläimiä, jotka olivat näytillä, koska niiden silmät pullottivat niin surullisina silmäkuopista. Olimme myös keinulaudalla. Kivikauden kylä oli erittäin mielenkiintoinen kokemus, eikä matkakaan Jyväskylästä ollut kauhean pitkä.”

Retki kivikauden kylään

“Kivikauden kylässä menin hakkaamaan puita kivikirveellä. Sitten menin kaivuualueelle kaivamaan. Ensin minua alkoi ärsyttää, kun en löytänyt mitään, mutta sitten kävi onnenpotku ja löysin maan pinnalta kvartsia. Jousipyssyllä ampuminen oli tosi kivaa! Matka oli mahtava!”

Tutkivaa oppimista 5. luokissa

5a-, b- ja c-luokissa on tutkittu lukuvuoden aikana monia Luma-aiheisia ilmiöitä. Arjen teknologiaan liittyviä ilmiöitä ovat olleet paino, liike, voima, kitka, valo, ääni, tasapaino ja ilmanvastus. Olemme tutkineet kasveja ja kasvuympäristöjä, eläviä rapuja ja kaloja sekä preparoineet eri kalalajeja.

Oppilaat ovat harjoitelleet tutkimuksen tekoa, tutkimusraportin kirjoittamista sekä selittämään arjen tilanteita ja fysikaalisia ilmiöitä tutkivan oppimisen avulla. Samalla syy-seuraussuhteen ymmärtäminen ja ongelmanratkaisutaidot ovat kehittyneet. Tutkiva oppiminen on ollut innostava tapa oppia ja oivaltaa uutta. Kun oppilaat ovat päässeet itse kokeilemaan ja tekemään havaintoja opittavasta ilmiöstä, asiat ovat jääneet paremmin mieleen ja oppimisen into luonnontieteitä kohtaan on kasvanut. Tutkimukset toteutettiin pienissä tutkimusryhmissä, joissa ajatuksia sai vaihtaa ja tutkimusongelmia ratkoa yhdessä muiden oppijoiden kanssa. Tutkiva oppiminen on yhteistoiminnallista oppimista parhaimmillaan!

Tutkivaa oppimista

Uutisprojektissa opittiin monenlaisia taitoja

5b-luokassa oli helmikuussa innostava uutisprojekti, jossa opittiin monenlaisia taitoja medialukutaidoista ja asiategstin kirjoittamisesta ryhmätöitä taitoihin, rakentavan palautteen antamiseen ja kriittiseen tiedon luotettavuuden arviointiin. Osana projektia oppilaat kirjoittivat omat uutiset, joista koostettiin pienryhmissä uutislähetys iMoviella. Mallia uutisteksteistä ja -lähetysistä katsottiin oikeista Ylen uutislähetysistä, uutisteksteistä ja Helsingin Sanomien Lasten uutisista. Oppilaiden uutisten aiheina olivat mm. energian säästäminen ja kestävä kehitys. Lisäksi tuotettiin eläin-, urheilu-, hyvinvointi-, talous-, rikos- ja sääuutisia.

Asiatyylisiä uutisia oli hieman kevennetty hyvällä huumorilla. Haastateltavien ihmisten nimissä oli käytetty kekseliäisyyttä ja uutisten toteutuksessa luovuutta. Oppilaiden käsikirjoittamat ja kuvaamat uutiset katsottiin koko luokan kanssa yhdessä, ja oppilaat antoivat vertaispalautetta toisilleen. Asiallinen, selkeäsanainen uutisankkuri, mielenkiintoiset haastattelut, "asiantuntijakommentit", uutiskuvat, uutisaiheeseen liitetyt diagrammit ja taulukot, uutistunnari sekä tekstitykset tekivät kokonaisuudesta lähes oikeita TV-uutisia vastaavan lähetyskuvan. Oppilaista uutislähetyskuvan ideoiminen, kuvaaminen, editointi ja katsominen oli todella kivaa, ja ryhmät työskentelivät touhukkaina oppituntien lisäksi omasta halustaan myös muutamilla välitunneilla. Kaikille riitti hommaa eri rooleissa ja tehtävissä.

Uutisprojekti

**Perusopetuksen lukuvuosi:
alakoulu**

KUUKIT

Historian havinaa 6a-luokalla

Kuudennen luokan aikana olemme opiskelleet historiassa esimerkiksi keskiaikaa, Yhdysvaltojen syntyä, uuden ajan alkua sekä tieteen ja uskonnon vastakkainasettelua 1600- ja 1700-luvuilla. Näihin teemoihin liittyen pidimme esimerkiksi tieteen ja uskonnon maailmankuvien välisen väittelyn ja teimme lyhyitä näytelmiä sekä keskiajan säädystä että kiitospäivän juhlinnan alkuperästä. Lisäksi pääsimme tutustumaan keskiajan linnoihin VR-lasien avulla. Tieteen ja uskonnon väittelyssä kaikille jaettiin roolit ja puolet, joita puolustaisi väittelyssä. Kummallakin maailmankuvalla oli hyvät argumentit, mutta kompromissiin ei päästy. Säädynäytelmässä kuvattiin lyhyesti mutta ytimekkäästi kunkin säädyn elämää ja työskentelyä. Kiitospäivänäytelmässä taas luettiin lyhyt tarina aiheesta, minkä jälkeen neljä ryhmää teki lyhyet näytelmät jokaisesta tekstin kappaleesta.

Kiitospäivänäytelmä

Vierailulla keskiaikaisessa linnassa

Uskonto VS tie -väittelyt

Norssin päivä 1.10.

Päivä alkoi liikunnanopettajien vetämällä reippaalla aamujumpalla. Aamujumpan jälkeen oli oppitunti, jolla tutustuimme koulussa käyttöön otettuun Unescon maailmankansalaisen passiin. Passin suorittaminen huipentuu maailmankansalaisen kypsyyskokeeseen, jonka aikana tutustutaan itseä kiinnostavaan kansainvälisyyteen liittyvään teemaan yksin. Unesco-tunnin jälkeen oli välitunti. Välitunnin päättyessä siirryimme luokan kanssa odottamaan norsupallopelien alkua. Norsupallojoukkueet jaetaan luokittain. Jokainen luokka pelasi vastakkain. Norsupallopelien jälkeen oli toinen oppitunti, jolla jatkoimme Unesco-projektia.

Armi ja Tuua

Norssin päivä

Talviliikuntapäivä 7.3.

Tapasimme klo 9.00 koulun etupihalla. Lähdimme bussilla kohti Ladun majaa hiihtämään. Oli erittäin hyvä hiihtokeli. Ladut olivat hyvässä kunnossa, ja aurinko paistoi, vaikka samalla pakkaneen kiristyi. Ruokana oli herkullista jauhelihakeittoa, ja kioskista sai herkuja. Kaikki hiihtivät hyvin, ainakin neljä kilometriä. Ladun majalla oli myös napakelkka, jossa pyörittiin. Bussi saapui n. klo 12.30, ja tultiin takaisin koululle.

Lassi ja Joonas

Talviliikuntapäivä

Joonaksen tietotekniikat

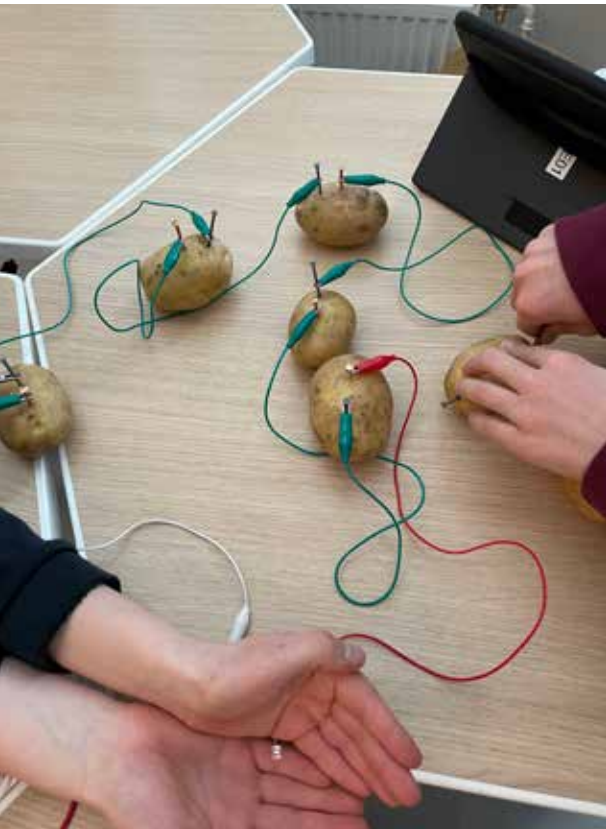
Meillä oli viiden tunnin tietotekniikkajakso joulukuussa. Opettajana toimi opetusharjoittelija Joonas. Ensimmäisellä tunnilla keskusteltiin, mitä on tietotekniikka. Kolmannella tunnilla Joonas oli koodannut ohjelman, jolla harjoiteltiin loogisia portteja. Viimeiselle tunnille Joonas oli tuonut vanhan tietokoneen keskusyksikön. Avasimme tietokoneen ja purimme sen. Irrotimme esimerkiksi kovalevyn, tuulettimen, prosessorin ja DVD-aseman.

Onni K. ja Arthur

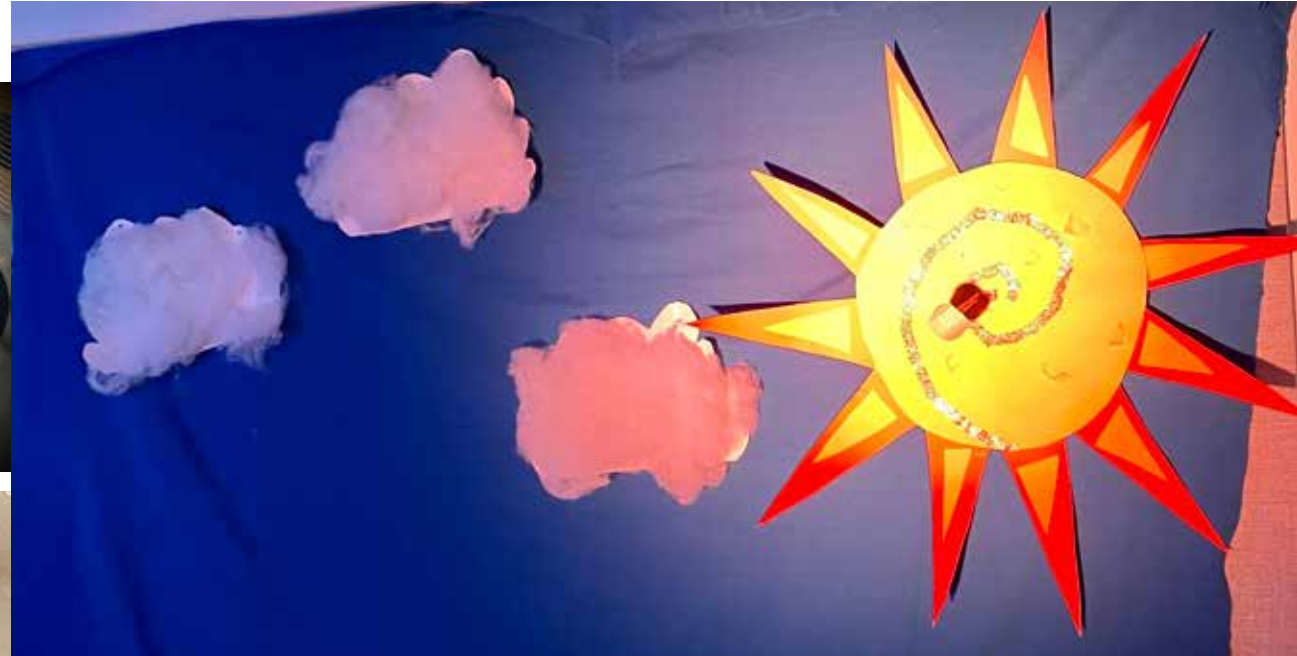
6b

Lukupesä-hankkeen myötä 6b-luokalla oli syksyn ajan kerran kuussa yhteinen kaverilukutunti Turun normaalikoulun kahden kuudennen luokan kanssa. Tuntien aikana luettiin erilaisia tekstejä yhdessä ääneen ja tehtiin niihin liittyviä tehtäviä. Lisäksi yhdellä tapaamisella esiteltiin oma lempikirja.

Ympäristöopin tunnilla testattiin, kuinka paljon perunoiden ja sinkki- ja kuparinaulojen avulla voi saada aikaan sähkövirtaa ja jännitettä.

Kevään Lukupesä-projektina luokalla oli käsikirjoittaa ja dramatisoida näytelmäkohtaukset kirjan tekstin pohjalta. Tästä syntyi monitaiteellinen tarinapolku, jonka läpi kummioppilaat pääsivät kulkemaan.

Oppilaat tuottivat materiaalia Jyväskylän Unesco-koulujen verkoston järjestämään Tulevaisuuden polku -näyttelyyn, joka järjestettiin Monikulttuurikeskus Gloriassa. Kävimme myös tutustumassa näyttelyyn.

Vahtokarkkihaasteessa oppilaat testasivat yhteistyötaitojaan. Haasteen lopuksi "paistettiin" vahtokarkkeja takkatulen loisteessa. Yhteistyötä tarvittiin myös tehtävässä, jossa pahvimukeista piti rakentaa pyramidi niihin käsin koskematta.

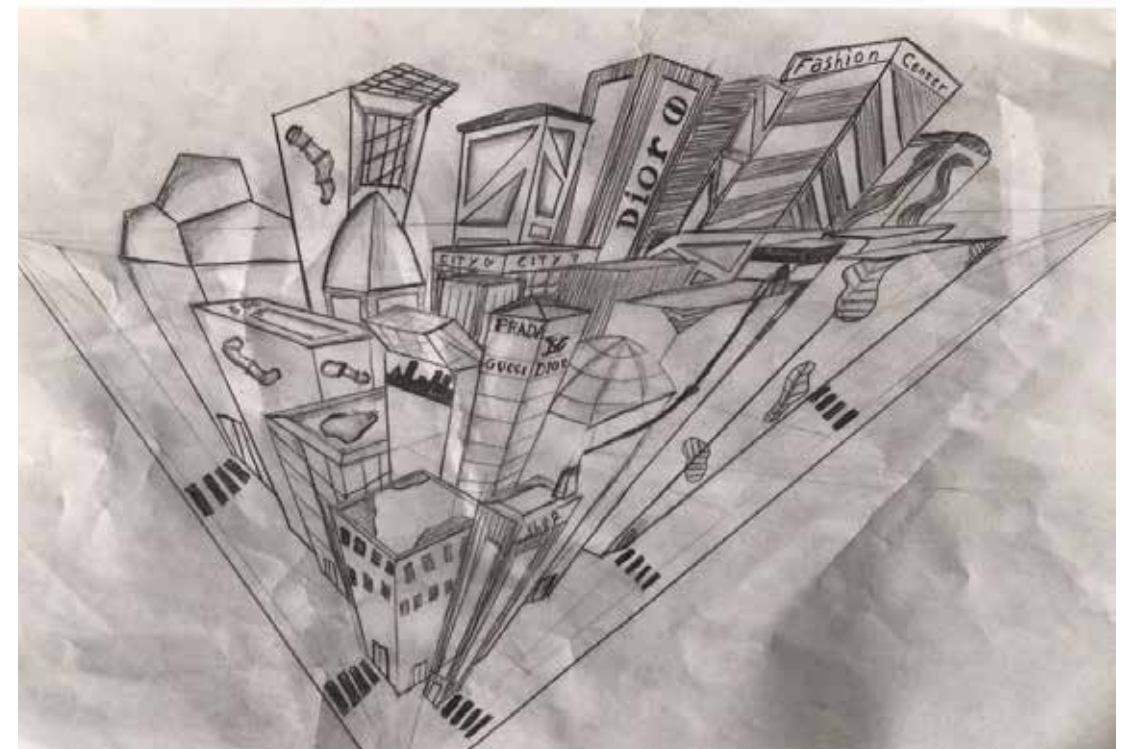
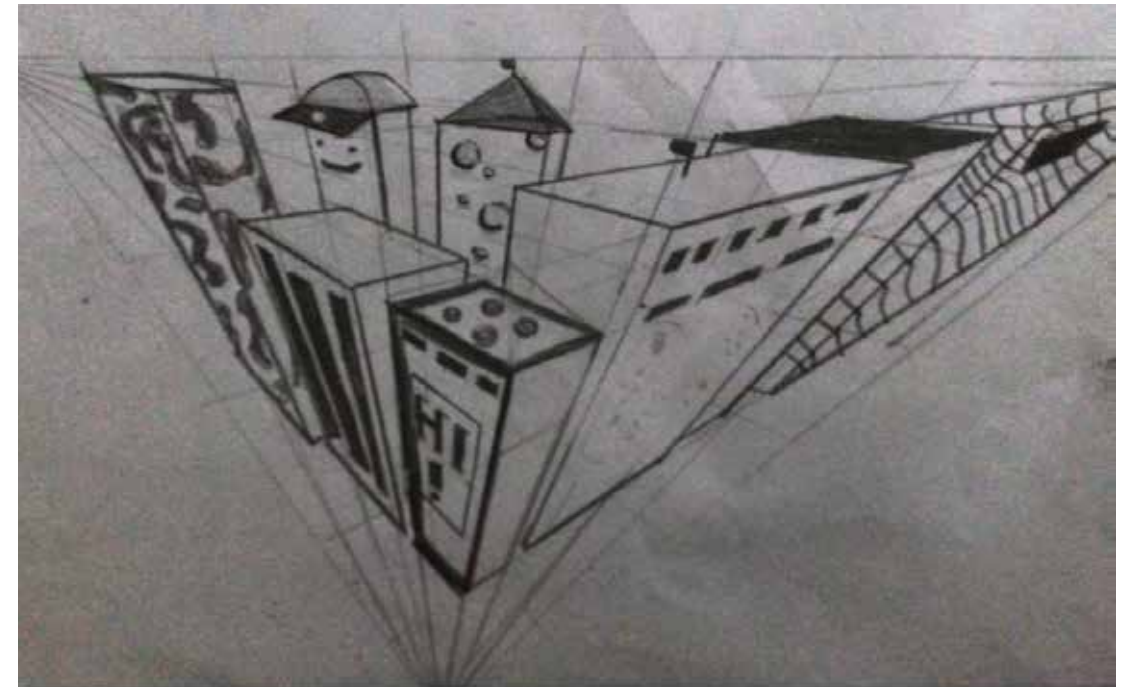
Vaatehuoltoon liittyen harjoiteltiin kenkien puhdistamista ja hoitamista.

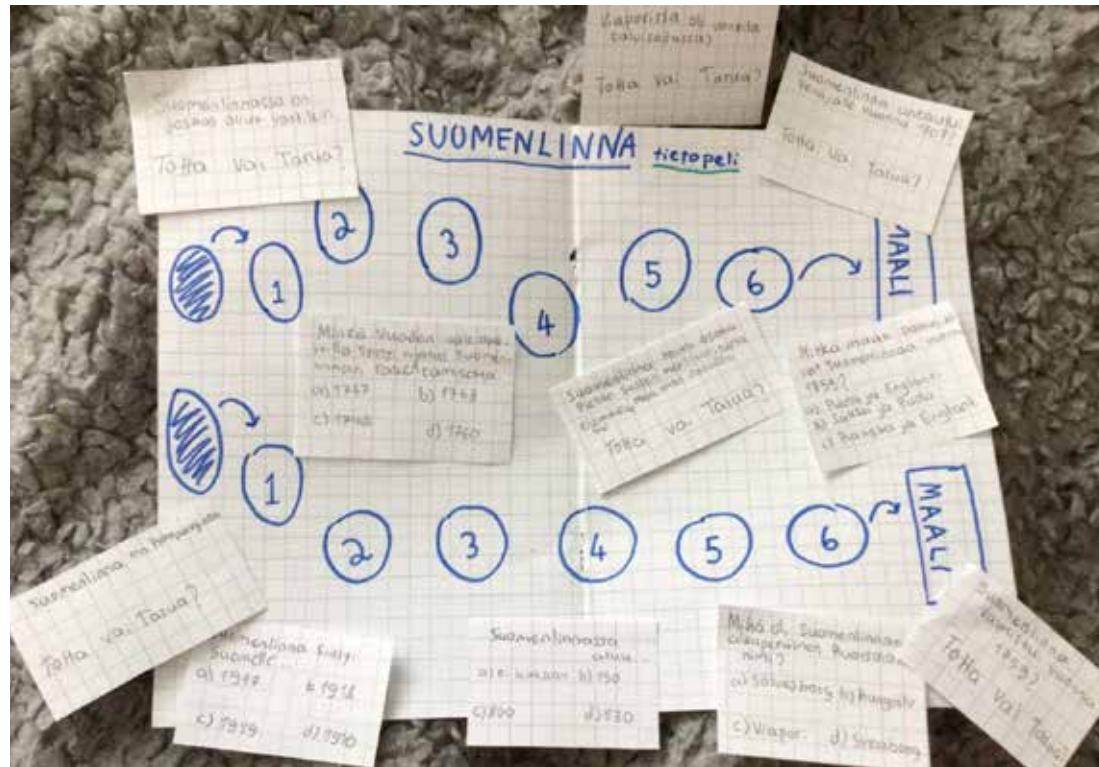
Itsevaltioiden aikakauden opiskelua draaman keinoin

6c

Kuvataiteessa harjoittelimme mm. kolmen pakopisteen perspektiiviä ja teimme miljoonakaupungin lyjyknätyönä.

Historiassa tutustuimme mm. Suomenlinnan historiaan. Siihen liittyen oppilaat kirjoittivat tarinan Seikkailu Suomenlinnassa ja tekivät Suomenlinna-pelit. Pelejä syntyi monenlaisia: koodaamalla tehtyjä, lautapelejä, muistipelejä, sanaselityspelejä ja korttipelejä.

Ympäristöopissa teimme kasviot, joihin piti kuvata kasveja, sieniä ja jäkäliä. Kuvassa on esimerkiksi kasviosta.

Koivunkantosieni
Kuehneromyces mutabilis
28.10.2022
Laukaa

6a, 6b ja 6c leirikoulussa Marttisissa 13.–15.3.

6a-, b- ja c-luokat olivat leirikoulussa Marttien nuorisokeskuksessa Virroilla maaliskuussa. Leirikoulun tavoitteina olivat luokkien välinen yhteistyö, ryhmäytyminen tulevaa seitsemättä luokkaa ajatellen, itsetuntemuksen ja -luottamuksen lisääntyminen, pelastautumis- ja liikkumistaitojen harjoittelu, ongelmanratkaisutaitojen kehittäminen sekä itsestä huolehtiminen ja arjen taidot. Oppilaat pääsivät haastamaan itseään, sillä ohjelmassa oli pelastuspukukelluntaa, jääkiipeilyä, seinäkiipeilyä, pakuhuone, luontopolku, yläköysirata, leiridisko, boulderointia, sählyä, pelejä ja leikkejä sekä saunomista ja uintia. Ruoka oli hyvää ja seura ensiluokkaisen erinomaista.

Kuudesluokkalaisten talvi huipentui leirikouluun 13.–15.3.

Kuudesluokkalaiset keräsivät kahden lukuvuoden ajan rahaa leirikouluun. Myöhemmin äänestettiin yhdessä, mihin leirikouluun kuudesluokkalaiset halusivat. Äänestyksen voittaja oli nuorisokeskus Marttinen, joka sijaitsee Virroilla puolentoista tunnin ajomatkan päässä Jyväskylästä. Kuudesluokkalaiset keräsivät rahaa esimerkiksi pitämällä buffetteja, järjestämällä ongintoja ja myymällä Teeleidin teetä.

Nuorisokeskus Marttisessa oli paljon monenlaisia aktiviteetteja, upeat tilat ja erinomaiset ruuat sekä nuorisohotellit, joissa kaikki kuudesluokkalaiset yöpyivät. Marttisessa saimme kokeilla esimerkiksi pelastuspukukelluntaa, yläköysirataa, pakohuonetta ja monenlaisia kiipeilyaktiviteetteja. Illalla oli mahdollista käydä myös diskossa ja rantasaunassa. Rohkeimmat kävivät myös avannossa.

Kaikki kuudesluokkalaiset olivat innoissaan leirikoulusta. Aikataulut olivat aika tiukkoja, mutta kaikki aktiviteetit olivat kivoja. Monia aktiviteetteja ei kukaan ollut aikaisemmin kokeillut. Leirikoulun jälkeen moni oli väsynyt, mutta leirikoulu oli todella mukava kokemus.

Kirjoittajat: Pihla Auvomaa, Frida Manninen, Matilda Oinonen, Sanni Peiponen ja Oona Viinikainen

Seinäkiipeilyä

Yksi 6a-, b- ja c-luokkien aktiviteeteista oli seinäkiipeily. Sitä harjoitettiin liikuntasalissa noin seitsemän metrin korkuisella seinällä. Erilaisia kiipeilyratoja oli seitsemän, ja ne olivat keskenään hieman eritasoisia. Oppilaat jaettiin neljän tai viiden hengen ryhmiin, ja aina kun yksi oli kiipeämässä, loput kolme turvasivat pitämällä yläköydestä kiinni ns. vastapainovarmistuksen tavoin ja auttamalla laskeutumista kiristämällä köyden. Vaikein reitti oli revontulet, jossa otteiden sijasta piti kiivetä hyödyntämällä seinässä olevia soiroja. Jokaiselle riitti sopivasti haastetta erilaisissa seinissä.

Kirjoittajat: Alma Waris ja Aava Karla

Pelastuspukukellunta

Yksi leirikoulumme viidestä aktiviteeteista oli pelastuspukukellunta. Siirryimme Marttisen saaren toiselle rannalle ja puimme puvut yllemme ahtaassa venevajassa. Puku oli eräänlainen haalari, jonka jalkoihin oli ommeltu saappaat kiinni. Puvuista oli monta eri kokoa, ja niiden vetoketju kulki viisitoon toisen hartian yli. Pelastuspukuun kuului vielä lisäksi neopreeniset hanskat ja samasta materiaalista valmistettu huppu. Kun olimme pukuneet puvut ja tyhjentäneet niistä enimmäkseen ilmat, lähdimme kävelemään jäätä pitkin kohti virtauspaikkaa. Päästyämme heikoille jäille aloimme hyppiä murtaaksemme jään. Kun putosimme jäihin, saimme uiskennella järvessä, hyppiä jäälauttojen päällä ja murskata lisää jäätä. Lisäksi harjoiteltiin jäistä nousemista naskaleiden ja köyden avulla. Puku eristi kylmää ja kellutti meitä, joten tuntui melkein kuin olisimme uineet kesäisessä järvessä. Hauskimpia asioita kellunnassa olivat esimerkiksi jäälautalta toiselle hyppiminen, jään rikkominen itsensä alta, tunne kun jää romahtaa alta vedestä noustessa ja isojen jäälauttojen valtaaminen. Kun olimme pelleilleet jäällä tarpeeksi kauan, palasimme venevajaan, riisuimme märät puvut ja keskustelimme hetken jäistä pelastautumisesta. Sitten lähdimme takaisin päärakennukselle vaihtamaan kuivat vaatteet. Vaikka puvut periaatteessa pitivät vettä, niistä pääsi hiukan kosteutta läpi.

Kirjoittajat: Joose Jaskari, Leevi Jaakkola ja Neea Koponen

Jääkiipeily

Jääkiipeilyaktiviteetti alkoi sillä, että ohjaajamme kertoi, miten tulemme jääkiipeilemään. Ohjaajalla oli myös avustaja. Tämän jälkeen piti pukea valjaat ja laskettelumonojen tyyppiset piikkimotot. Jääseinällä mahtui kiipeämään kaksi oppilasta samaan aikaan. Molemmat oppilaat olivat kiinni varmistusköydessä, jota aikuiset pitelivät. Kiipeilyssä varusteina toimivat myös käsihakut. Tipumisesta ei ollut hätää. Kun kaikki olivat käyneet kerran kiipeämässä, sai kokeilla uudestaan. Jääseinä oli noin kahdeksan metriä korkea.

Kirjoittajat: Arthur ja Onni K.

Room Escape – Kadonnut karhunhammas

Kadonnut karhunhammas on nuorisokeskus Marttisen pakohuone. Pakohuoneen ideana on löytää Martti Kitusen kadottama karhunhammas. Tämä pitää tapahtua 60 minuutissa ratkaisemalla viisinumeroinen koodi, jonka saa selville, kun on saanut ratkaistua lukkoja ja muita arvoituksia, joita huoneesta löytyy. Tätä aktiviteettia varten ryhmät jaettiin kahteen osaan, koska pakohuoneessa sai olla vain seitsemän oppilasta kerrallaan. Kun toinen ryhmä oli pakohuoneessa, toinen oli luontopolulla. Luontopolun varrella oli esimerkiksi ensimmäisen maailmansodan aikaisia juoksuhautoja ja korsu.

Kirjoittajat: Ansa Kallantie ja Matias Taipale

Yläköysirata

Ensin puettiin päälle varusteet: valjaat, kypärät ja omat hanskat. Kun kaikki olivat valmiita, lähdettiin kokeilemaan papukaijoiden kiinnitysten käyttöä harjoitusradalla. Ennen tätä valittiin pari, jonka kanssa radalla kuljettaisiin. Parin tehtävä oli auttaa ja varmistaa, että papukaijat oli asetettu oikein turvavaijeriin. Tämän jälkeen lähdettiin kiipeämään torniin, joka johti yläköysiradalle. Kun kaikki olivat tornissa, lähdettiin kiipeilemään.

Ensin radalla oli nuora, joka mentiin yksin. Kun se oli kuljettu, oli seuraavana esteenä rengasliuku, jonka molemmissa päissä piti olla auttaja. Tietystikään ensimmäisellä ei ollut auttajaa toisella puolella, mikä teki esteestä haastavan. Jotta pääsi seuraavalle esteelle, piti ylittää puinen silta. Köydessä roikkuvat tikkaat olivat seuraava este. Tikkaat olivat osalle aika haastavat. Sitten oli tunneli, jossa myös tarvittiin usein auttajaa, jotta rako tynnyriä välillä meni kiinni. Seuraavalla pisteellä tarvittiin yhteistyötä parin kanssa. Pisteessä oli kaksi narua, joita pitkin käveltiin parista tukea ottaen. Viimeinen kohta oli vaijeriliuku alas.

Kirjoittajat: Joonas Marttinen ja Mila Pasanen

Taidesuuntaukset

Kevätlukukauden alussa kuudesluokkalaisilla oli yhteinen taidesuuntausprojekti. Projektin alussa vierailimme vuoron perään a-, b- ja c-luokissa katsomassa, kun opetusharjoittelijat esittelivät erilaisia taidesuuntauksia. Sen jälkeen oppilaat jaettiin luokkiin, joissa sai valita jonkin taidesuuntauksen, kuten esimerkiksi kubismin, minimalismin tai barokin. Sen jälkeen teimme taideteokset valitsemistamme taidesuuntauksista. Teimme taideteoksia kaksi ja puoli oppituntia. Kun saimme taideteokset valmiiksi, keskustelimme vähän, miltä työnteko tuntui. Projektin lopussa oli taidenäyttely. Taidenäyttelyssä oppilaat kiersivät kaikissa luokissa, joissa he katselivat muiden tekemiä töitä ja tekivät Forms-kyselyt, joissa oppilaat päättelivät, mitkä piirteet kuuluvat eri taidesuuntauksiin.

Kirjoittajat: Onni S. ja Milo

Impressionismi

Realismi

6a-, b- ja c-luokat tutustuivat eri taidesuuntauksiin, minkä jälkeen oppilaat valitsivat itselleen yhden taidesuuntauksen, johon perehtyivät tarkemmin. Tämän jälkeen suunniteltiin ja tehtiin suuntauksen mukainen kuvataidetyö.

Minimalismi

Kuntaprojekti

Heti kuudennen luokan aluksi kuudennet luokat tutustuivat kunnan hallintoon, kunnan tarjoamiin palveluihin, ympäristön suunnitteluun ja kuntalaisen mahdollisuuksiin vaikuttaa kunnan asioihin. Oppilaat keksivät ryhmissä kuvitteellisen kunnan, jolle suunnittelivat keskeisimmät kunnan palvelut, kartan ja vaakunan. Keksityille kunnille tehtiin omat nettisivut.

6a-, b- ja c-luokat harjoittelivat työelämätaitoja Yrityskylässä

Kaikki kuudennet luokat osallistuivat TATin yrityskylätoimintaan. Ennen vierailua Yrityskylään oppilaat perehtyivät yhteiskunnan toimintaan ja yksittäisen kansalaisen toimijuuteen yhteiskunnassa, talouden peruskäsitteisiin ja vastuullisuuteen kuluttajana, työelämään ja yrittäjyyteen. Oppimiskokonaisuus huipentui vierailuun Keski-Suomen Yrityskylässä, jossa oppilaat pääsivät kokeilemaan työelämätaitoja ja toimimaan erilaisissa ammateissa Yrityskylän pienoyhteiskunnassa.

Yrityskylä-oppitunnit

Kuudesluokkalaiset tutustuivat työelämään Yrityskylässä ja siihen liittyvillä oppitunneilla. Tunneilla tutustuttiin yhteiskunnan toimintaan, talouteen ja eri ammatteihin sekä työelämään. Ensin perehdyttiin kunnan toimintaan ja kunnan tarjoamiin palveluihin sekä yrityksiin ja niiden toimintaan. Yrityskylän oppitunneilla tutustuttiin myös talouteen ja budjetointiin, eli siihen, miten rahat saa riittämään. Lopuksi kaikki kävivät läpi työelämän asioita, kuten työterveyttä. Yrityskylä-oppitunnit valmistivat oppilaita Yrityskylä-päivään.

Yrityskylän ammatit

Tunneilla kuudesluokkalaiset tutustuivat Yrityskylän ammatteihin. Ammatteja oli erilaisia, esimerkiksi kaupungintalolla kaupunginjohtaja ja kestävän kehityksen koordinaattori.

Yrityskylä-jakso huipentui Yrityskylä-päivään. Sitä ennen oppilaat saivat hakea kolmeen eri työpaikkaan ja täyttää työhakemukset. Tämän jälkeen kaikki kutsuttiin yksitellen työhaastatteluihin.

Yrityskylä-päivä

"6a:lla Yrityskylä-päivä oli 24.2. Yrityskylä oli eräänlainen kulissikaupunki, jossa oli monenlaisia yrityksiä ja palveluita. Oppilaat saivat pankkikortit, joilla pystyi ostamaan tuotteita tai palveluita kahvilasta, Lidlistä tai Art Labista. Työtehtäviä oli monia, ja niille oli varattu tietty aika, mutta kaikkia hommia ei ollut välttämätöntä saada valmiiksi. Yrityskylässä opimme rahankäyttöä ja yhteistyötaitoja."

Kirjoittajat: Pihla Auvomaa, Frida Manninen, Matilda Oinonen, Sanni Peiponen ja Oona Viinikainen

Aineryhmät Liikunta

Liikunta – taitojen oppimista yhdessä liikkuen

Lukuvuonna 2022–2023 norssilaiset saivat jälleen liikkua monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä. Lukuvuoden aikana toteutetaan opetussuunnitelman mukaisesti paljon erilaisia liikku- mis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitojen harjoittelua eri liikuntamuotojen kautta. Lisäksi jokai- sen ryhmän kanssa on pyritty käymään kuusi kertaa uimassa lukuvuoden aikana. Liikuntataitojen ohella työskentelytaitojen harjoittelu muodostaa puolet koululiikunnan tavoitteista.

Aurinkoinen kampuksen kenttä

Yhteisopettajuutta toteutetaan liikunnassa kahden samanaikaisen opetusryhmän kohdalla useita kertoja vuoden aikana erityisesti ulkoliikuntatunneilla, mutta myös salissa pidetyillä tunneilla, kuten esimerkiksi musiikkiliikunnassa. Ryhmien ja opettajien välisellä yhteistyöllä pystyimme tarjoamaan laajemmin oppilaille mahdollisuuksia valita erilaisten tehtävien välillä, jolloin oppilaat motivoituivat yhteiseen toimintaan aktiivisesti ja innokkaasti.

Opeharkka ohjeistamassa

Opeharkka pitämässä tuntia

Liikuntaryhmissä, kuten muissakin opetusryhmissä, käy tunteja pitämässä myös opettajajarjoitte- lijat, joten vuoden aikana yhdessä liikuntaryhmässä saattaa olla useampi eri opettaja. Opetushar- joittelijat tuovat liikuntaryhmiin vaihtelua ja uusia ideoita liikuntatuntien sisältöihin, mutta välil- lä myös haastavat ryhmän työskentelytaitoja, kun tutustutaan uusiin ihmisiin ja toimintatapoihin.

Jännitystä polttipelissä

Tasapainotaitojen harjoittelua yhdellä suksella

Pelimeininkiä kampuksen kentällä

Syksyllä ja keväällä kampuksen kentän tekonurmi palvelee hienosti sekä liikuntatuntien mutta myös välituntiliikunnan tarpeita, jotta oppilaat saisivat runsaasti fyysistä aktiivisuutta koulupäivien aikana. Ilahduttavan moni oppilas hyödyntääkin välituntiliikunnan mahdollisuudet.

Talviliikunnan osalta kulunut lukuvuosi oli erinomainen. Pääsimme luistelemaan ja hiihtämään koulun lähiympäristössä ja lisäksi teimme liikuntaryhmissä hiihtoreissut Ladun majalle. Pitkien pakkasjaksojen ansiosta koulun jää oli hyvässä kunnossa usean viikon ajan. Runsaalumisesta talven ansiosta ja edellisen vuoden kokeilusta rohkaistuneina kampuksen kentälle tehtiin tälläkin kertaa pienet ladut liikuntatuntikäyttöä varten. Saimme oman kivan hiihtomaan, jossa pystyimme harjoittelemaan suksitaitoja kaikkien alakoulun ryhmien kanssa.

Norssin oppilailla on upeaa osaamista monissa erilaisissa liikuntamuodoissa, ja oppilaat ovat olleet liikuntatunneilla innokkaita ja aktiivisia. Lisäksi on ollut ilo huomata, kuinka oppilaiden yhteistyötaitot ja työskentely toisten huomioiden kehittyvät vuosi vuodelta.

Kampuksen kentän syksyaamu

Norssin oppilaita oli lukuvuoden aikana mukana koulujenvälisissä kilpailuissa:

Koulujenväliset yleisurheilukilpailut

Luukas Jaakkola 3a, Arihaan Guleria 3a, Eero Salusjärvi 4a, Oliver Pihlman 5a, Leevi Jaakkola 6a

Linnea Liljavirta 4c, Charlot Moreen 4c, Aurora Pihlman 4c, lisa Ståhl 5c, Miina Hänninen 5a, Minttu Heino 5a, Helinä Wannas 5c, Tinka-Liina Savallampi 5c, Aino Kangasniemi 6a, Mila Pasanen 6a, Alisa Pirttiniemi 6a, Tuua Vertamo 6a, Armi Myllymäki 6a.

Koulujenvälisten yleisurheilukisojen joukkuetta

Aino Kangasniemelle korkeushypystä pronssia

lisa Ståhl juoksi 60 metrillä hopealle.

Miina Hänninen juoksi 1000 metrillä pronssille.

Minttu Heino ponnisti pituushypyssä kultaa.

Koulujenvälinen sulkapalloturnaus

Elmo Manner 3b, Jasmiina Tammilehto 5c, Onni Kiema 4a, Hannu Virkkula 5c, Aake Herranen 5c, Onni Klippel 6a

Aake Herranen sijoittui toiseksi 5.-luokkalaisten sarjassa.

Aake Herranen sulkapallokisoissa

Aake Herranen hopeaa (kuvassa vasemmalla)

Koulujenvälinen jääpalloturnaus

Roope Lahtinen 5c, Aake Herranen 5c, Hannu Virkkula 5c, Helinä Wannas 5c, Reittu Häkkinen (MV) 5c, Joonas Marttinen 6a, Lassi Noponen 6a

Koulujenvälinen jääpalloturnausjoukkue

Liikunnanopettajat lukuvuonna 2022–2023:

1. luokat: Markus Leppiniemi, Vesa Rasinmäki ja Tiina Hannula

2. luokat: Irmeli Pietilä, Minna Suikkari ja Susanne Roos

3.–6. luokat: Mikko Lindeman, Inka Hyttinen ja Sami Myllymäki

Aineryhmät

Musiikki

Bändikerho esiintyy.

Rytmistä pallottelua musatunnilla (3b)

Rytmistä pallottelua musatunnilla (2c)

Lukuvuoden juhlia ja tapahtumia

Syysliikuntapäivä 13.9.

Syysliikuntapäivää päästiin muutaman vuoden koronatauon jälkeen viettämään koko koulun voimin Ladun majan maisemissa. Majalla retkeiltiin, leikittiin, tutkittiin luontoa, harjoiteltiin erätaitoja ja tietenkin nautittiin herkullinen kentälounas.

Retkeilyä

Viikit ja nuotiopalermo

Vitokset suolla

Itsenäisyysjuhlapäivä 2.12.

Itsenäistä Suomea juhlittiin alakoululla tänä vuonna perinteeksi muodostuneilla itsenäisyyspäivän tanssiaisilla. Luokkatasot 1.–2., 3.–4. ja 5.–6. saivat kukin omat tanssiaisensa, jotta saimme koulun saliin riittävästi tilaa tanssille. Koulun liikuntasali oli koristeltu ja valaistu upeasti, ja se loi hyvää tunnelmaa. Tanssiaisissa tanssittiin perinteisen tanssimusiikin ja hittibiisien lisäksi myös liikuntatunneilla harjoitellun yhteisen koreografian GG Caravan -yhtyeen On se hienoo -biisin tahdissa. Vauhdikas ja näyttävä tanssi yhdessä toteutettuna nostatti kivan juhla-fiiliksen ja lisäsi yhteenkuuluvuuden tunnetta. Useassa luokassa päivän luokkatunneista vastasivat opetusharjoittelijat, jotka pääsivät samalla harjoittelemaan myös erikoispäivän toteuttamista. Työryhmä oli etsinyt ja valmisteellut luokkiin itsenäisyyspäivään sopivaa puuhaa. Päivän aikana nautittiin myös juhla-lounas.

Itsenäisyysjuhlapäivän työryhmä: Mikko Lindeman, Inka Hyttinen ja Satu Jokinen

Alakoulun talviliikuntapäivä

1.–6. luokat viettivät talviliikuntapäivää Ladun majalla tiistaina 7.3. Rapsakka 20 asteen aamupakkanen siivitti sivakoijat Soidenlammen lenkille, Pikkukakkoselle, Kolmisoppisen jäälle, mäkihypyyn ja napakelkkailuun.

5a-luokka talviliikuntapäivän riemussa

Onnistunutta talviliikuntapäivää oppilaat kuvailivat näin: “Kioskissa oli paljon porukkaa. Ulkona oli jäätävän hieno ilma. Napakelkassa oli niin paljon porukkaa, että se nitisi ja narskui. Ladut olivat erinomaisessa kunnossa. Ruokana oli jauhelihakeittoa, ja ulkona oli kiva syödä. Jälkiruokapulla oli hyvää! Aurinko paistoi mahtavasti koko retken. Pikkukakkosen laavulla oli kiva pitää taukoa.”

Lämmin kiitos talviliikuntapäivän järjestäjille. Aurinko paistoi, ja saimme nauttia ihanasta Suomen talvesta!

Norssin päivä

Yhteinen aamujumppa

3abc-luokkien jalkapalloturnaus pelattiin reilun pelin ja kannustusten keskellä.

Kummitoiminta

Kummitoiminta

Oppilaat tekivät tehtäviä erilaisilla yhteistoimintaa vaativilla pisteillä.

3b pääsi seuraamaan 6b-luokan kummioppilaitaan varten toteuttamaa tarinapolkua. Kirjan *Tarina sinisestä planeetasta* -kertomusta esitettiin polun varrelle lavastetuilla pisteillä kohtaus kerrallaan.

Luokat harjoittelivat yhteistoiminnallisesti kuluttajataitoja. He toimivat vuorotellen kuluttajan ja tuottajan tai palvelun tarjoajan rooleissa asioiden tai työskennellen esimerkiksi kaupassa, elokuvateatterissa tai pankissa.

Kummiluokkaparit 3c ja 6c yhteisissä touhuissa: tehtävänä oli muodostaa ohjeiden mukaan jokin asia, esine tai toiminta omilla kehoilla yhdessä kummiparin kanssa.

Kummiluokkaparit 3c ja 6c pelaamassa yhdessä lipunryöstöä

Kerhotoiminta

Kerhotoiminta

Norssin alakoulun kerhotoiminta oli kuluneena lukuvuonna erittäin vilkasta. Sekä syys- että kevät-lukukaudella kerhotarjottimella oli tarjolla peräti 23 erilaista kerhoa. Jokaiselle luokka-asteelle oli tarjolla mm. musiikkiin, liikuntaan, teatteriin, ohjelmointiin, käden töihin ja ruokakulttuuriin liittyviä kerhoja. Kerhotoimintaa koordinoidaan yhdessä eri sidosryhmien kanssa. Kerhoja pyöritetään yhteistyössä paitsi koulumme oman henkilökunnan, myös yliopiston opiskelijoiden, urheiluseurojen ja koulutuskuntayhtymä Gradian kanssa. Vilkas kerhotoiminta tuo kaivattua harrastamista ja yhteisöllistä tekemistä koululaisille heti koulupäivien päätteeksi. Ystävänäpäivän kunniaksi saimme iloksemme nauttia koulumme teatterikerhon näytelmästä Koko kaupungin Vinski.

Kuorot Lucia-juhlassa

Pienten kuoro

Kuorot

Kuorotoiminta pyörähti käyntiin heti syyslukukauden alussa ja jatkui koko lukuvuoden. Kuoroissa oli tänä vuonna erittäin paljon innokkaita kuorolaisia: pienten kuorolaisia (1.–2.lk) peräti 53 laulajaa ja isojakin 26 innokasta laulajaa.

Kuorot pääsivät esiintymään erilaisissa tilaisuuksissa niin omalla koululla, yliopiston juhlissa kuin tilauksestakin muutamassa eri tilaisuudessa. Omalla koulullamme järjestettiin Lucian päivänä 13.12. Lucia-juhla, jossa molemmat kuorot olivat esiintymässä. Tilaisuudessa esitettiin Sari Oksasen sanoittama ja Henna Mikkosen säveltämä kappale Valon tuoja. Kuorot kutsuttiin esiintymään myös yliopiston kuusijuhlaan 15.12. Isojen kuoro kävi lisäksi esiintymässä senioriopettajien syystapahtumassa.

Keväällä kuorot järjestivät myös eläinaiheisen konsertin.

Kuorot kuusijuhlassa

Frisbeegolfkerho

Alakoululla on syys- ja kevätkaudella pyörinyt fribakerho Heikki Luumin johdolla. Kerho on suunnattu koulun 4.-luokkalaisille. Se on hyvä vaihe tutustua kivaan harrastukseen.

Kerhossa on harjoiteltu frisbeen heiton perustekniikoita, opeteltu sääntöjä ja pelailtu yhdessä. Kerhotunti on rakentunut teoriaosuudesta, jossa keskiössä on ollut aina jokin perustekniikka, kuten esim. kämmenheitto, rystyheitto, puttaus tai upsi. Tämän jälkeen koulun alueelle on rakennettu irtokoreista pieni rata, jota on kierretty sopivissa ryhmissä. Pisteitä on ryhmä saanut laskea tai olla laskematta.

Innostus on ollut suurta, ja kehitys on lajissa helppo nopeasti havaita. Toivottavasti kerho innostaa myös kiertämään kesällä kavereiden tai perheenjäsenten kanssa Jyväskylän erinomaisia frisbeekenttiä.

Entisiä kerholaisia treenaamassa puttia

Sadekelillä harjoiteltiin sisällä.

Moto-kerho

Liikunnalla on tutkitusti myönteisiä vaikutuksia lapsen terveyteen, aivojen kehitykseen ja oppimiseen. Liikunnalla voidaan tukea paitsi lapsen motorista kehitystä, myös sellaisten oppimisvalmiuksien kehittymistä, joita tarvitaan koulussa erilaisten oppiaineiden opiskelussa. Perinteikkäässä Moto-kerhossa tavoitteena on tukea 1. luokan oppilaiden oppimista ja koulunkäyntiä liikunnan avulla. Kerho järjestettiin syyslukukaudella ja siellä liikuttiin monipuolisesti iloisessa, kannustavassa ilmapiiressä. Moto-kerho toteutettiin yhteistyössä Jyväskylän normaalikoulun ja Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisen tiedekunnan kanssa.

Moto-kerhossa tärkein tavoite on tukea lapsen myönteistä käsitystä itsestään oppijana ja liikunnan harrastajana: minä osaan ja uskallan! Jokainen lapsi saa kerhossa runsaasti yksilöllistä ohjausta ja huomiota, sillä kerhoa ohjaavat soveltavaan liikuntaan erikoistuvat opettajaopiskelijat. Heidän ohjaajinaan toimivat Anni Lindeman ja Vilma Pikkupeura. Yksilölliset kotitehtävät ja omat ohjaajat tulevat tärkeiksi kerhotapaamisten myötä. Oppilaat pitivät myös kovasti liikunnan laitoksen tiloista, joista löytyi mm. temppusali trampoliineineen. Kiitos yhteistyöstä ja mukavasta kerhosta kaikille!

Opaskerho

Norssin opaskerhossa viidennen ja kuudennen luokan oppilaita on koulutettu esittelemään koulua vieraille. Koulutuksessa on harjoiteltu äänenkäyttöä, nonverbaalista viestintää, esiintymistaitoja sekä tietysti koulun esittelyä suomeksi ja englanniksi. Oppaat ovat saaneet kiitosta erityisesti ulkomaisilta vierailta – ja ovatpa he saaneet joskus joitain tuliaisikin.

Opaskerholaisia työssään

Opaskierros meneillään

Satukerho

Satukerhossa kolmasluokkalaiset ovat työskennelleet satujen ja kertomusten parissa niitä kuunnellen, katsellen, kirjoittaen sekä omia esityksiä tehden. Esityksiä kerholaiset ovat tehneet sekä luetuista kertomuksista että omien käsikirjoitustensa pohjalta. Kuluneena vuonna osana satukerhon kokoontumisia oli myös aina kerholaisissa mielenkiintoa herättänyt "Satunurkka": Siinä perehdyttiin satukirjoihin ja satuihin eri vuosikymmeniltä niiden tekstejä ja kuvia vertaillen.

Satukerholaisia omia esityksiä esittämässä ja seuraamassa

Kuvataidekerho

Syyslukukaudella 3. luokkien kuvataidekerhon teemana oli arkkitehti Wivi Lönnin 150-vuotisjuhlat. Aluksi kerholaiset perehtyivät Wivi Lönnin elämään ja hänen arkkitehtuuriinsa vierailamalla juhluvuoden näyttelyssä KeMussa sekä hänen kotitalonsa pihassa ja puutarhassa. Tämän jälkeen alkoi oma puuhailu koetun parissa. Innokkaat taiteilijat suunnittelivat ja maalasivat kookkaita talomaalauksia Wivin hengessä ilahduttamaan kirjastomme ohi kulkevia. Wivi-projektin jälkeen kerhossa ehdittiin tehdä myös upeita savitöitä.

Kuvataidekerholaisia kauniissa Wivi Lönnin kotitalon puutarhassa

Kuvataidekerholaiset kuvasivat Wivi Lönnin kotitaloa ja puutarhaa vierailun aikana.

Kässäkerho

Kässäkerholaisia

Maistaisia maailmalta-kerho

Maistaisia maailmalta -kerhossa viides- ja kuudesluokkalaiset oppilaat ovat saaneet testata makuhermojaan ja harjoittaa kielitaitoaan. Yliopistolle tulleet kansainvälistä harjoitteluaan suorittavat opiskelijat eri maista ovat pitäneet kerhoa yhdessä lehtori Mari Kalajan kanssa. Kerhossa on kokkailtu niin suolaisia kuin makeitakin herkuja ja maisteltu rohkeasti mm. ankan munista tehtyä ruokaa.

Aineksia

Ankan munat menossa pannulle

Kiinalaisia maistaisia

Ranskalaisia lettuja

Näytelmäkerho

Näytelmäkerhon Koko kaupungin Vinski

Näytelmäkerhon Koko kaupungin Vinski

Kehittämistoiminta

Hyvinvointioppiminen ja liikkuva koulu

Hyvinvointioppiminen ja liikkuva koulu -tiimin tavoitteena on ollut kehittää koulun toimintakulttuuria hyvinvointia ja fyysistä aktiivisuutta tukevaksi. Hyvinvoinnin ja fyysisen aktiivisuuden lisääntyessä oppiminen on parempaa ja koko kouluyhteisö toimii tehokkaammin. Lukuvuoden aikana tiimissä keskusteltiin ja mietittiin kehittämisideoita sekä henkilökunnan että oppilaiden ja opetusharjoittelijoiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Tiimi esimerkiksi nosti esiin välituntiliikunnan toimintakulttuurin kehittämisen sekä henkilökunnan ja opetusharjoittelijoiden jaksamisen.

Lukuvuoden aikana toteutui monia hyvinvointia lisääviä toimia:

Koulun kirjastoon hankittiin materiaalia hyvinvoinnin opettamiseen luokkatuntien yhteydessä ("Hyvinvoinnin työkirja").

Kehitettiin välituntiliikunnan toimintakulttuuria: laadittiin yhteiset säännöt välkkäpeleihin ja merkattiin futismaalit luokkatasoinn.

Järjestettiin syysliikuntapäivän yhteinen päivänavaus tanssien kampuksen kentällä.

Hyödynnettiin välituntiliikuntavälineitä eri vuodenaikoina (esim. talvella pulkkia, syksyllä ja keväällä scootteja).

Hankittiin välituntivälineille laatikko ja järjestettiin tuunausprojekti oppilaskuntaa hyödyntäen.

Järjestettiin itsenäisyyspäivän tanssiaiset 2.12.

Järjestettiin opetusharjoittelijoiden jouluglögitarjoilu.

Piristettiin ystävänpäivänä 14.2. henkilökuntaa ja opiskelijoita.

Kehittämistiimiin kuuluivat Mikko Lindeman, Vesa Rasinmäki, Sari Piipponen, Sari Pulli ja Satu Jokinen.

Ohjatun harjoittelun kehittäminen

Ohjatun harjoittelun kehittämistiimissä pyritään kehittämään ohjattujen harjoittelujen käytänteitä toimivammiksi sekä harjoittelijoilta että ohjaavilta opettajilta tulleen palautteen pohjalta. Tänä lukuvuonna pyrittiin parantamaan ohjauksen laatua ja oltiin mukana kehittämässä erilaisia oppaita. Jo keväällä kokeiluun pääsi opetusharjoittelijoille laadittu opas. Seuraavaa lukuvuotta varten työstettiin koulukohtaista opasta opetusharjoittelua ohjaaville opettajille ja kommentoitiin eNorsin ohjatun harjoittelun ja ohjaajakoulutuksen työryhmän tekemää valtakunnallista opasta opetusharjoittelua ohjaavalle opettajalle.

Pedagoginen tiimi

Pedagoginen tiimi on jatkanut opetussuunnitelman kehittämis- ja arviointityötä. Tänä lukuvuonna tiimi on tarkastellut koulun opetussuunnitelmaa erityisesti arvioinnin näkökulmasta. Opetushallitus julkaisi kuudennen vuosiluokan lukuvuosiarvioinnin kriteerit, jotka otetaan kouluissa käyttöön 1.8.2023. Kriteereitä käytetään ensimmäistä kertaa kuudesluokkalaisten lukuvuosiarvioinnissa keväällä 2024. Arvioinnin kehittämisen lähtökohtana on ollut yhdenvertaisempi arviointi. Arviointikriteerien muuttuminen vaikutti myös omaan opetussuunnitelmaamme, ja opettajakunta teki yhdessä tarvittavat muutokset Normaalkoulun opetussuunnitelmaan.

Pedagoginen tiimi seuraa opetussuunnitelman keskeisten linjausten toteutumista koulussamme ja tuo keskusteluun kehitettäviä asioita yhdessä muiden tiimien kanssa. Tänä lukuvuonna tiimisämme keskeisiä keskustelun aiheita ovat olleet mm. oppimisympäristöjen kehittäminen ja lukutaidon kehittämiseen liittyvät hankkeet.

Pedagogiseen tiimiin kuuluivat tänä lukuvuonna Sari Keinonen, Elina Törmä, Susanne Roos, Inka Hyttinen ja Helena Nousiainen.

Englantilaiset opiskelijat opettivat värejä epäille.

Maaliskuussa vietettiin runoviikkoa.

UNESCO-KOULU

Kansainvälinen toiminta

Norssin päivänä 4.10. Norssin alakoululla lanseerattiin ja otettiin käyttöön Maailmankansalaiseksi kasvamisen passit. Vuosiluokittain oppilaiden kanssa käsitellään tietyt aihekokonaisuudet, jotka kerryttävät passiin leimoja. Kuudennella luokalla oppilaat suorittavat Maailmankansalaisen kypsyyskokeen (YK).

Syksyllä alakoulun etuoveen ja pihan puolelle saatiin hienot Unesco-ikkunateippaukset. Nyt myös koulun ohi kulkevat näkevät, että Norssi on Unesco ASPnet -koulu.

Uudet UNESCO-ikkunateippaukset

Unesco-kouluna vietämme vuosittain myös YK:n teemapäiviä. Tämän vuoden teemapäivät olivat YK:n päivä 24.10., jolloin 6b-luokka piti aiheesta päivänavauksen, sekä Kansainvälinen lukutaitopäivä 8.9. Lukutaitopäivänä koko koulu vietti tunnin lukien (Read Hour). Päivän tarkoituksena on muistuttaa kansainvälistä yhteisöä lukutaidon merkityksestä ja koulutuksen tärkeydestä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa. Päivä alkoi yhteisellä päivänavauksella, ja ruokavälitunnilla 3b-luokan oppilaat lukivat ulkona kirjoja ekaluokkalaisille.

Auringonpaisteessa oli ilo lukea ja kuunnella.

Tänäkin vuonna luokissa oli kansainvälistä väriä kv-harjoittelijoiden myötä:

syksyllä 27 opiskelijaa eri maista (Tanskasta, Latviasta, Hongkongista, Saksasta, Japanista, Espanjasta, Tshekin tasavallasta, Italiasta, Sveitsistä, Ranskasta, Perusta ja Skotlannista) sekä keväällä 19 opiskelijaa (Meksikosta, Tshekin tasavallasta, Kiinasta, Itävallasta, Sveitsistä, Hongkongista, Macaosta, Etelä-Koreasta ja Turkista) suorittivat opintoihinsa kuuluvaa Teaching Practice for Exchange Students -kurssia. Observoinnin ja luokassa avustamisen lisäksi he kertoivat oman maansa kulttuurista ja asioista kotiluokissa, kieliluokissa ja Maistiaismaailma -kerhossa sekä suunnittelivat päivänavauksen ja aktiviteetteja koko koulun Eurooppa-päivään 9.5.

Kansainvälistä väriä toivat myös koulun ja yliopiston kansainväliset vieraat, jotka halusivat tutustua kouluun. Syksyllä vierailijoita oli Japanista, Saksasta ja Norjasta, ja kevätlukukaudella taas Intiasta, Malesiasta, Kazakstanista, Unkarista ja Hollannista sekä huhtikuun lopussa vielä IT-tiedekunnan konferenssivieraita eri maista. Lähes kaikki vieraat saivat opastetun, englanninkielisen esitelykierroksen opaskerhossa koulutettujen oppilasoppaiden johdolla.

Monen vuoden jälkeen saimme käynnistettyä myös ulkomaalaiset opiskelijavaihdot. Tammikuussa koulullamme harjoitteli kymmenen ranskalaisen Caenin yliopiston opiskelijaa sekä 20 opiskelijaa Englannista, Nottinghamshiresta, Toot Hillin koululta, joka on osa Torch SCITT -opettajankoulutusverkostoa.

Kielitunnilla

Ranskalaiset opiskelijaopettajat kertoivat mm. ranskalaisesta loppiaisperintestä.

Ranskalaisopiskelijat vauhdissa kielitunnilla

Opiskelijat jakoivat myös kulttuuritietoa.

Ranskalaisopiskelijat Caenista

Opettajaopiskelijat Caenista nauttivat myös Suomen talven iloista.

Afrikka-maantietoa 6b-luokassa

Afrikka-maantietoa 6b-luokassa englanniksi Toohilliläisten johdolla

Masai-kaulakoruja 6b-luokassa

Unesco AspNET -toiminta

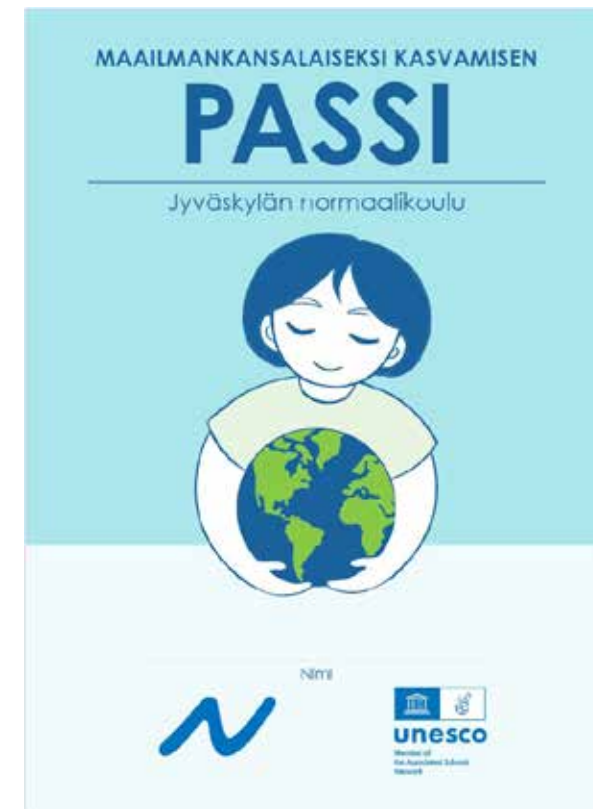
Jyväskylän normaalikoulu on mukana kahdessa Unesco-koulujen verkostossa. Jyväskylän Unesco-koulujen yhteinen ponnistus oli Tulevaisuuden polku -näyttely, joka järjestettiin Monikulttuurikeskus Gloriaassa.

Mitkä asiat elämässäsi ovat hyvin?

Mentimeter

Normaalikoulujen verkoston kanssa tehtiin vuoden aikana tiivistä yhteistyötä. Oppilaiden osallistamiseksi järjestettiin virtuaalitapaaminen, jossa teemana oli kestävään kehitykseen kuuluva sosiaalinen kestävyys ja nuorten hyvinvointi. Yhteisen alustuksen jälkeen oppilaat jakautuivat keskustelemaan kouluasteittain omiin ryhmiinsä. Kuvassa koontia oppilaiden yhteisistä ajatuksista.

Koululla otettiin käyttöön Maailmankansalaiseksi kasvamisen passi. Vuosiluokittain oppilaiden kanssa käsitellään tietyt aihekokonaisuudet, jotka kerryttävät passiin leimoja. Kuudennella luokalla oppilaat suorittavat Maailmankansalaisen kypsyyskokeen (YK).

Oppilaskunnan hallitus

Oppilaskunnan hallitus

Syyskuussa 2022 valittiin luokissa jälleen alakouluun uusi Norssin oppilaskunnan hallitus, joka koontui lukuvuoden aikana lähes viikoittain musaluokassa. Puheenjohtajaksi valittiin Tinka-Liina Savallampi, ja hänen johdolla oppilaskunnan hallitus pohti erilaisia vaikuttamisen keinoja sekä suunnitteli muutamia tapahtumia lukuvuoden aikana. Oppilaskunnan ohjaavana opettajana toimi Henna Mikkonen.

Oppilaskunnan hallitus järjesti tänä vuonna jo perinteeksi muodostuneen pukeutumisen teema- viikon marraskuun lopulla 2022. Kyseisen viikon jokaiselle päivälle oli jälleen pohdittu hallituksen kanssa oma asusteensa tai värinsä, joita oppilaiden ja kaikkien koulun aikuistenkin toivottiin käyttävän sille osoitettuna päivänä.

Pukeutumisen teemaviikko 2022

Osa oppilaskunnan jäsenistä pääsi tutustumaan myös muiden koulujen edustajiin Pikkuparlamentin kokouksissa. Yksi kokouksista järjestettiin Kortepohjan uudella koululla, jossa oppilaat pääsivät juttelemaan yhdessä muiden Jyväskylän koulujen oppilaskuntien edustajien kanssa.

Oppilaat saivat myös valita luokissa joululaulajaisiin Norssin kauneimmat joululaulut, joita päästiin koko koulun voimin laulamaan syyslukukauden viimeisenä koulupäivänä, ja ystävänpäiväviikolle oppilaskunnan edustajat tekivät kortteja koko koulun aikuisväelle.

Myös perinteinen oppilaiden päivä järjestettiin Talent-esityksineen, buffeteineen ja jalkapallo-otteluineen perjantaina 28.4.2023.

Talent 1-3 -sarjan ja Talent 4-6 -sarjan voittajat

Jalkapallo-ottelu

Villasukkapäivä

Normaalikoulun alakoulun oppilaskunnan hallituksen kokoonpano 2022-2023

1a Noora Kukkonen, varajäsen Sohvi Puumalainen
 1b Selja Huotari, varajäsen Kalle Virkkula
 1c Saimi Majava, varajäsen Simeon Seppänen
 2a Vilja Tuomi, varajäsen Niilo Sasse
 2b Neea Vertamo, varajäsen Iiris Seppä
 2c Lumi Saarikoski, varajäsen Kerttu Koskinen
 3a Veikko Wannas, varajäsen Reetta Ehoniemi
 3b Ida Johansson, varajäsen Pihla Sandström
 3c Ronja Martin, varajäsen Ilta Herranen
 4a Elina Hakkarainen, varajäsen Aapo Leskinen
 4b Vili Wiklund, varajäsen Siiri Puumalainen

4c Charlot Moreen (ruokalatoimikunta), varajäsen Alina Ahola
 5a Kaarlo Huhtanen, varajäsen Eero Hekkala
 5b Hilla Kippola, varajäsen Aurora Huumarkangas
 5c Tinka-Liina Savallampi (puheenjohtaja), varajäsen Aamu Ahtiainen
 6a Joose Jaskari, varajäsen Armi Myllymäki
 6b Noel Kuusenmäki (ruokalatoimikunta), varajäsen Anttu Kallberg
 6c Else Tiittanen (sihteeri), varajäsen Minja Järvinen

Perusopetuksen lukuvuosi: yläkoulu

Kasiluokkalaiset Konneveden kenttäkoulussa

Perinteinen kahdeksansien luokkien luonnontieteellinen kenttäkoulu vietettiin 22.–25.5.2023. Yläkoulumme kahdeksannet luokat viettivät vuorollaan yhden yön Konnevedellä. Kokonaisuuden suunnitteluun ja toteutukseen osallistui 12–15 ohjaavaa opettajaa (biologia, fysiikka, kemia ja matematiikka) sekä kolme matematiikan aineenopettajaopiskelijaa. Harjoittelijoiden työskentely oli osa soveltavaa syventävää harjoittelua (OPEA535).

Kaikki toiminnalliset, ongelmanratkaisutehtävät ja opetukselliset kokonaisuudet pelillistettiin Action Track -nimisellä sovelluksella. Sisältöön ja toteutukseen uppouduttiin ensin yhteisellä aloitus-tilaisuudella ja sitä seuranneella koulutuksella, jonka jälkeen alkoi tehtävien suunnittelu useassa osakokonaisuudessa. Aikaisemmin tehtyjä rasteja hyödynnettiin ja muokattiin toiminnalliset rastit pelialustaan.

Peli koeponnistettiin Konnevedellä viikko ennen tapahtumaa, ja saadut kokemukset pelistä olivat erinomaiset. Kenttäkouluopiskelu Action Trackin tukemana oli kaikille mieluinen tapa toteuttaa kokonaisuus yhdessä oppilaiden kanssa hienossa ympäristössä. Projekti rakennettiin kokonaisuudessaan yhteistyössä harjoittelijoiden kanssa.

Monialaiset opinnot

Biologian opiskelun kohokohdat

Biologian vuoden kohokohtia löytyi joka vuosiluokalta. Seiskat pääsivät heti lukuvuoden alkuun kokeilemaan kalaonnea Mattilanniemessä Vapaakalastajien ohjaamana. Ja olihan sitä kalaonnea monella! Myöhemmin kurssissa tututtiin kaloihin tarkemminkin, eviä ja sisäelimiä myöten, mutta kohteena eivät olleet itse ongit kalat.

7c pääsi tutustumaan kevättalvella taiteen ja biologian yhdistämiseen taidetapahtumassa Lähteellä kuvisope Kertun kanssa.

Kasiluokat pääsivät tutustumaan Äänekosken Metsä Groupin Pro Nemus -vierailukeskukseen, jossa päästiin perehtymään biotuotannon nykytilaan ja saatiin myös opastus konsernista – sen toiminnasta, tuotteista ja innovaatioista – elämyksellisellä ja mieleenpainuvalla tavalla.

Ysiluokkalaiset pääsivät loppukeväästä käymään Jyväskylän yliopiston biologian laitoksella, jossa esiteltiin sekä opiskelua että tutkimusta Ambioticalla ja päästiin vilkuilemaan aitoja solu- ja molekyylibiologisia välineitä laboratorioissa. Lukuvuoteen kuului myös vierailuja museoihin, kuten Harjulle luontomuseoon ja Keski-Suomen museoon.

8.-luokkalaiset vierailivat Äänekosken biotehtaalla 9.12.2022.

Äänekosken biotuotetehtaalla oppilaat pääsivät kokeilemaan nykyaikaisen metsäkoneen ohjailua.

Biologian oppitunneilla nuoret pääsevät tutkimaan sian sisäelimiä, jotta rakenteet ja toiminta tulevat tutummaksi.

9d:n oppilaat kävivät biologian oppitunnilla vierailulla Jyväskylän yliopistolla. He osallistuivat Jaettu Valo-hankkeen mikrobitaidepajaan, jossa luonnonkasveista eristetyillä bakteereilla taiteiltiin agar-maljoille.

7a:n monoilua

Kulttuurista osaamista, vuorovaikutusta ja ilmaisua. Itsestä huolehtimista ja arjen taitoja. Siinä oli opeilla pohdittavaa tärkeiden asioiden äärellä. 7a-luokan opet Tiina, Sampo, Tanja ja Mira löivät päänsä yhteen (auts) ja alkoivat ideoida oppiaineiden rajat ylittävää yhteistyötä.

Syntyi ajatus räppiprojektista. Tiinan kanssa kehiteltäisiin fiktiivisiä räppistarvoja. Sampo vei hommaa musiikin tunnilla pidemmälle: oppilaat tekisivät omia biittejä ja lyriikoita.

Hyvinvoinnista, levosta ja tunnetaidoista on juteltu seiskaluokan ajan eri yhteyksissä. Välillä on jumpattu kesken tunnin, toisinaan taas rauhoitettu. On opeteltu tunnistamaan tunteita ja mietitty, miten ikävältä tuntuvia tunteita voi opetella säätämään. Miran johdolla piirrettiin kuvia ja tehtiin pieniä mindfulness-harjoituksia.

Hermannin, Christianin ja Dipanin hahmo hauskuutti.

Äidinkielen ja englannin tunneilla on treenattu säännöllisesti myös vuorovaikutustaitoja ja ilmaisukykyä. Ilmaisutaitoharjoituksista vieraskielisiin dialogeihin – tarinat ovat vienneet maailmoista toisiin. Luovuutta tästä ryhmästä löytyy!

Kiisa ja Aili hahmottelemassa oman ryhmän räppihahmoa

Olgan, Kaislan ja Nadian saumatonta yhteistyötä

Maija, Ronja ja Vilja luovan työn äärellä
– Ellalla venyttelytauko

Great minds think alike: Milena ja Otso

8c graffitiopissa

Maaliskuussa 2023 8c sai Kulttuuriyhdistys TUFFilta vieraakseen Ossin ja Jannen opettamaan graffitista ilmaisukeinona. Monialaisten opintojen teemoina tänä lukuvuonna koulussamme ovat olleet mm. kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu.

Päivän aluksi saimme kuulla graffitin synnystä, historiasta ja ilmaisusta. Saimme myös tietää ns. kirjoittamattomista säännöistä graffitin tekijöiden kesken sekä siitä, milloin graffitin tekeminen voi olla laitonta ja miten voi taiteilla graffiteja laillisille seinille muita harrastajia kunnioittaen.

Hyvän käytännön opetuksen ja konkreettisten vinkkien antamisen jälkeen lähdimme itse opettelemaan graffitin tekemistä. Oppilaat sekä suunnittelivat että toteuttivat omia graffitejaan paperille, minkä jälkeen äänestimme yhdessä kaksi parasta graffitia. Voittajagraffiteista teimme kaksi suurta teosta koulun pihalle. Toinen graffiteista on kiinankielinen tervehdys "Hei". Toinen puolestaan tunnetaan ehkä harmituksen tai pettymyksen tunteen ilmaisuna. Sanalla on myös juurensa suomalaisessa mytologiassa, ja se on hiisi-sanan johdos. Päivä oli oikein antoisa, joskin hieman räntäsateinen.

Oppilaskunta

Yläkoulun oppilaskunnan toiminnassa kutkuttavia kauheuksia ja kivoja piristyshetkiä

Oppilaskunnan hallitus toimii ensisijaisesti yläkoululaisten asialla ja pyrkii hankinnoillaan ja projekteillaan helpottamaan oppilaiden arkea. Yhteistyö lukion opiskelijakunnan hallituksen kanssa on kuitenkin myös aktiivista.

Halloweenina oppilaskunnan hallitus rakensi koulun kellariin jo perinteiseksi muodostuneen kauhukäytävän. Suositussa orpokotiteemaisessa kammiossa kävi itseään säilyttämässä suuri joukko koulumme oppilaita ja opiskelijoita.

Hallituksen väki Halloweenina

Joulukuun alussa oppilas- ja opiskelijakunta järjestivät yhteisvoimin talvisen mutta lämminhenkisen diskon. Myös toukokuussa pantiin jalalla koreaksi yhteisdiskossa.

Maaliskuussa kevätmielen kevennykseksi hallituksen väki järjesti koulun ala-aulassa "maalismukavaa" toimintaa: viikon ajan pitkällä välitunnilla oli mahdollisuus pelata lautapelejä, osallistua tietokilpailuun, askarrella rintanappeja tai koruja ja joogata. Perjantain iloksi kouluun tuotiin pehmoelujuja.

Toukokuussa oppilas- ja opiskelijakunnan hallitukset organisoivat päivätyökeräyksen, jonka kohteeksi valikoitui Mieli ry. Näin Norssin väki pääsi taksvärkkityöllään tukemaan lasten ja nuorten mielenterveyden vahvistamista.

Yläkoulun oppilaskunnan hallitukseen kuuluivat päättyvänä lukuvuonna Pekka Artimo, Teo Aute-re, Ella Eronen (sihteeri), Tinka Johnson-Ferguson, Pihla Kallberg (puheenjohtaja), Katja Kannela, Veera Karla, Kerttu Ketonen, Sofia Kokko, Aada Kokkonen, Ella Kokkonen, Esko Lehtonen ja Sirkka Sammalisto.

Kauhukäytävän "kasvatti"

Pelottaako?

Retket

9a- ja 9b-luokan leirikoulu Piispalassa 26–27.1.2023

Lähdimme aamuyhdeksältä koulun viereiseltä bussipysäkiltä kohti Piispalaa. Bussimatka sujui vielä osalta heräillen, kun taas osa oli jo täydessä vauhdissa riemuitsemassa leirikoulusta.

Noin puolentoista tunnin päästä saavuimme perille ja pääsimme asettautumaan huoneisiimme. Tämän jälkeen kokoonnuimme luokittain kuuntelemaan leirikeskuksen ohjaajien opastuksia ja turvallisuusohjeita. Meille kerrottiin aikatauluista, etukäteen valitsemiemme aktiviteettien sijainneista ja muusta tarkemmasta tiedosta, kuten ruoka-ajoista.

Ensimmäiset luokkamme aktiviteetit olivat vuolukiviamuletin teko ja keilaus. Niitä varten luokkamme jakaantui vielä puoliksi kahteen ryhmään. Toinen ryhmä aloitti keilaamalla ja toinen vuolukiviamulettien teolla, ja ryhmät vaihtoivat päikseen noin tunnin kuluttua. Vuolukiviamuletit tehtiin tummasta kivistä, jonka sai sahata mieleiseensä muotoon ja hioa niin tarkasti kuin vain itse jaksoi. Työ kesti sitä kauemmin, mitä enemmän sitä hioi. Keilatessa sai taas vain pitää kavereiden kanssa hauskaa ja pelata omien taitojensa mukaan.

Illallisen jälkeen meillä oli vapaa-aikaa ja mahdollisuus käyttää kuplahallia tai kuntosalia. Osa pelasi jalkapalloa, osa korttia, osa kuunteli musiikkia ja osa vain esimerkiksi jutteli kavereidensa kanssa. Tekeminen oli järjen rajoissa täysin vapaata.

Illemmalla meille oli varattu vielä saunat, joissa halukkaat saivat käydä, ja tarjolla oli mahdollisuus avantouintiin. Saunarakennuksessa oli myös oleskelutila, jossa saimme paistaa iltapalaksi herkullisia muurinpohjapannulettuja ja ennen kaikkea vain nauttia yhteisestä olostani musiikin kera.

Ilta meni nopeasti, ja pian oli jo aika palata majoitusrakennukseen hiljaisuuden alkaessa. Osa vietti yönsä syvässä unessa, kun taas osa valvoi varoen kuitenkin herättämästä ketään.

Aamulla oli aika aamupalalle, sen jälkeen pakkaamiselle ja sitten vielä viimeisille aktiviteeteille, jotka meidän luokalle olivat jousi- ja ekoaseammunta.

Lounaan jälkeen meidän oli aika lähteä takaisin kohti Jyväskylää. Osa yritti matkalla täyttää yöllisen unen vajausta, osa jutteli kavereiden kanssa, osa kuunteli musiikkia ja osa katseli maisemia.

Leirikoulu meni nopeasti, mutta oli toisaalta juuri oikean mittainen. Jokainen sai nauttia siitä omalla tavallaan. Leirikoulu jää varmasti meidän kaikkien muistoihin.

Pihla Kallberg

Leirikoulu Piispalassa

9d ja 9e viettivät tunnelmallisen yhden yön leirikoulun huhtikuun alussa Piispalassa. Leirikoulun aktiviteetteihin kuului jousi- ja ekoaseammunta, keilaus, seinäkiipeily, saunominen kera avantouintin sekä makkaran- ja letunpaistoa. Nuoret yllättivät reippaudellaan ja omatoimisuudellaan meidät luokanohjaajat.

Satu Eskelinen ja Pia Välimaa

9a ja b leirikoulussa Piispalassa tammikuussa

Leirikoulu 9d & 9e

Talvisirkuksessa

Joulukuussa kaikki Norssin 8.-luokkalaiset tekivät Taidetestaajat-retken Helsinkiin. Pääsimme katsomaan tanssiteatteri Hurjaruuthin Talvisirkusta Kaapelitehtaalle. Sirkusesitys piti sisällään monenlaisia akrobatiaan liittyviä taitavia esityksiä, joista osa oli huumorilla höystettyjä ja osa taas sai katsojan jännittämään esiintyjän puolesta. Saimme pienen hetken ihailta taidokkaita suorituksia, joiden taakse kätkeytyi uskomaton määrä työtä ja harjoitustunteja.

Taideretken tarkoituksena oli tarjota nuorille taide-elämys ja työkaluja muodostaa kulttuurikokemuksestaan mielipiteitä. Esityksen jälkeen meillä oli mahdollisuus jäädä keskustelemaan sirkustaiteilijoiden kanssa heidän työstään ja itse esityksestä. Taiteilijat saivat myös nuorilta hiukan palautetta esityksestä.

Paluumatkaa ennen kävimme vielä syömässä IKEAssa lihapullia ja perunamuusia. Monet oppilaat sanoivat, että loppujen lopuksi kaikkein mukavinta päivässä oli yhdessä tehty bussimatka. Tästä taas opimme, että tärkeintä ei aina ole päämäärä, vaan matkanteko.

Norssilaiset katsomassa sirkusta Kaapelitehtaalla

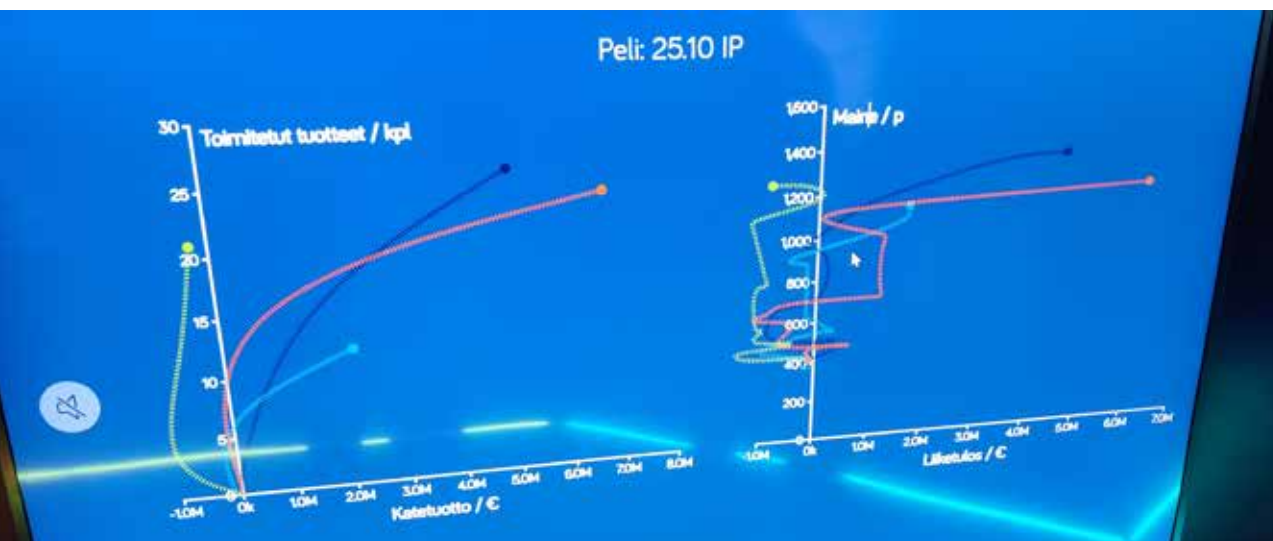
Kahdeksaslukkalaiset keskustelivat esityksen lopuksi sirkustaiteilijoiden kanssa.

Yrityskylä

Yrityskylä Yläkoulu on Talous ja nuoret TATin oppimisympäristö, jossa harjoitellaan talous- ja työelämätaitoja ja ysluokkalaiset johtavat kilpaa kansainvälisiä yrityksiä digitaalisessa peliympäristössä. Norssin ysluokkalaiset vierailivat luokka kerrallaan Jyväskylän Kauppakadulla sijaitsevassa Yrityskylässä loka–marraskuun aikana. Kukin luokka oli valmistautunut omaan pelipäiväänsä noin kolmen yhteiskuntaopin tunnin verran. Valmistautuminen piti sisällään tutustumista yritystoiminnan perusteisiin, ja lisäksi oppilaille jaettiin etukäteen roolit varsinaista pelipäivää silmällä pitäen. Kaikki valmistautuminen huipentui varsinaiseen pelipäivään, jossa luokan tiimit kilpailivat toisiaan vastaan ja tunneilla opittuja tietoja ja taitoja pääsi soveltamaan pelissä.

9e Yrityskylässä

Tiimit vertailussa

9a Yrityskylässä

Tuote-erän myyntihinta

Tuote-erän raaka-aineiden hinta		
Puikemäärä	Hinta	Hinta / tuote-erä
3000 m ²	75 €/m ²	225 000 €
Säkinä	90 €/m ²	120 500 €
Autokoneeilla	1500 €/kW	45000 €
Talotekniikka	75000 €/kpl	225 000 €
Raaka-aineiden hinta yhteensä		665 500 €
Tuote-erän valmistuskulut		
Raaka-aineiden hinta vlt.	Luokitellut kuitit	Välistuskulut
665 500 €	8840 €	634 340 €
Tuote-erän kate		
Välistuskulut	Prosentoinen desimaaliluku*	Kate
634 340 €	0,35	222 049 €
* Prosentoinen luvun valmistuskustannuksissa, jonka haluuta jäsien tuottoa kassaksi		
Tuote-erän myyntihinta		
Välistuskulut	Kate	Myyntihinta
634 340 €	222 049 €	856 389 €

Myyntihinnan suunnittelua tiimityönä

Vierailu Äänekosken biotehtaalle 9.12.

Kahdeksaslukkalaiset kävivät joulukuun 9. päivä Metsä Groupin Pro Nemus -vierailukeskuksessa Äänekosken tehdasalueella. Oppilaat saivat rautaisannoksen tietoa yhtiön toiminnasta, tuotteista ja innovaatioista. Lahjakassiyllätys vierailun loppuksi kruunasi kokemuksen.

Äänekosken biotehtaalla 8.-luokkalaiset tutustuivat tehtaan toimintaan ja historiaan.

Kahdeksaslukkalaisten vierailu Äänekosken bio-tuote-tehtaalla

Toimintaa eri oppiaineissa

Kuulumisia kotitalousluokista

Kulunut lukuvuosi on sujunut kotitalouden luokissa tuttuun tapaan. Alkusyksystä kävimme ryhmien kanssa perinteisellä Mustankorkean jäteasemavierailulla ja tutustuimme siihen, mitä jätteillemme tapahtuu roskakorin jälkeen.

Sari oli opintovapaalla 2.–3. jaksossa, ja toisessa luokassa opiskeltiin Susannan johdolla. Vuoden aikana tutustuimme vuotuisiin juhliin, pesimme pyykkiä, pohdimme, miten taloutta kannattaa pitää tasapainossa ja miten syödä oikein, ja lisäksi harjoittelimme tietysti ruoanvalmistusta.

Valinnaiskursseilla piti kiirettä tänäkin vuonna. Hygieniapassin suoritti onnistuneesti noin 60 opiskelijaa. Leipuriyhmän kanssa osallistuimme ystävänpäivätempaukseen, jossa leivoimme iloa ikäihmisille vanhainkoteihin Väinönkadulla ja Kuokkalassa.

Emmin hygieniapassiryhmä ja patakasien valinnainen osallistuivat ruokavisaan – ja pääsivät molemmat finaaliin! Upea suoritus! Tänä vuonna ruokavisan aiheena oli ruoan alkutuotanto. Alkukarsinta suoritettiin netissä, ja loppukilpailutehtäväksi oppilaat suunnittelivat ja toteuttivat Keski-Suomen ruoantuotannolle tyypillisiä ruokia ja kuvasivat prosessin.

Joulun aikaan Susanna järjesti kaksi joululeivonnaiskerhoa.

Englannin aineryhmä

Englannin lukuvuoteen kuuluu perinteisesti erilaisia teemapäiviä, jotka näkyvät oppitunneilla ja koulun käytävillä. Syyslukukaudella saattoi nähdä kalkkunahattuisia opettajia Thanksgiving-päivänä, lokakuun lopussa Halloweenin aikaan oppilailla oli mahdollisuus testata Halloween-tietämystä Kahootilla, helmikuussa Valentine's Day -teeman sydämet ja Valentine's Socratic -visa värittivät kouluarkea, ja maaliskuussa St. Patrick's Dayn myötä saattoi nähdä vihreähattuisia opettajia. Pyhän Patrikin tahteja kuultiin 17.3. muun muassa 8a-luokan body percussion -lämpärissä: clap, clap, pat, pat, stomp, stomp...

Oman opettajan ja lukuisten englannin opetusharjoittelijoiden pitämien tuntien lisäksi esim. 7. luokan ENE-ryhmässä ja 7c:n englannin tunneilla kävi vierailevia nuoria opettajia Englannin Toohillistä ja Ranskan Caenista. Vierailijat olivat aidon hämmästyneitä suomalaisten nuorten kielitaidosta. Kunhan alku-ujoudesta päästiin yli, seitsemäsluokkalaiset suorastaan opettivat ranskalaisille harjoittelijoille ruokasanastoa englanniksi ja ottivat reippaasti osaa keskusteluun englantilaisesta jalkapallosta. On upeaa, että koronarajoitusten jälkeen kohtaamme taas livenä ja opimme uutta toistemme kulttuureista ihan kasvokkain. Syyskuussa Britannian pitkäaikainen hallitsija kuningatar Elisabeth II menehtyi. Englannin tunneilla tutustuimme myös hänen elämänuraansa.

Iltapäiväteet on yleensä nautittu – tosin itse leivottujen skonssien ja muiden herkkujen kera – myös Cooking in English/On cuisine en français -valinnaiskursilla (ENV5), joka tänä lukuvuonna toteutui kolmena eri kurssina. Kurssin tehtävänä on perehdyttää oppilaita englannin- ja ranskan-kielisen maailman ruokiin ja resepteihin ja innostaa heitä rohkeasti kokkaamaan eri kielillä koulun ulkopuolellakin. Kestosuosikkien kuten amerikkalaisten suklaakeksien ja browniesien lisäksi kursilla valmistui mm. Ranskan herkkuja macarons-leivonnaisia ja croque monsieur -leipiä sekä brittien lempiruokaa chicken tikka masalaa.

Maarit Ilola

Cooking in English/On cuisine en français -valinnaiskurssilaisia

Mediakasvatuksen hengessä 9c tuotti yhdellä englannin tunnilla omia valeutisia harjoittelijansa Laura Lipuskinin johdolla. Ohessa yksi valinta 9c:n tuotoksista.

Norssi declares independence, 9c:n Saran, Susannan ja Samuelin valeutinen

Sähköstatiikan kokeita 8a:n fysiikan tunnilla

Edessä: Luukas Vähänen, Niila Tyyskä ja Rasmus Siimes tutkivat varauksen purkautumista Wimshurstin influenssikoneella.

Takana: Katja Kannela, Iiris Pakarinen ja Ronja Ratia tutkivat eboniittisauvan sähkövarauksen aiheuttamaa sähkökenttää.

Enkun opiskelua yhdessä
(kuvassa Veera 8d ja Selma 8b)

7a piparkakkutalo: Tukarit ryhmäyttivät piparkakkutaloaasteen avulla. Onnistunut yhteistyö näyttää suunnilleen tältä.

Tukioppilastoiminta

Tukioppilastoiminta

Tukioppilastoiminnan kulmakiviä ovat vertaistuki, auttaminen ja vapaaehtoisuus. Tukioppilaskursit ovat koulussamme hyvin suosittuja valinnaisainekursseja, ja tukioppilastoiminta herättää oppilaissa laajaa kiinnostusta. Tänä lukuvuonna 8.-luokkalaisten tukioppilaskurssi muodostui yhdestä ryhmästä ja 9. luokkien kurssi kahdesta erillisestä ryhmästä.

Tukioppilastoiminta on ensiarvoisen tärkeää kouluyhteisössä. Sen avulla on mahdollista tukea oppilaiden yhteenkuuluvuuden ja yhteisöllisyyden tunnetta, perinteiden vaalimista sekä toisten kunnioittamista. Toisten tukemiselle, auttamiselle ja yhteisölliselle toiminnalle on valtavan suuri tarve perinteisen kouluarjen keskellä. Tukioppilastoiminta tarjoaa mahdollisuuden tälle toiminnalle.

Kasiluokkien tukioppilastoiminta painottui syksyllä vahvasti ”pitää oppia, jotta voi antaa” -periaatteeseen. Omia, tukioppilastoiminnalle tyypillisiä taitoja harjoiteltiin ja harjaannutettiin osana valinnaiskursseja. Tukioppilaiden, tuttavallisemmin ”tukareiden”, omaa käsitystä tukioppilastoiminnan periaatteista vahvistettiin, jotta he pystyisivät tukemaan ensi syksynä yläkoulupolkuun aloitta-

Tukioppilaat ovat olleet tärkeässä roolissa seiskojen ryhmäytymisessä. Kuva seiskojen tervetulojuhlasta.

via seiskaluokkalaista. Näitä taitoja olivat muun muassa ryhmäyttäminen, kiusaamistilanteiden ehkäisy, empatiakyky sekä erilaiset vuorovaikutus- ja tunnetaidot. Kevätlukukauden loppupuolella kasiluokkien tukarit pääsivät suunnittelemaan tutustumiskäyntiä alakoulun kutosluokkalaisten, jotka ensi syksynä aloittavat oman yläkoulutaipaleensa. Esittäytymisen lisäksi he pääsivät raottamaan yläkoulun arkea kertomalla uusista oppiaineista, oppimisympäristöistä, opettajista sekä kaikesta siitä, mikä muuttuu alakoulusta yläkouluun siirryttäessä. Tukarit antoivat rohkeasti myös vinkkejä tuleville yläkoululaisille koulunkäyntiin liittyen.

Ysiluokan tukioppilastoiminta sai jo alkusyksystä reippaan sysäyksen, kun tukarit ottivat uudet seiskaluokkalaisten vastaan. Heti alkusyksystä tukareiden hartioita somistivat upouudet tukarihupparit! Perinteiset Kiviniemen leikkätamisiltamat koettiin tukioppilaiden mielestä erityisen tärkeäksi. Oppilaat olivat ryhmässä suunnitelleet yhteistoiminnallista ja ryhmäyttävää ohjelmaa illan ohjelmistoon. Siihen kuului tutustumisleikkien ja -pelien lisäksi myös rentoa ja lämminhenkistä yhdessäoloa uuden luokan kanssa. Tukarit vierailivat syksyn aikana myös opinto-ohjaajien tunneilla kertomassa muun muassa kaverisuhteista, opiskelumetodeista ja yläkoulun käytänteistä. Lisäksi he pääsivät vastailemaan seiskaluokkalaisten askarruttaviin kysymyksiin koulunkäyntiin liittyen. Yhteisiä leikkihetkiä ja toisiin tutustumista pyrittiin myös vaalimaan. Tämän lisäksi tukarit pitivät syksyn aikana uusille seiskoille koulumme auditoriossa tervetuliaisjuhlan, joka huipentui kasteeseen ja munkkitarjoiluun.

Tukioppilastoimintaa ystäväpäivänä

Ennen joululomalle lähtöä tukarit järjestivät seiskaluokkalaisten toiminnallisen oppitunnin, jossa suoritettiin erilaisia jouluisia haasteita. Tunneilla oli muun muassa piparkakkutalon koristelukilpailu. Ystäväpäiväviikolla oli ohjelmaa esimerkiksi aamunavauksien ja kouluun kiinnitettyjen positiivisten viestien muodossa. Kaikille yläkoululaisille jaettiin myös kaveripassit, joiden avulla oli mahdollista suorittaa positiivisten tekojen to do -listaa ja osallistua ystäväpäiväviikon arvontaan. Tämän lisäksi ohjelmaan kuului halipassien suorittamista, kuvausseinä, salainen ihailija -viestejä sekä mehu- ja keksitarjoilua abiaulassa. Voimme siis lämpimästi todeta, että tukioppilastoiminta elää ja voi hyvin Norssissa!

Valinnaiskurssit

Eläinkurssi BGV2

Eläinkurssi (BGV2) järjestettiin lukuvuoden aluksi, ja innokkaita osallistujia oli toistakymmentä. Kurssi räätälöitiin oppilaiden toiveita huomioiden. Oppilaat saivat kertoa omista kotieläimistään ja eläimistä, joista ovat kiinnostuneita. Vierailimme katsomassa ja rapsuttelemassa kotieläimiä sekä Ysitien lemmikissä että Tarvaalan POKEn oppilaitoksella Saarijärvellä. Ysitien lemmikissä eniten rapsutuksia saivat saaren kanit, joita saimme myös syöttää. Niiden lisäksi näimme minipossun, poroja, hevosia, laamoja, lampaista, riikinkukon, vuohia, marsuja, villasikoja ja monia muita. Tarvaalassa saimme kuulla sekä eläinalan koulutuksesta että Tarvaalassa asuvista eläinyksilöistä. Sieltä löytyi esimerkiksi terapiakyyhky, joka luulee olevansa ihminen. Sen vuoksi sitä on helppo pitää sylissä ja silitellä. Oppilaat saivat pidellä käärmeitä. Osa käärmeistä kyllä pysyi visusti häkeissään, sillä niiden käsittely on vaarallista jopa niiden hoitajille. Näimme myös muita matelijoita, kuten vanhan Sylvi-liskon, kilpikonnaa ja gekkoja. Ihmettelimme isoja akaattikotiloita ja lypsylehmiä sekä ihailimme söpöjä pupuja. Myös erään opiskelijan koira sai runsaasti taputuksia.

Eläinkurssiposteri

Ada Kallberg ja Milma Taipale

Joakim Vesajoki

Hijazi Muhammed Nour

Tähtitiede FYV13

Kuluneena lukuvuonna tähtitieteen valinnaiskurssille muodostui kolme kokonaista ryhmää. Tähtitiede ja avaruuden tapahtumat siis kiinnostavat! Kurssilla harjoiteltiin tähtitaivaan havainnointia paljain silmin ja iPadin sovelluksen avulla. Kiinnostavia tapahtumia taivaalla riittikin kevättalven kuluessa. Vierailu tähtiharrastusyhdistys Sirkuksen Nyrölään observatorioon oli kurssin kohokohta. Oppilaat pääsivät katsomaan lähemmin Kuun pintaa, Jupiteria kuineen sekä Orionin tähtisumua ja toista galaksia.

Nyrölään observatoriossa Jouka Lyyra ja Ella Eronen

Matkustan ympäri maailmaa BGV3

Matkustan ympäri maailmaa -kurssilla (BGV3) olemme päässeet tutustumaan monipuolisesti erilaisiin maihin ja niiden kulttuureihin. Olemme tutustuneet moniin kulttuuripiireihin, mutta erityisesti japanilaiseen ja kiinalaiseen kulttuuriin. Olemme esimerkiksi käyneet etnisessä kaupassa ostamassa aasialaisia herkuja ja tutustuneet eri maihin videoiden, vierailijoiden, pelien ja projektien avulla. Pelit, joita olemme pelanneet, liittyvät maiden lippuihin ja tapoihin, maantieteellisiin riskeihin sekä avaruuteen. Merkittävin projekti, minkä olemme tehneet, on suuri kankaalle tehty kartta, jonka ensin maalasimme itse ja johon lisäsimme korkeuserot ja merivirtaukset, kaupungit sekä viimeisenä merkitsimme siihen paikat, joissa olemme käyneet tai jotka ovat vain muuten merkityksellisiä meille. Kurssi on ollut siis monipuolinen ja hauska.

Mittaamalla hyvinvointia INT3

Mittaamalla hyvinvointia -kurssi integroi fysiikkaa, liikuntaa, terveystietoa, biologiaa ja psykologiaa. Kurssilla tehtiin omaan liikuntasuoritukseen tai kehoon liittyviä mittauksia. Ilmiön oppiminen tapahtui omaa mittausdataa käsittelemällä ja refleктоimalla.

Kurssilla tehtiin toiminnallisia mittauksia laboratoriossa (muun muassa verenokeri, tasapaino, puristusvoima, verenpaine, hengityksen huippuvirtaus, maksimaalinen hapenotto-kyky ja kevennys-hyppy), ja ulkona mitattiin uuden sensoriteknologian avulla nopeutta, tehoa ja ponnistusvoimaa. Unta ja palautumista seurattiin kurssin aikana Polarin älykellojen ja EmFitin antureiden avulla ja tekemällä huippu-urheilijoiden keskuudessa suosittu Firstbeatin hyvinvointianalyysi. Kurssilla pääsi kokeilemaan halutessaan myös Emotiv-aivokuvantamislaitteita ja AinOne-tasapainomittareita. Lisäksi kurssilla tehtiin vierailut Firstbeatin toimistolle ja KiHulle, jossa saatiin tietoa, miten mitattua dataa hyödynnetään huippu-urheilussa.

Kurssi on ollut suosittu erityisesti urheilua harrastavien nuorten keskuudessa, sillä oppilaat ovat palautteen perusteella kokeneet, että kurssin mittaukset auttavat parantamaan kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä tuomaan uutta tietoa esimerkiksi omaan lajiin liittyvästä fysiikasta. Kun kurssilla käsiteltävä data on isetuetuetta, se lisää kiinnostusta ilmiön opiskeluun.

Firstbeatin johtava asiantuntija Jaakko Kotisaari luennoi kurssilaisille.

Kemian molekyyli-gastronomia KEV2

Kemian molekyyli-gastronomian valinnaiskurssi järjestettiin syksyllä 14 innokkaalle osallistujalle. Kurssilla käsiteltiin ruoanlaittoa kemian näkökulmasta. Oppilaat pääsivät tutustumaan monipuolisesti ruoanlaitossa tapahtuviin kemiallisiin reaktioihin, joista mainittakoon esimerkiksi Maillardin reaktiot, karamellisoituminen ja sitkon muodostuminen. Ruoanlaitosta tuttujen ilmiöiden kemian tutkiminen osoittautui kiinnostavaksi, ja oppilaat oivalsivat, että ruoanlaitto on täynnä kemiaa. Hienoa! Eräessä työssä oppilaat tutkivat sitkon muodostumista ja sen vaikutusta pullataikinan koaamiseen. Pullan kuorrutteen oppilaat valmistivat kinuskia, minkä kautta pääsimme käsiksi karamellisoitumisen kemiaan. Kuvassa on oppilaan valmistama maukas kinuskipulla.

Yläkoulun kerhot

Liikunnan ruokavälituntikerho liikuttaa

Liikunnan ruokavälituntikerho on toiminut aktiivisesti läpi kouluvuoden. Alkusyksyn ja loppukevään olemme olleet ulkona koulun hienolla sisäpihalla aina sään salliessa. Loka–huhtikuun olemme liikkuneet salissa. Ulkona kerhossa on harrastettu piha-aktiviteetteja ja rohkaistu reippaaseen välitunnin viettoon, mikä madaltaa kynnystä tulla mukaan liikkumaan. Osallistujia on ollut aina kymmeniä, parhaimmillaan lähes sata, ja useita liikuntamuotoja harjoitettiin samanaikaisesti. Suosittuja liikuntamuotoja ovat olleet ulkona koripalloilu, jalkapallo, frisbeegolf, ultimate, voimailu, street workout ja shakki sekä amerikkalaisen jalkapallon ja pesäpallon heittäly. Sisällä koripallo on ollut talven suosituin harrastus. Myös telinesalin permanto ja trampoliini ovat olleet ahkerassa käytössä, samoin kuntosali ja squashkenttä.

Koulujenväliset urheilukisat

Norssin yläkoulun oppilaat ovat osallistuneet lukuvuoden aikana aktiivisesti koulujenvälisiin urheilukisoihin useissa lajeissa. Joukkuelajeissa norssilaiset ovat olleet mukana poikien jalkapallo-, koripallo-, jääpallo- ja salibandyturnauksissa. Koripallossa joukkue pääsi valtakunnallisessa KLL:n sarjassa toiselle kierrokselle. Joukkueessa pelasivat Aaro Kokko, Leo Jääskeläinen, Rafael Pihlman, Vilho Ketonen, Totti Koskinen, Iiro Vainio, Sebastian Lojander, Iivari Rantala (mv), Topias Kalliokoski, Urho Järvinen ja Valo Laakso. Salibandyssä tuli hienosti Jyväskylän paikallisturnauksessa hopeaa. Yksilölajeissa norssilaisia on osallistunut suunnistuksen ja sulkapallon koulujenvälisiin kisoihin. Suliksessa Kaarlo Kurjenniemi ylsi Jyväskylän 7.-luokkalaisten sarjassa hopealle.

Lukion lukuvuosi

Lukion opiskelijakunta kehittää Norssia eteenpäin

Lukion opiskelijakunnan vuoteen mahtui erilaisia tapahtumia ja aktiivista vaikuttamista. Edellisellä vuonna valittu hallitus jatkoi opiskelijoiden vaikuttamisväylänä syyslukukauden ajan. Puheenjohtajana toimi Aliina Ruuttunen ja muina jäseninä Nooa Eerikäinen-Bulzan, Eva Hiimäe, Eljas Härmälä, Roosa Kaari, Petra Kannela (sihteeri), Emil Lensu, Jaakko Lindholm (rahastonhoitaja), Oskari Luukkonen, Nana Lyyra, Anna Mäkinen, Viivi Sandelin (varasihteeri), Maiju Sipilä (varapuheenjohtaja), Verna Valli, Valtteri Vääntinen ja Elli Äijälä.

Opiskelijakunnalle valittiin vaaleilla uusi hallitus tammikuussa 2023, jolloin 63 % koulumme lukiolaisista kävi äänestämässä. Aktiivisimmat luokat olivat 21A ja 21C, joista jopa 92 % äänesti! Petra Kannela toimii OPKH:n puheenjohtajana vuoden 2023 loppuun, ja hallituksen muut jäsenet ovat Eva Hiimäe, Jesse Kivi, Rasmus Kärkkäinen (varapuheenjohtaja), Anni Lindeman, Jaakko Lindholm (rahastonhoitaja), Helmi Luukkonen (sihteeri), Anna Mäkinen, Alisa Närhi, Aada Pentti, Aada Pesonen, Elias Pääkkönen, Viivi Sandelin (varasihteeri), Ida Tanntu, Verna Valli ja Valtteri Vääntinen, joka on myös Norssin lukion edustaja Jyväskylän nuorisovaltuustossa.

Lukion opiskelijoilla oli OPKH:n kautta omat edustajansa koulun toimielimissä, kuten johtokunnassa, ruokalatoimikunnassa ja koko koulun oppilashuoltoryhmässä eli KOR-ryhmässä. Edellisistä kausista poiketen KOR-ryhmään valittiin kaksi edustajaa lukiosta, jotta opiskelijoiden osallisuutta ja opiskelijoiden ääntä saataisiin kokouksissa paremmin kuuluviin. Vuoden aikana opiskelijakunnan edustajat nostivat toimielimissä esille opiskelijoiden jaksamiseen ja hyvinvointiin liittyviä aiheita johtokunnan kokouksissa sekä keskustelivat ruokalatoimikunnan kokouksissa kasvisruokapäivästä, ruokailun porrastamisesta ja leivänpaahituksen hankkimisesta ruokalaan. Opiskelijoiden edunvalvontaa hallitus hoiti pitämällä yhteyttä Suomen Lukiolaisten Liittoon, osallistumalla sen järjestämiin koulutuksiin sekä pitämällä yhteyttä muihin harjoittelukouluihin.

Lukuvuoteen sisältyi perinteikkaita tapahtumia, kuten vohvelikahvilan pitäminen yhdessä tutorien kanssa Norssin päivänä, abien tj100-päivä, halloween-pukukisa ja "reiviluokka" lomien alkamisen kunniaksi. Joulun alla lukiolaisille tarjottiin glögit abiaulassa ja järjestettiin lukion ja yläkoulun yhteiset tanssaiset teemalla "Talven ihmema". Myös pukeutumisviikot piristivät arkea.

Lukion opiskelijakunnan hallitus valittiin demokraattisilla vaaleilla.

Vuoden aikana edistettiin lukiolaisten osallisuutta koulussa myös uusilla tavoilla. Matalan kynnyksen vaikuttamista varten hankittiin aloitelaatikko abiaulaan. Syksyllä järjestettiin kaksi Rise and shine -tilaisuutta, joissa opiskelijoille tarjottiin kahvit sekä rohkaistiin keskustelemaan koulun asioista uuden rehtorin, Risto Sarvilinnan, kanssa. Paljon toivottu kerhotoiminta käynnistyi, kun kouluun perustettiin lukiolaisille lautapelikerho ja kirjallisuuserho, jotka ovat säännöllisesti koonneet yhteen ihmisiä pitkiäkin koulupäivien jälkeen. OPKH oli myös mukana järjestämässä valtakunnallista politiikkaviikkoa, johon kuului mm. vaikuttaja Benjamin Pitkäsen luento veganismista ja eläinten oikeuksista sekä vaikuttajatori, jonne kutsuttiin lukuisia eri järjestöjä ja puolueita. Käytävillä saatiin muovinkeräysastiat, mistä lukion OPKH oli tehnyt aloitteen edellisellä vuonna. Vaikuttaminen siis kannattaa!

Lukuvuoden aikana OPKH on tehnyt hankintoja kouluviihtyvyyden parantamiseksi sekä erilaisia tapahtumia varten. Koululle on ostettu mm. pelejä, bingokone, koristeita ja palkintoja kilpailuihin sekä savukone. Kellarissa sijaitsevan OPKH:n oman kokoustilan eli Kotkankolon viihtyvyyttä on parannettu hankkimalla tilaan uusia kalusteita sekä siivoamalla tila perusteellisesti.

Uusia ja jo kokeneempia vastuunkantajia ryhmäkuvassa opiskelijakunnan vuosikokouksen jälkeen

Kilpailut, JY ja LUKEMA-verkosto

Keski-Suomen ja lähikuntien lukioiden fysiikan, kemian ja matematiikan kilpailut ja tietotekniikan kilpailu järjestettiin Jyväskylän yliopiston toimesta to 26.1.2023 Agorassa. Kilpailu on ollut taulla kolme vuotta.

Normaalikoulumme lukiolaiset Anna Kämäräinen ja Emil Lensu saavuttivat ykkössijat fysiikan ja kemian kilpailussa. Hilma Suominen sijoittui toiseksi matematiikassa. Lisäksi Elli Äijälä sijoittui matematiikkakilpailussa viidenneksi. Olimme koulujen välisessä vertailussa toisella sijalla.

Koulumme menestyi kilpailussa hienosti joukkueena, ja opiskelijat voittivat samalla itselleen opiskelupaikan Jyväskylän yliopistossa. Opiskelijan sijoitus henkilökohtaisessa kilpailussa viiden parhaan joukkoon oikeuttaa opiskelupaikkaan Jyväskylän yliopistosta, kun lukion päättötodistus on suoritettu.

Agorassa kilpailun jälkeen

LUKEMA-verkoston kautta järjestettiin perinteinen HARPPI-kilpailu. Verkosto on kaikille matematiikan ja luonnontieteiden kehittämiseksi kiinnostuneille lukion opettajille ja rehtoreille avoin yhteisö. Normaalikoulumme on osa LUKEMA-verkostoa. Tänä vuonna kilpailuun osallistui yksi neljän hengen joukkue. Joukkueessa olivat Anna Kämäräinen, Tuovi Salo, Viivi Liimatainen ja Petra Päijänen.

Tukena, turvana, tutorina!

Norssin tutoreiksi hakeutui tänäkin vuonna joukko aktiivisia ja kekseliäitä lukion kakkosia. Ryhmän sloganiksi muotoutui huppariinkin päätyneen tekstin ”Norssin tutorit – tukena, turvana, tutorina”, joka kuvastaa tutortoiminnan keskeisintä ajatusta. Tutorit auttavat uusia opiskelijoita lukio-opinnoissa, tutustuttavat heitä uuteen kouluympäristöön ja toimivat vertaistukena.

Tutoreina toimivat tänä vuonna Armi Eklund, Eva Hiemäe, Maria Hujanen, Kiia Järvelä, Petra Kannela, Helmi Lampinen, Pihla Leinonen, Anni Lindeman, Elina Linkaja, Helmi Luukkonen, Sointu Mikkonen, Anna Mäkinen, Elmeri Nättiaho, Martha Nenonen, Katri Rätinen, Jaakko Rikalainen, Julius Roos, Kieli Salminen, Viivi Sandelin, Maiju Sipilä, Hilma Suominen, Veera Taipale, Aamu Turpeinen ja Verna Valli.

Tutorit paistoivat vohveita Norssin päivänä.

Tutoreiden koulutus aloitettiin toukokuussa osallistumalla Lukiolaisten liiton järjestämään etätahtumaan, jossa pohdittiin erityisesti ryhmäytymisen merkitystä, omia vahvuuksia ja käytännön vinkkejä esim. tapahtumien järjestämiseen. Syksyn ohjelman valmistelu aloitettiin hyvissä ajoin. Ensimmäisinä koulupäivinä tutorit toimivat oppaina käytävillä ja järjestivät ykkösille tervetulo-tapahtuman koulun pihalla. Tikkakosken ryhmäytymisretken toteuttamisessa tutoreilla oli tänäkin vuonna keskeinen rooli. Leikit, tehtävät ja keskustelut kehittivät tutoreiden taitoja ohjata ryhmiä, ja jokainen oppi varmasti uutta ihmisten kohtaamisesta. Syksyn aikana tutoreiden pitämällä opitunneilla ykkösille esiteltiin mm. koulun perinteitä ja erilaisia mahdollisuuksia rakentaa oma lukiopolku oma hyvinvointi huomioiden. Onkin tärkeä, että tutoreiksi hakeutuu erilaisia persoonia!

Tutorit viettävät hyvin ansaittua lepoa leirissä Tikkakoskella.

Tutorit kertoivat kokemuksiaan ja vinkkejään lukio-opinnoista ykkösille.

Tikkakosken ryhmäytymisretki

Jyväskylän normaalikoulun lukion ensimmäisen vuosikurssin opiskelijat osallistuivat perinteiselle Tikkakosken ryhmäytymisretkelle heti lukuvuoden alussa 18.–19.8.2022. Mukaan lähtivät lukion ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoiden ja ryhmänohjaajien lisäksi myös tutorit, jotka olivat valmistelleet koko reissun ajaksi ryhmäyttävää toimintaa, kuten erilaisia kisoja ja leikkejä.

Ohjelmassa Tikkakoskella oli tänä vuonna tutustumista Suomen Ilmavoimamuseoon sekä monipuolista perehtymistä Jyväskylän varuskunnan toimintaan. Saimme kuulla luennon Ilmasotakoulun, MPK:n ja Puolustusvoimien toiminnasta sekä siviilityöskentelystä armeijassa. Lisäksi harjoittelimme ensiaputaitoja. Leijona-catering tarjosi meille ruoat sekä varuskuntaruokalassa että maastossa.

Reippaan kävelyn jälkeen pääsimme pystyttämään puolijoukkueteltat. Illalla vietimme aikaa laavulla makkaranpaiston, uimisen ja suohonlaulamisen merkeissä. Päivä ja yö olivat lämpimiä, eikä tällä reissulla tarvinnut harjoitella kipinävuorossa oloa. Toiset nukkuivat teltoissa sikeästi, mutta toiset taisivat valvoa lähes koko yön. Aamupalan, sotilaspoliisi- ja pelastusajoneuvojen ja toiminnan esittelyn sekä muiden toiminnallisten osioiden jälkeen purimme leirin ja suuntasimme bussikytyillä takaisin kouluun.

Toimintaelokuvan kohtaus – ei sentään! Ykköset tutustuivat sotilaspoliisien varusteisiin ihan konkreettisesti. Otto ja Nella näyttävät vakuuttavasti mallia.

Alida, Sofia ja Matias ottavat selvää, millainen ihmeauto sotilaspoliisien kulkuneuvo on.

22D:n Tikkakoski-runo

Aamulla aikaisin lähdettiin,
Pepin kakkua evääksi nautittiin.
Ilmailumuseoon suunnattiin,
ja siellä monta tuntia odoteltiin.
Oppitunneilla nukahdeltiin
ja inttielämää opeteltiin.
Aika paljon kaikkea opittiin,
ja sotkussa munkit hotkittiin.
Energiajuomia osteltiin ja
sitten vessajonossa tylsistyttiin.

Leiriin mentiin juoksujalkaa,
jatkamaan pitkittynyttä käpysotaa.
Teltat komeat kohosi,
soi lakkaamatta musiikki.
Teltat saatiin kokoon vaan,
sitten päästiin hengaamaan
ja muut suohon laulamaan.

Illalla uitiin rannassa,
varpaat ja pyyhkeet sannassa.

Yöllä karattiin laavulle ja
opet me saatiin kannoille.
Sitten suunnattiin teltalle,

jossa me vielä metelöimme.
Päiviltä terveiset kuulimme,
ja vihdoin niitä uskoimme.

Aamulla olo oli rapea
ja monen katse aika apea.
Tervapataa leikittiin,
nachopeltiä mietittiin.
Kaikkia kovasti väsytti,
mutta tutorit meitä juoksutti.
Sotilaspoliisia kuunneltiin
ja luotiliivit päälle laitettiin.

Paluubussissa oltiin ekoina,
koska ollaanhan sentään liluja.
Kotimatalla nukahdeltiin,
kotona reissua kauhisteltiin.

Aurinko paistoi lämpimästi,
kun purkautui bussin lasti.
Kaikki kotiin palasivat
ja suihkuun äkkiä halusivat.
Paljon hauskaa pidettiin,
vaikka sääntöjä rikottiin,
mutta niistä kyllä opittiin.

Lilupojat matkalla leiriin

Emilian ja Olivian toivottavasti kerran elämässä -kokemus: hymyssä suin istutaan sotilaspoliisien auton kopiesastossa.

Illalla kaikki ykköset ja tutorit kokoontuivat rantaan nuotiolle. Ryhmien välinen laulukilpailu herätti mielikuvituksen, sillä kiskategoriat olivat haastavia.

Vilja sotilaspoliisiin varustuksessa

22D leirikoulussa Vuokatissa 24.–27.1.

Tiistaina heräsimme aikaisin ja suuntasimme kohti bussia. Kaikki olivat ajoissa, jopa Otso. Matkalla kuvasimme TikTokin ja pysähdyimme bussikuskin lakisääteisen 30 minuutin tauon ajaksi ABC:lle ostamaan eväitä. Perille päästyämme söimme keittolounaan. Pääsimme majoittumaan omiin huoneisiimme, ja sillä sekunnilla huoneet olivat jo täydessä kaaoksessa. Kauaa ei huoneissa ehtinyt olla, kun seuraavaksi piti olla jo hiihtämässä. Alkulämmittelyssä yhdet siteet ehtivät jo hajota, mutta onneksi mukana oli varasukset, ja sen jälkeen päästiin opettelemaan hiihdon tekniikkaa ja harjoittelemaan lyhyelle lenkille.

Ruokailun jälkeen lähdettiin Katinkultaan pulikoimaan. Katinkullassa oli paljon kivoja erilaisia saunoja, joissa vietimme aikaa. Kylpylästä lähdimme suoraan kauppaan, josta mukaan tarttui mm. paskapullia, mozzarellatikkuja, herkuja ja muuta evästä. Urheiluopistolle päästyämme menimme iltapalalle, jonka jälkeen siirryimme huoneisiin viettämään iltaa luokkalaisten kanssa. Lopulta menimme rauhallisesti nukkumaan.

Keskiviikkoamuna lähdettiin aamupalan jälkeen Vuokatti Areenalle, jossa meitä odotti padelkentät ja mukava henkilökunta. Jakauduimme kahteen ryhmään, joista toinen jäi pelaamaan padelia ja pingistä ja toiset lähtivät opiston ohjaajan kanssa toiseen tilaan tekemään kehonhuoltoa. Puolesa välissä ryhmät vaihtoivat paikkoja, ja kaikki pääsivät testaamaan niin padelia kuin rullailuakin.

Keskiviikkona mentiin lounaan jälkeen laskettelemaan. Rinteiden alla meillä oli ensin lyhyt rinneinfo, jonka jälkeen menimme ylös ankkuri- ja tuolihihmillä. Mäen päältä laskimme vähän matkaa alas, missä oli toiset hissit, ja siellä meillä alkoi ohjattu opetustuokio. Opetustuokiassa harjoiteltiin leikkaavaa käännöstä, ja siitä päästiin aika hyvin jyvälle. Ohjatun rinneosuuden jälkeen meillä oli vapaata laskemista. Osa lähti rinteistä huoneille jo viiden aikoihin, mutta viimeiset olivat rinteissä aina kuuteen asti. Sitten mentiin huoneille vaihtamaan kampeet ja suunnattiin kohti päivällistä.

Päivällisen jälkeen mentiin telinesaliin ja siellä meillä oli lähtölaskentaa ja muita seuraleikkejä. Telinesalissa vietimme sitten iltaa siihen asti, että oli aika mennä iltapalalle. Syönnin jälkeen mentiin sitten pikkuhiljaa omiin huoneisiimme ja alettiin nukkumaan ja keräämään energiaa seuraavaa päivää varten.

Koko jengi koossa

Seuraavana aamuna pääsimme hiihtämään lenkkiä mitä mainioimmassa säässä. Osa porukasta hiihti pidemmän lenkin latukahvilan kautta ja osa hieman lyhennetyn. Hiihtolenkin jälkeen kävimme syömässä, jonka jälkeen pääsimme vielä laskettelemaan loppupäiväksi. Laskuosuuden alkuun Noah ja Erin pitivät sisältörikkaan lasketeluooppitunnin leikkaavasta käännöksestä. Tunnin jälkeen kaikki pääsivät vielä vapaasti laskemaan ja soveltamaan oppimiaan taitoja.

Viimeisenä iltana, päivällisen jälkeen, meitä odotti lämmin rantas sauna ja avanto, jonne matka oli pitkä ja liukas. Saunassa viihdyimme pitkään, kun kävimme vähän väliä ulkona viilentyvässä. Illan aikana nautimme yhdessäolosta ja hyvästä musiikista. Saunan jälkeen osa jäi vielä saunalle pelailemaan läpsyleikkiä ihanan Säm-pyn johdolla.

Lähtöpäivän aamuun heräsimme hyvillä, mutta haikeilla ja uupuneilla fiiliksillä. Aamun aktiiviteettina meillä oli vielä tansseja. Harjoittelimme jo vanhojen tansseihin kuuluvaa Virginia Reeliä ja ihan perusvalsia. Tanssin jälkeen vielä pakailtiin ja syötiin, ja sitten olikin jo aika matkustaa takaisin Jyväskylään. Tunnelma bussissa oli meidän porukalle poikkeuksellisen rauhallinen. Hauska, mutta pitkä reissu näkyi kyllä kaikissa.

Hiihdon tekniikkaa treenaamassa

Rinteessä

Antiikkikurssin opintomatka Roomaan lokakuussa 2022

Opiskelijoiden mietteitä opintomatkasta:

“Rooman leirikoulu opetti paljon historiasta ja näytti sen, miten vaikutusvaltainen katolinen kirkko on ollut etenkin ennen, mutta myös nykyaikana. Katolisen kirkon historia opetti myös paljon taiteesta, koska monet tunnetut taideteokset kytkeytyvät suoraan siihen. Oli upeaa päästä näkemään rakennuksia, joissa tehdään koko ihmiskuntaan vaikuttavia päätöksiä. Tällainen oli esimerkiksi Sikstuksen kappeli.

Toinen asia, joka kiinnitti huomioni suuresti, oli rakennustekniikka. Miten massiivisen kokoiset rakennelmat on saatu suunniteltua turvallisiksi ja rakennettua sen jälkeen suunnitelman mukaan. Esimerkiksi Pantheonin suuri kupoli, joka on valmistettu betonista. Erilaisten rakennustekniikoiden näkeminen ja havainnointi oli mahtava sekä opettavainen kokemus.”

“Vatikaanin museossa ja erityisesti Sikstuksen kappelissa käyminen olivat ehdottomasti reissun kohokohtia. Yllätyin siitä, miten suuria ja eläväisiä Michelangelon maalaukset olivat, ja nyt on helppo ymmärtää, miksi ne ovat niin kuuluisia ja arvostettuja. Pohjustuksen ansiosta pystyin huomamaan Michelangelon teoksista kiinnostavia ja jopa huvittavia yksityiskohtia. Vatikaanin museoissa tunnistin yllättävän monia kuuluisia teoksia kuten Laokoon-ryhmän, jonka tunsin kreikkalaisen mytologian kautta.”

“Päällimmäisenä mieleen jäivät jo 1500-luvulla perustetun Vatikaanin museon upeat veistokset sekä renessanssin ajan maalaukset. Sikstuksen kappelissa sain ihailta kuuluisia Michelangelon freskoja Aatamin luominen sekä Viimeinen tuomio. Mielestäni mielenkiintoista oli tutkia freskojen yksityiskohtia, kuten apostoli Bartolomeuksen kädessään kannattelemaa nyljettyä ihmisen nahkaa, jota pidetään Michelangelon omakuvana.”

“Matka Roomaan avasi silmäni antiikin arkkitehtuurin mahtipontisuudelle ja koristeellisuudelle. Rakennusten todellisesta koosta ja tunnelmasta saa kunnolla kiinni vasta, kun menee itse katsomaan. Oli kiinnostavaa tutustua Forum Romanumiin ja Colosseumiin. Aiemmat tiedot antiikin historiasta ja Colosseumin verisistä huveista heräsivät ihan uudella tavalla henkiin autenttisesti ympäristössä. Vanhojen rakennusten keskellä kulkiessa voi melkein kuvitella matkanneensa ajassa yli tuhat vuotta taaksepäin.”

“Oli hienoa päästä käymään nähtävyyksissä, joita ei välttämättä olisi ikinä tullut muuten kokeneeksi. Niistä mieleenpainuvimpia olivat Diocletianuksen kylpylä, Forum Romanum, Pietarinkirkko ja Fontana Di Trevi. Rooman leirikoulu on ollut yksi parhaimmista lukiokokemuksista.”

“Reissu Ostiaan oli kaikista paras. Oli mielenkiintoista käydä Ostia Anticassa katsomassa antiikin ajan rantakaupunkia ja sen rakennuksia (insulat, teatteri, kylpylä). Ostia Antican jälkeen oli kiva käydä Ostiassa uimassa. Vatikaanin reissulla näimme lisäksi Paavin.”

“Mieleenpainuvien oppimiskokemusten Rooman matkalta oli Diocletianuksen kylpylä, koska paikassa pääsi mielestäni hyvin kiinni antiikin ajan ihmisen arkeen. Oli kiinnostava oppia, miten muuten todella hierarkkisessa yhteiskunnassa kylpylät ovat olleet niitä paikkoja, joissa säädyt ikään kuin hetkeksi unohdettiin. Capuchin krypta oli myös vaikuttava, sillä sen sanoma kuolevaisuudesta ja elämän väliaikaisuudesta on yhtä tärkeä muistutus nykyään kuin se on ollut rakennusvaiheessakin.”

Opintomatka Ateenaan: Historiaa, taidetta ja kulttuuria kaikille aisteille

Matka antiikkiin -opintojakso on historian, kuvataiteen, filosofian, uskonnon ja elämäntutkimuksen integroitu kokonaisuus, jolla on Norssin lukiossa pitkät perinteet. Tavoitteena on syventää ymmärrystä eurooppalaisen kulttuurin ja maailmankuvan rakentumisesta sekä hahmottaa kulttuurin moninaisuutta tiedon ja kokemuksellisuuden kautta. Lukuvuoden aikana toteutui poikkeuksellisesti kaksi opintomatkaa: Koronan vuoksi edellisenä vuonna peruuntunut opintomatka Roomaan oli mahdollista toteuttaa vasta syksyllä 2022, kun pandemia ja matkustusrajoitukset olivat helpottuneet. Kevätlukukaudella toteutui opintomatka Ateenaan, jolle valittiin opiskelijat motivaatiokirjeiden perusteella.

Opintomatkaan valmistauduttiin koulussa oppitunneilla, joilla perehdyttiin antiikin Kreikan historiaan, maailmankuvaan, taiteeseen ja rakennusperintöön. Lisäksi tutkittiin, miten antiikin perintöön on suhtauduttu myöhempiä aikoja. Opiskelijat valmistelivat ennakkotehtävinä kirjalliset esitykset historiallisista kohteista, joista koostettiin matkaa varten ryhmäläisille oma, painettu matkaopas. Matkan aikana opiskelijat toimivat asiantuntijoina, kun he esittelivät kohteet paikan päällä. Matkan päätteeksi opiskelijat laativat reflektioita kirjoitukset, joissa he pohtivat merkittäviä oppimiskokemuksiaan. Opintomatkaan kuului seuraavia vierailuja ja retkiä:

Tiistai 25.4.

Lento Ateenaan varhain aamulla
Majoittuminen hotelliin
Tutustuminen Ateenan agoraan, Hefaistoksen temppeliin ja Attaloksen stoaan
Vierailu agoran museoon
Tutustuminen roomalaiseen agoraan

Keskiviikko 26.4.

Akropolis-kukkula ja sen rinteet: Parthenonin temppeli, Erekhtheion, Athene Niken temppeli, Dionysoksen teatteri ja Herodes Attikuksen odeion.
Vierailu Suomen Ateenan-instituuttiin, jossa tutustutaan instituutin toimintaan. Tutkijaopettaja Antti Lampisen oppitunti ”Ateena roomalaisajalla”.
Vierailu Akropolis-museoon
Syntagma aukio, Tuntemattoman sotilaan hautausmaahan ja parlamenttitalo – myös perinteinen vahdinvaihto!
Tutustuminen Kreikan kansallispuutarhaan

Torstai 27.4.

Vierailu Arkeologiseen museoon – maailman suurimpaan antiikin ajan kokoelmaan!
Filopappos-kukkula ja Pnyksin muinaisjäänteet
Ateenan vanha kaupunki Plaka, tutustuminen Ateenan katedraaliin ja ortodoksisen jumalanpalvelukseen
Likavittos-kukkula ja Pyhän Georgioksen kirkko

Perjantai 28.4.

Kokopäiväretki Aiginan saarelle, lähtö Pireuksen satamasta
Tutustuminen Afaiin temppeliin ja Aiginan saaren historiaan
Mahdollisuus pulahtaa Välimereen

Lauantai 29.4.

Kerameikos ja Kerameikóksen arkeologinen museo
Huoneiden luovutus ja siirtyminen lentokentälle
Bussikuljetus Jyväskylään... Perillä kotona varhain sunnuntaiaamuna 🥰

Akropolis-kukkula on yksi matkan kohokohdista. Taustalla Erechteionin temppeli ja kuuluisat karyatidit.

Ryhmä koossa Hefaistoksen temppelin edessä

Hellettä, kulttuurihistoriaa ja uusia ystäviä Zaragozan vaihdossa

Espanjan opiskelijoiden matka Barcelonaan ja Zaragozaan huhtikuun lopussa (24.4. - 30.4.) ylitti odotukset.

Lukion toisen vuoden espanjan opiskelijoilla oli tänä vuonna mahdollisuus osallistua kansainväliseen vaihtoon Espanjassa. Ensimmäisen päivän vietimme Barcelonassa, jonka jälkeen matkustimme luotijunalla Zaragozaan, jossa tapasimme vaihtoparimme ja host-perheemme. Matkan tarkoituksena oli espanjan opiskelun tukemisen lisäksi aloittaa yhteistyö Norssin ja pariemme koulun IES Medina Albaidan välillä. Päivät olivat täynnä kiinnostavaa nähtävää koululla, kaupungissa ja sen lähiympäristössä. Lämpötila nousi korkeimmillaan 34 asteeseen, mutta se ei juuri menoa haitannut. Loistokas matkamme päättyi Välimeren rannalle Sitgesiin, jossa pääsimme pulahtamaan mereen ja vietimme viimeisen yön ennen aikaista ja haikeaa kotiin palaamista.

Saavuttuamme Zaragozaan olimme aika kaikesta väsyneitä matkustamisesta. Siitä huolimatta olimme innoissamme tulevasta tapaamisesta espanjalaisten kanssa. IES Medina Albaida koulun rehtori Mercedes (vas.) otti meidät lämpimästi vastaan.

Aragonin maakunnassa sijaitseva Zaragoza on Espanjan viidenneksi suurin kaupunki ja sillä on merkittävä historia esimerkiksi uskontojen risteämissaikkana. Kaupungissa on loisteliaan Pilarin katedraalin (kuvasa) ja Aljaferia palatsin lisäksi myös yksi Euroopan suurimmista kauppakeskuksista, jossa vietimme aikaa koko vaihtoporukalla.

Alhaalla: Pienen Muelin kylän keramiikkakoulussa pääsimme kokeilemaan dreijaamista. Jotkut meistä onnistuivat tuomaan omat luomuksensa ehjinä kotiin asti!

Politiikkaviikko

Politiikkaviikko on valtakunnallinen yhteiskunnallisen vaikuttamisen teemaviikko nuorille. Tavoitteena on tutustua politiikkaan ja oppia vaikuttamisen tapoja niin lähiympäristössä kuin laajemminkin maailmassa. Jyväskylän normaalikoulussa politiikkaviikko oli tapahtumatäyteinen ja se pidettiin 31.10 - 4.11.2022. Vuonna 2022 politiikkaviikon teemana oli se, miten politiikalla voidaan ratkoa kriisejä ja viheliäisiä ongelmia yhdessä eri mielipiteistä ja ideologioista huolimatta.

Jyväskylän Norssilla politiikkaviikko sisälsi monia eri vierailijoita, jotka edustivat monenlaisia näkökulmia yhteiskunnallisiin asioihin. Näkökulmia sai haastaa ja tarkastella kriittisesti. Vegaanivaikuttaja Benjamin Pitkänen piti lukiolaisille luennon, johon sai osallistua, jos aihe kiinnosti. Dosentti Tuija Saresma, jonka Tieteentekijöiden liitto valitsi vuoden tieteentekijäksi vuonna 2022, piti Norssin lukiolaisille luennon vihapuheesta. Politiikkaviikolla myös Jyväskylän kau-

Vaikuttajatori oli avoinna yläkoululaisille ja lukiolaisille.

punginjohtaja Timo Koivisto piti koululle aamunavauksen ja ohjelmaan kuului myös tapaaminen yläkoulun ja lukion OPKH:n kanssa. Politiikkaviikko huipentui Norssin vaikuttajatorille, jonne oli saapunut toistakymmentä eri poliittista ja ei-poliittista järjestöä. Oppilaat saivat vapaasti kierrellä tutustumassa kojuihin ja kysellä järjestöjen edustajilta heidän toiminnastaan. Nuorilta ja opettajilta tuli positiivista palautetta politiikkaviikosta. Yhteiskunnalliset asiat selvästi kiinnostavat nuoria.

Sami Mäki

Vaikuttajatorilla oli mahdollisuus tavata erilaisia kansalaisjärjestöjä

Tunnelmia politiikkaviikon Vaikuttajatorilta

Yhteiskuntaoppiin liittyviä valtakunnallisia kilpailuja

Turpotietäjä

Valtakunnallinen Turpotietäjä-kilpailu järjestettiin lukioissa ympäri Suomen nyt jo kolmannen kerran. Perjantaina 7.10.2022 pidettyyn alkukilpailuun osallistui myös Jyväskylän normaalikoulun lukio. Turpotietäjä on lukiolaisille suunnattu kilpailu, jonka tarkoituksena on saada nuoret pohtimaan maanpuolustukseen ja kokonaisturvallisuuteen liittyviä kysymyksiä.

Ensimmäistä kertaa kilpailun historiassa pääpalkintona oli suora yliopistopaikka, kun Turun yliopisto tarjosi voittajalle opiskelupaikan yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan, pääaineena poliittinen historia. Finaalin kärkikolmikko sai myös palkinnoksi rahastipendit. Alkukilpailussa Jyväskylän Norssin Leo Harju pääsi Keski-Suomessa 2. sijalle. Keski-Suomen kolmelle parhaalle järjestettiin palkintojenjakotilaisuus 12.11.2022 Jyväskylän normaalikoulun auditoriossa.

Oikeusguru

Valtakunnallinen Oikeusguru-kilpailu on lakitiedon osaamista, yhteiskunnallista ja oikeudellista ajattelua mittaava kilpailu, jossa pääpalkintoina oli opiskelupaikat oikeustieteellisessä kahdelle parhaalle. Oikeusguru-kilpailun alkukilpailu järjestettiin mukaan ilmoittautuneissa lukioissa keski- viikkona 9.11.2022. Jyväskylän normaalikoulun lukiosta kisaan ilmoittautui 9 oppilasta, joista paras oli Ada Kangasniemi.

Talouguru

Valtakunnallinen lukiolaisten Talouguru-kilpailu järjestettiin tänäkin vuonna. Kilpailu mittaa lukiolaisten talousosaamista. Alkukilpailu pidettiin 11.1.2023 mukaan ilmoittautuneissa lukioissa. Jyväskylän normaalikoulun lukiolaisista mukaan ilmoittautui viisi opiskelijaa. Norssin paras oli Jaakko Lindholm, joka pääsi mukaan 13.2.2023 Helsingissä pidettyyn loppukilpailuun, jonne oli kutsuttu alkukilpailun 14 parasta. Jaakko sai menestyksestään palkinnoksi opiskelupaikan yliopistosta kauppa- ja taloustieteen opintoihin. Hieno suoritus Jaakolta!

Jaakko kuvaa omaa kilpailukokemustaan: "Kilpailun finaali oli kovatasoinen. Taitoja testattiin useammalla tavalla, kirjallisella osuudella sekä väittelyllä. Erityisen mukavaa oli tavata muita talousasioihin kiinnostuneita eri puolelta Suomea. Suosittelen osallistumista kaikille aiheesta kiinnostuneille!"

Sami Mäki

Jaakko Lindholm kuvattuna Alma Median pääkonttorissa, jossa tutustuttiin taloustoimittajan työhön ja jossa pidettiin Talougurun väittely.

Yhteistyö kemian laitoksen kanssa

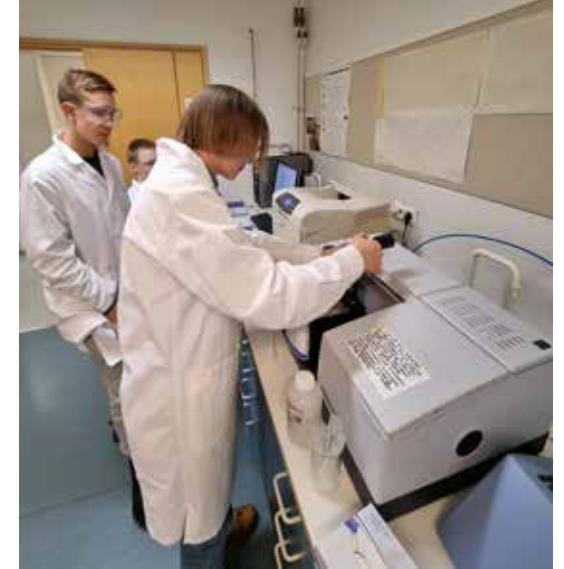
Koulussamme tarjottiin jälleen lukuvuonna 2022-2023 kemiassa laboratoriokurssi. Tänäkin lukuvuonna laboratoriokurssille löytyi motivoituneita 2. vuosikurssin opiskelijoita. Kurssia suunniteltaessa, olimme iloisia, että yhteistyö kemian laitoksen ja yliopistonopettaja Jouni Väliisaaren kanssa onnistui jälleen.

Kurssi toteutettiin 2. ja 3. jakson aikana tiistai- ja torstai-iltapäivisin parin tunnin kokonaisuuksina. Kurssin tavoitteeksi asetettiin kemiallisten reaktioiden laajempi ymmärtäminen ja todentaminen kokeellisuuden avulla. Jokaisella kerralla käsiteltiin jotain sellaista aiheyyppiä, mistä on ollut tehtäviä viimevuosina ylioppilaskokeissa.

Vierailimme kemian laitoksella neljä kertaa. Opiskelijat valmistivat metyyliisilylaattia aspiriinista. Synteesituotteen puhtautta tutkittiin infrapunaspektrometrilla. Toisessa työssä omien hiusnäytteiden kemiallista dataa ja alkuainepitoisuuksia selvitettiin ICP-laboratoriossa. Erilaisina työvaiheina oli mm. tislausta, uuttoa, refluksointia, pipetointia ja tarkkuuspunnitusta. Vaikka ajankohta oli haastava (kello 14:30-17:00), niin opiskelijat pitivät tekemistään töistä.

Kiitokset kemian laitokselle ja laitoksen opettajille, Jouni Väliisaarelle ja Piia Valtolle asiantuntevasta ohjauksesta ja opetuksesta.

Kurssin vetäjät Päivi Mustalampi ja Kimmo Torkkola

Historian ja uskonnon yhteinen opintoretki Kuopioon

Uskontojen vaikutus kulttuuriin yhdistää historian ja uskonnon oppiaineita. Idea yhteisen opintoretken toteuttamisesta syntyi, kun historian syventävä opintojakso "Ruotsin itämaasta Suomeksi" ja uskonnon syventävä "Uskonto taiteessa ja populaarikulttuurissa" järjestettiin samassa jaksossa. Päiväretken kohteeksi valittiin Kuopio, jossa oli mahdollisuus tutustua kiinnostaviin historiallisiin kohteisiin ja kirkkoihin.

Kuopion museossa vierailimme Julius Caesar -näyttelyssä, jonka kautta tutustuimme antiikin Rooman keskeisiin vaiheisiin ja toki Julius Caesarin legendaariseen elämäntarinaansa. Näyttely käsittelee suurmieshistorian lisäksi myös antiikin myyttejä, arkielämää ja uskontojen heijastumista taiteeseen, joten vierailu soveltui mainiosti osaksi historian ja uskonnon opintoja.

Tuomiokirkossa tutkittiin kirkkoarkkitehtuuria ja keskusteltiin luterilaisuuden vaikutuksista suomalaisen kulttuuriin. Pelkistetty mutta silti jyhkeä tuomiokirkko oli oiva paikka pohtia reformaation ja sitä seuranneen tiukan puhtasoppisuuden ajan vaikutusta ajan ihmisten elämään ja taiteeseen. Pyhän Nikolaoksen katedraalissa pääsimme tutustumaan taas edelliseen verrattuna hyvin erilaiseen ortodoksiseen kirkkotaiteeseen ja Suomen ortodoksien historiaan. Oppaana meillä oli kirkkoherra Timo Honkaselkä.

Matkan aikana kuulumme myös pienet tietoiskut tuomiokapitulista sekä Kuopiossa vaikuttaneista merkkihenkilöistä, kuten Minna Canthista ja J. V. Snellmanista. Kalakukko-ostoksilla törmäsimme myös entiseen pääministeriin. Onnistunut reissu siis!

Kuopion tuomiokirkko oli yksi retken vierailukohteista.

Englantilaisia opettajavieraita kuvataiteen tunnilla

Kuvataiteen opiskelijat saivat harvinaisen tilaisuuden tutustua englantilaiseen kuvataiteen opetukseen, kun kaksi opettajaa Tothillistä vieraili heidän kuvataidetunnillaan. Yläkoulun valinnaiskurssilaiset ja lukion syventävän kurssin opiskelijat tekivät opettajavieraiden ohjauksessa kaksi erilaista työtä. Orientoivan tehtävänä oli piirtämisharjoituksia erilaisiin äänimaisemiin perustuen. Piirtäminen tapahtui silmät kiinni, pelkän kuuloaistin ja tuntemusten avulla. Tämä oli haastava ja samalla hauska tehtävä, joka vaati opiskelijoilta rentoa luovuutta ja tarkkaavaisuutta äänimaailmaa kohtaan.

Toinen tehtävä oli monotypiatyö, jossa aiheena oli opiskelijoiden varhaisimmat muistot taidekemuksista. Monotypia on painotekniikka, jossa jokainen vedos on uniikki, sillä maalauksen painettu osa poistetaan paperilta jokaisen vedoksen jälkeen.

Mukava työskentely päättyi yhteiseen keskusteluun ja englantilaisiin herkkuihin, joita opiskelijat pääsivät nauttimaan.

Taidematka Helsinkiin

Lukion kuvataiteen syventävän kurssin taidematka suuntautui Helsinkiin jo heti kevätlukukauden alussa. Matkamme ensimmäinen vierailukohde oli Amos Rex, jossa pääsimme tutustumaan vaikuttavaan Hans Op de Beeckin monokromaattiseen veistosnäyttelyyn Hiljainen paraati. Belgialaisen Op de Beeckin näyttely oli kokonainen puisto, johon liittyi myös näyttelyä varten luotu äänimaisema. Näyttely vei meidät unenomaiseen, rauhalliseen maailmaan, jossa aika tuntui pysähtyneen.

Toinen vierailukohteemme oli Kiasma, jossa kävimme katsomassa Markus Copperin retrospektiivista näyttelyä Metallin maku. Copperin teokset olivat suuria ja tilaa hallitsevia, ja ne käyttivät hyväksi ääntä, mekaanista liikettä ja valoa. Teosten teemat olivat kantaaottavia ja kommentoivat vertauskuvallisesti katastrofeja, ihmisen toimintaa, moraalialia ja mielenmaisemaa. Asiantunteva opastuksemme auttoi avaamaan rajujakin teoksia entistä paremmin.

Amos Rexin ja Kiasman näyttelyt tarjosivat kaksi erilaista ja kiinnostavaa näkökulmaa veistotaiteeseen. Yhteistä näyttelyille kuitenkin oli, että he herättivät voimakkaita tunteita ja keskustelua. Opintomatka antoi mahdollisuuden sekä kokonaisvaltaiseen taidekokemukseen että laajensi käsityksiä siitä, mitä taide voi olla.

Maistiaisia Ahvenanmaalta

Svenska.nu-verkoston tuella suomenkieliset koulut ympäri maata voivat saada ruotsinkielisiä vieraita oppitunneilleen. Normaalikoululla oli 22. maaliskuuta, Ahvenanmaan päivänä, ilo saada vieraakseen ahvenanmaalainen kokki Viktor Eriksson, joka kertoi kotiseudustaan, sen elinkeinoista ja tarjosi tiedon lisäksi myös pieniä makupaloja. Saimme maistella paikallisia leipiä (hemvete ja svartbröd) paikallisen voin ja juuston kera. Palan painikkeeksi Viktor tarjosi tuorepuristettu omenamehua. Maistiaiset tekivät hyvin kauppansa. Tiesitkö muuten, että kaupoissa myytävistä kotimaisista omenoista peräti 75 % on kasvatettu Ahvenanmaalla?

Herkut tekivät hyvin kauppansa.

Viktor och svartbröd

9a maistelemassa Ahvenanmaan herkuja

Toista kotimaista yhdessä Vasa övningsskolan kanssa

Jo yli 10 vuotta jatkunut yhteistyö Vasa övningsskolan kanssa sai taas uutta pontta muutaman poikkeusvuoden jälkeen. Svenska kulturfondenin rahoittaman Hallå!-hankkeen puitteissa ryhmä Norssin lukiolaisia kävi syksyllä 2022 Vösin lukiolaisten kanssa parin päivän vierailulla Uumajassa, jossa saimme kuulla esimerkiksi, mitä opiskelumahdollisuuksia Uumajan yliopisto tarjoaa. Oppainamme toimi neljä Uumajassa opiskelevaa entistä övisläistä. Kävimme myös patsaspuistossa, joka sijaitsee lakkautetun psykiatrisen sairaalan alueella. Siellä oli esillä monien tunnettujen taiteilijoiden töitä, muun muassa Suomesta Kari Cavénin ja Kaarina Kaikkosen työt.

Kevätlukukaudella jatkoimme perinteisempää vaihtotoimintaa niin, että norssilaiset kävivät Vaasassa helmikuussa ja vaasalaiset Jyväskylässä huhtikuussa. Oppitunneilla opiskelun lisäksi teimme yhdessä kaikenlaista pientä kivaa. Vaasassa, jossa pyrimme käyttämään vain ruotsia, kävimme keilaamassa ja kiipeilemässä. Jyväskylässä kielenä oli suomi, jota tarvittiin pakuhuoneesta selviämiseen sekä Megazonessa joukkuepelin voittamiseen.

Tutustumista matkalla Uumajaan

Patsaspuistossa

Kohti korkeuksia

Yhteinen illallinen

Tutustumista

Uumajan yliopistoon tutustumassa

Verna ja Tuovi haastatteluhommissa kirjamesseilla

Jo perinteiseen tapaan Jyväskylän Paviljongissa järjestettiin kirjamesut 26.–27.11. Värikkääseen messutunnelmaan kokoontui runsaasti kotimaisia kirjailijoita esittelemään tuoreita teoksiaan.

Messuhallin sydämeen oli jälleen kerran rakennettu tuttu ja kotoisa Kirjaharju-piste, jolla koululaiset haastattelivat kirjailijoita. Norssista haastatteloiksi olivat lupautuneet innokkaina lukijoina kunnostautuneet abit Verna Moisaner ja Tuovi Salo.

Verna pääsi etukäteen tutustumaan Finlandia-ehdokkaaksikin valittuun teokseen Ihmishämärä. Kirjan kirjoittanut Heikki Kännö Verna haastatteli sunnuntaina asiantuntevasti innostuneen yleisön edessä.

Tuovin haastateltavaksi Kirjaharjulle saapui varsinkin nuortenkirjoillaan mainetta niittänyt Salla Simukka. Haastattelussa pureuduttiin Simukan uusimpaan teokseen Tästä kaikki alkaa.

Tuovi ja Salla Simukka

Lukiolaisia tandemvaihdossa Vaasassa helmikuussa

Salla Simukka Tuovin kysymysten äärellä

Verna ja Heikki Kännö Ihmishämärän pyörteissä

Lukion englannin aineryhmä

Elokuun viimeisenä päivänä muutama lukion ensimmäisen vuosikurssin opiskelija osallistui Finn-brit-organisaation kirjoituskilpailuun, josta valtakunnan parhaalle kynäniekalle oli luvassa lentolippu Britteinsaarille ja seuraaville kirjallisuuspalkintoja. Kisan aiheet haastoivat tänä vuonna pohdintaan mm. muutosta ja siihen sopeutumista sekä maailman parasta kieltä. 22A:n Eila Paananen menestyi korkeatasoisessa englannin kielen kirjoituskilpailussa erinomaisesti ja sai kirjapalkinnon kirjoitelmastaan otsikolla 'Nightmares', jonka julkaisemme ohessa kirjoittajan luvalla. Onnea menestyksestä, Eila!

NIGHTMARES

I could hear laughter but could see no one. It began with small, nearly unnoticeable chuckles near my ear and left cheek, then on the tip of my nose. It hadn't bothered me ever before and this was already my third night onboard. Trying to ignore it, I closed my eyes wanting desperately to fall asleep but the laughing had started to become more uneven and almost maniac to the point where I had to get up.

The corridors seemed to fall over me, when I tried to balance my steps on the doorstep of the room I slept in for tonight. While hearing the loud noises of waves hitting the side of the ship I quietly made my way on the deck.

"You were woken up, too?" I recognized the voice immediately when hearing it. I met her golden eyes and slightly parted rose lips when I turned around to face her. "How many of them?" I didn't answer, not yet, I admired her red hair and clean clothes. I always knew she wasn't from around here, I could tell by the way her voice echoed and how her feet landed feather-like on the ground while walking. I nodded. She grinned at me playfully, leaving me wondering if she knew something about the Nightmares, something that us Northern people could only dream of knowing.

"What's your name?" She then asked, I didn't know her name either.

"Keira."

"Zoca." Zoca looked at something in the distance, and I followed her gaze. As I saw it, my mouth flew open. Little bright lights in the distance reflecting on the surface of the water. The harbor.

Syksyn YO-kirjoitusten alla järjestetyn englannin preliminäärikokeen avulla valmistauduttiin jälleen YO-kirjoituksiin. Ennätysmäärä abiturienteja osallistui prelikokeeseen liikuntasalissa lähes autenttisissa YO-tunnelmissa eväsrasioita myöten. Kevään YO-kokeessa kokelaille tarjoutui ensi kertaa mahdollisuus kirjoittaa sekä pitkän että lyhyen englannin koe. Pari abiturienttia tarttuikin jo tähän tilaisuuteen.

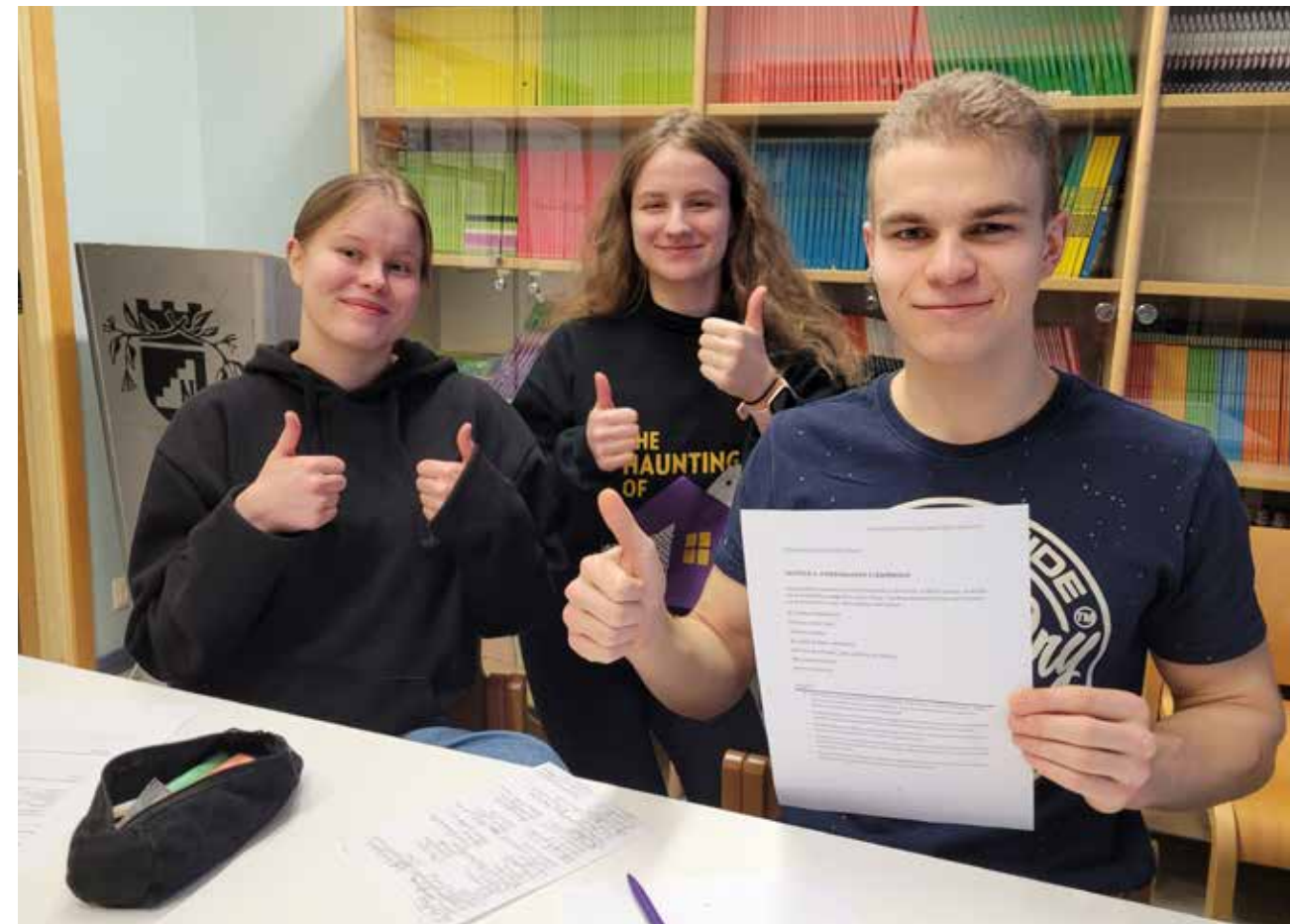
Lukion ensimmäisen ja toisen vuosikurssin opiskelijat tekevät uuden opetussuunnitelman myötä töitä kurssien sijaan moduuleissa. Ensimmäisen moduulin merkittävänä osana on nyt pohtia entistä syvällisemmin omia oppimaan oppimisen taitoja ja aloittaa oman kieliprofiilin laatiminen. Uudet, koulun tarjoamat materiaalit tarjoavat tähän mainiota apua. Monilta oppilailta ja myös vanhemmilta olemme saaneet positiivista palautetta siitä, että ruutuajan lisäämisen sijaan olemme

tilanneet opiskelijoille perinteiset paperiset oppikirjat. Digiloikassa mukana pysyminen varmistuu toki päivittäin oppitunneilla erilaisten sähköisten työkalujen avulla. Esimerkiksi suulliset kokeet ja useimmat muut arvioitavat tehtävät tehdään tietokoneita apuna käyttäen.

ENA3-opintojakson teemana oli kulttuuri eri näkökulmista. Opiskelijat valmistivat mielenkiintoisia suullisia esityksiä harrastuksistaan ja mielenkiinnon kohteistaan, kuten kuvataiteista, musiikista, elokuvista, muodista ja arkkitehtuurista. Jos joku vielä väittää, etteivät suomalaiset nuoret uskalla puhua vieraita kieliä, tervetuloa mille tahansa vieraan kielen tunnille kuuntelemaan taitavia keskustelijoita ja mielenkiintoisia esityksiä! Kyllä "pojasta on polvi parantunut"!

Maarit Ilola

Puheviestinnän päättökoe

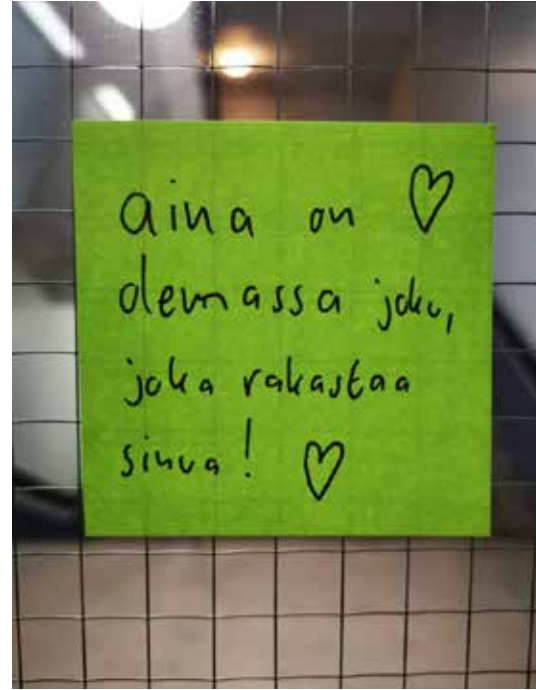

Petra Päijänen (vas.), Verna Moisander ja Lassi Heinänen osallistuivat tammikuussa valtakunnalliseen puheviestinnän päättökokeeseen. Ryhmäkeskusteluosuudessa he pohtivat vanhojen suomalaisten sananlaskujen soveltuvuutta omaan aikaamme. Keskustelu soljui todella mallikkaasti!

Maantiede

Heijastinpuu oli Nita Sallisen (oik.) ja Aleksanteri Nissisen (vas.) maantieteen projektityö. He saivat yhteistyötahoilta lahjoituksena heijastimia, joita ripustettiin norssilaisille tarjolle.

Maantieteen syventävän opintojakson opiskelijat veivät viestejä ympäri koulua piristääkseen Norssin väkeä marraskuussa. Random Acts of Kindness.

Maantieteen opintojakson projektina (GE04) Lilian Maasilta ja Esra Kaya päättivät jakaa hyvää eteenpäin tekemällä Hope ry_lle keräyksen joulukuussa koululla. Vaatteita, leluja, pelejä jne.

Maantieteen syventävillä opintojaksoilla olleet tekivät opintomatkan Helsinkiin. Kohteina olivat Heurekan "Katastrofien keskellä" ja "SuperPUU" -näyttelyt.

Nenäpäivänä maantieteen syventävän opintojakson (GE04) opiskelijat haastoivat norssilaisia ilon kautta pukeutumaan punaiseen.

Normaalikoulun lukiolaiset kävivät yhdessä verenluovutuksessa ennen joulua.

Yhteisopettajuudesta intoa ja uusia näkökulmia

Tänä lukuvuonna äidinkieleen ja kirjallisuuden resursoitiin yhteisopettajuustunteja uusia oppiainerajoja ylittäviä opetuskokeiluja varten. Niinpä äidinkielen ja kirjallisuuden opettaja Tanja Mustonen pääsi kokeilemaan yhteistyötä kemian ja yhteiskuntaopin kanssa.

Kemian opettaja Päivi Mustalammen kanssa suunniteltiin ja toteutettiin KE1+2-opintojaksolla kokonaisuus, jossa kemian työselostuksen kirjoittamisen yhteydessä harjoiteltiin tarkemmin myös tarkkaa aineistojen käyttämistä. Aineistoviitteiden muodostaminen, referointi ja lähdeluettelon kokoaminen tulivat taas astetta tutummiksi, ja myös MAOL-taulukkoon opittiin viittaamaan teknisesti oikein.

Tanja Mustonen innostui laboratoriotakkiin sonnustautumisesta ja kemian ilmiöiden tutkimisesta käytännössä. Työparina yhteisopettajuuden konkari Päivi Mustalampi.

Yhteistyötä kokeiltiin myös äidinkielen ja yhteiskuntaopin välillä. Historian ja yhteiskuntaopin lehtori Marjo Sassalin kanssa toteutettiin YH1-opintojaksolla projekti mediasta ja vaikuttamisesta, jonka tunneilla tutkittiin esimerkiksi uutisten puolueettomuutta, tutustuttiin faktantarkistukseen ja etsittiin kommentoitavaksi erilaisia eduskuntavaaleihin liittyviä mediatekstejä.

Median monenlaisia tekstejä tutkittiin äidinkielen ja yhteiskuntaopin projektissa.

Lisäksi äidinkielen ja yhteiskuntaopin projektin aikana suunniteltiin ja toteutettiin ryhmävaihtelyt, joissa opiskelijat harjoittelivat vakuuttavaa argumentointia. Keskustelut kansalaistottelemattomuudesta, valtion roolista ja perhetaustan vaikutuksesta kävivät kiivaina, ja omia kantoja puolustettiin sinnikkäästi. Ryhmien huolellinen valmistautuminen näkyi napakkana ja varsin tasapuolisena työskentelynä väittelytilanteissa, joita oli ilo seurata.

Yhteisopettajuuden parasta antia on antoisa työparityöskentely, vaikka uudenlaiset kokeilut vaativatkin alkuun paljon suunnittelu-aikaa. Kaikkia ideoita ei ehditty toteuttaa, joten tulevillekin vuosille riittää aiheita ja kokeiluintoa. Keskustelut kollegoiden kanssa auttoivat huomaamaan oppiainoiden yhtäläisyyksiä: kyse on lopulta yhteisistä ilmiöistä, ei oppiaineista.

Tanja Mustonen

22C Pikkujoulut

Piparkakkujen muotoilu on vakavaa työtä. Otto, Leon ja Robert harkitsevat tässä piparien tekemistä joko kategoriaan "koskettavin" tai "voittaa tapelussa".

Petra ja Nella valikoivat piparien muodot ja koristeet tarkasti.

Elo ja Jiafu karaoken huumassa

Norssin olympialaiset

Penkkariajelut maaliskuussa

Penkkaripäivä ja Abikahvit

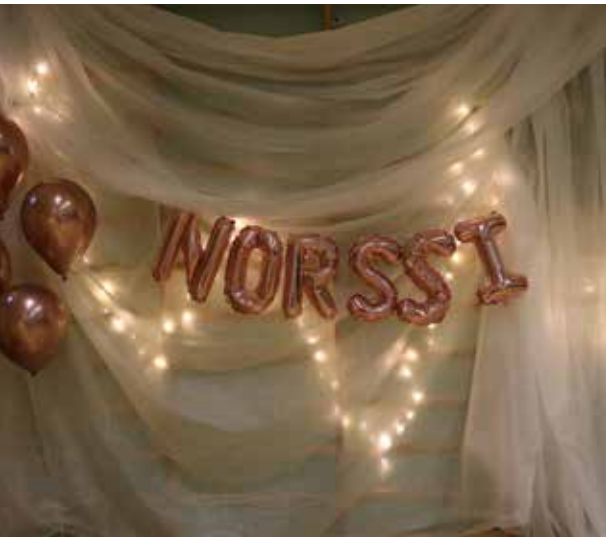
Lukion abien potkiaiset

Abien lukuloma sai alkunsa illalla 8. helmikuuta, kun lukion kakkosten valmistelemat potkiaiset koittivat. Juhla alkoi kakkukahveilla, ja ykköset toimivat tarjoilijoina perinteiseen tapaan. Kahvien lomassa sai katsella abien lapsuudenkuvista koostunutta muistokollaasia.

Ilta eteni ohjelmajuontajien johdolla, ja herkuttelun jälkeen jokainen abiluokka kutsuttiin yksitellen lavalle juhlan kohokohtaa varten. Potkimisesta huolehtivat sen suunnittelusta vastanneet ryhmät lukion kakkosista. Luvassa oli muun muassa leikkimielisiä kilpailuja sekä Never Have I Ever -peli. Pomppivat abit lavalle myös juhla-asuissaan Munamiehen tahtiin!

Potkiaiset huipentuivat abilaulujen ensiesitykseen. Abiturienttien pitkään ja kovalla työllä tehdyt cover-laulut eri oppiaineista olivat loistokkaat, eikä yleisössä naurua pidätelty. Illan päätteeksi myös opettajat esittivät perinteisesti oman laulunsa, jonka jälkeen ilta oli kuitenkin vasta nuori: seuraavaksi abien matka jatkui – opettajien kera – Sohviin juhlistamaan lukuloman alkamista.

Teksti: Rasmus Kärkkäinen

Helmi Luukkonen ja Rasmus Kärkkäinen toimivat Abi-illallisella potkiaisilla juontajina.

Abit potkittiin pois kakkosten johdolla.

Wanhojen tanssit 2023

Vuoden 2023 wanhojen tanssit tanssittiin helmikuun 10. päivänä Norssin juhlasalissa, Hippoksen iltanäytöstä unohtamatta. Itse kurssi alkoi kuitenkin jo marraskuun loppupuolella.

Jo ensimmäisistä harjoituksista alkaen haaveilimme tulevasta juhlapäivästä. Kurssi käynnistyi perinteen mukaan itävaltalaisella avaustanssilla. Alussa kaikki tuntui katastrofaaliselta eivätkä kuviot sujuneet kovinkaan luontevasti. Kauan odotetun päivän koittaessa kaaos oli kuitenkin muuttunut elegantiksi pyörähtelyksi ja tansseista pystyi nauttimaan täysin siemauksin. Jännittynyt tunnelma oli juhlapäivän aamuna käsinkosketeltava.

Oma tanssi on tietenkin keskeinen osa kurssia. Sen suunnittelusta olivat päävastuussa tänä vuonna liikuntalinjan opiskelijat, mutta liikkeiden sekä musiikin ideointiin pääsivät osallistumaan kaikki kakkosvuosikurssilaiset. Tanssin suunnittelu käynnistyi jo varhain syksyllä, ja teemaksi valikoitui elämämme klassikkoelokuvat. Ideana oli lähteä toteuttamaan jotain erilaista, mitä ei olla hetken wanhoissa nähty. Oma tanssi lisäsi yhteenkuuluvuutta, ja se oli kaikkien tanssien kohokohta.

Norssin esitysten jälkeen matkustimme Gradian ravintola Priimukselle juhla-aterialle, joka todellakin oli priimaa. Loistokkaan lounaan jälkeen matkamme jatkui vielä yhteisbussilla kohti Hipposta, jossa ilta huipentui kaikkien Jyväskylän wanhojen yhteistansseihin.

Lopuksi pääsimme ansaituille jatkoille, mutta juhlan tunnelma jää mieliimme ikiajoiksi.

Tekijät: Helmi Luukkonen 21B, Rasmus Kärkkäinen 21A ja Tuuli Kamppi 21A

Jännitystä ilmassa

Helmat hulmuua

Koulun oma tanssi ilmassa

Koulun oma tanssi

Vanhon tanssin tuoksinassa ryhmänohjaajien WT juontajat ompelutaidotkin joutuivat koetukselle

Tanssin pyörteissä

Oman tanssin koreografit: Aurora Mäkinen, Elli Pöyhönen, Helmi Hyppönen, Inka Nyrönen, Ida Tantt, Lilja Tsupari, Milla Olli, Nita Sallinen ja Viivi Sandelin

Kevään 2022 ylioppilaat

Riemuylioppilaat 2022 eli 50 vuotta sitten ylioppilaiksi päässeet

Riemujen riemut 2022 eli 60 vuotta sitten ylioppilaiksi päässeet

Syksyn -22 ylioppilaat

Hetkiä lukuvuoden varrelta

Nuorten vaaleissa äänestettiin eduskuntavaaliehdokkaita

Huhtikuussa järjestettiin eduskuntavaalit, mutta jo paria viikkoa aikaisemmin Norssin oppilaat ja opiskelijat pääsivät kertomaan oman näkemyksensä Suomen tulevista päättäjäistä äänestämällä Nuorten vaaleissa. Nuorten vaaleissa saivat äänestää kaikki yläkoulun oppilaat ja alle 18-vuotiaat lukion opiskelijat. Vaaleissa äänestettiin samoja ehdokkaita kuin varsinaisissa eduskuntavaaleissakin eli Keski-Suomen vaalipiirin ehdokkaita. Koulun vaalitulokset ilmoitettiin valtakunnalliseen ääntenlaskuun, jonka perusteella Suomen nuorisovaltuusto Allianssi laski valtakunnallisen Nuorten vaalien tuloksen.

Vaaleihin valmistauduttiin eri oppiaineiden tunneilla esimerkiksi tutustumalla puolueisiin ja seuraamalla ajankohtaisia yhteiskunnallisia aiheita mediasta. Ehdokkaihin pystyi tutustumaan erilaisen vaalikoneiden avulla ja käytäviltä löytyvistä ehdokaslistoista. Välillä käytiin vilkastakin keskustelua, kuka voisi olla juuri se itselle sopiva ehdokas ja miten puolueet eroavat toisistaan.

Vaalitoimitsijoina eli vaalien käytännön järjestelyistä vastasivat luokka 9c ja lukion yhteiskuntaopin ryhmä YH01.4. Vaalitoimitsijat ottivat vastaan ilmoittautumiset ja tarkistivat äänestäjien äänioikeuden viralliselta listalta, huolehtivat vaalilippujen leimaamisesta asianmukaisella tavalla sekä yleisestä järjestyksestä vaalihuoneessa, jotta vaalisalaisuus olisi turvattu. Välillä vaalihuoneistoon joutui jopa jonottamaan, vaikka äänestäjiä varten oli varattu kolme äänestyskoppia.

Lukion yhteiskuntaopin ryhmä laski koulun vaalituloksen eli puolueiden kannatuksen sekä Keski-Suomen vaalipiirin paikkajoon suhteellisella vaalitulolla. Vaaleissa annettiin yhteensä 248 ääntä, joista 237 hyväksyttiin ja 11 hylättiin. Yleisin hylkäämisen syy oli epäselvästi kirjoitettu numero. Lisäksi muutama ääni hylättiin, koska lippuun oli kirjoitettu jotain muuta tekstiä. Vaalien suosituin puolue oli Vihreä liitto, joka sai äänistä 26,2 prosenttia. Valtakunnalliset Nuorten vaalit voitti Perussuomalaiset 18,2 prosentin kannatuksella.

Nuorten vaalit tarjoaa mahdollisuuden harjoitella aktiivisen kansalaisen taitoja ja osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun, vaikka ikä ei virallisiin vaaleihin riittäisikään. Seuraavat Nuorten vaalit järjestetään vuoden 2024 alussa, kun Suomelle valitaan uusi tasavallan presidentti.

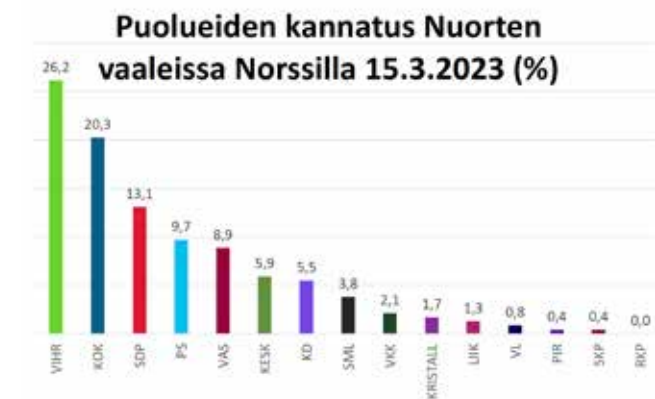
Vaaliuurnan vartijat

Vaalivirkailijat opastivat, miten äänestyspisteellä toimitaan.

Vaalivirkailijat ottivat äänestäjät vastaan ilmoittautumispisteellä

"Norssi on kiva paikka!"

"Tosi kivat ruokavälkät: on aikaa urheilla, esim. trampalla voi hypätä, korispelejä voi pelata, renkaisia voi tempuilla ja kiipeillä kiipeilyseinässä."

"Kivat juhlaprinteet"

Unkarilaisvieraat Norssilla

Huhtikuun 17. päivänä kouluumme saapui Erasmus-projektin kautta opiskelijoita ja opettajia vieraisiksi Unkarista, Békéscsabain kaupungista. Unkarilaiset opiskelijat päättivät osallistua vaihtoon, sillä he näkivät sen mahdollisuutena laajentaa omaa perspektiiviään ja tutustua suomalaiseen koulujärjestelmään, jota he jäivät matkan jälkeen kovasti kaipaamaan. He olivat muun muassa hyvin kiitollisia ilmaisesta kouluruoasta ja innoissaan psykologian ja filosofian opiskelusta, jota omassa kotimaassa ei puolestaan tarjota.

Norssin lukion ykkös- ja kakkosluokkalaista toimi viikon ajan vieraiden oppaina: he esittelivät koulua sekä olivat tukena ja turvana. Unkarilaiset pääsivät myös vierailemaan opiskelijakunnan hallituksen kokoukseen ja näkemään, miten OPKH näkyy tavallisessa kouluarjessa, esimerkiksi keski- viikon reksikahvien merkeissä.

Vierailun viimeisenä koulupäivänä eli perjantaina oli puolestaan vieraidemme vuoro tuoda esille omaa kulttuuriaan koulussamme. Unkarilaiset opiskelijat järjestivät nurmikentällä tanssitapah-tuman, jossa he opettivat unkarilaisia perinnetansseja ruokatunnin aikana. Itse tanssitunti oli kuitenkin todellinen yllätys myös tunnin vetäjille, sillä yhtäkkiä paikalle saapui Unkarin suurlähettiläs mustalla Mersulla. Hän painotti puheessaan kulttuurien kohtaamisen tärkeyttä ja sitä, että koskaan ei voi tietää, mitä tästä tapaamisesta voi seurata tulevaisuudessa – vähintäänkin elinikäisiä ystävyksiä.

Rasmus Kärkkäinen, 21A

Norssilla vieraili myös kuusi unkarilaisopettajaa. Heistä vierailu oli erittäin antoisa ja opettavainen. Ehkä parasta kuitenkin oli huomata, että Norssi on ”ihan normaali koulu”, jolla on samat ilot ja murheet kuin heilläkin.

Unkarissa ei opeteta kotitaloutta, joten unkarilaislukiolaiset osallistuivat Norssin Cooking in English -valinnaiskursseille innoissaan. Päivän resepti, chocolate chip cookie.

”Uudet oppiaineet ovat olleet kivoja. Eri-tyisesti kemia ja kotitalous. Oppilaskunnassa on ollut mukava toimia, ja meillä on ollut paljon tekemistä. Erylisesti kauhukäytävä jäi mieleen, koska sitä oli mukava järjestää. Eri opettajat joka aineelle oli mukava juttu, koska sai aina tuntiin välisä vaihtelua. Myös kenkien pitäminen luokassa on mukavaa, kun sukut eivät kas- tu. Aluksi kun tulin eri koulusta Norssiin, tuntui tosi oudolta, kun piti opetella uudet paikat ja uudet nimet. Se oli aluksi vaikeaa, mutta sitten kun ne oppi, se oli tosi helppoa.”

”Norssi on hyvä koulu. Olen saanut tänä lukukautena paljon uusia kavereita. Norssissa parhaita on kaverit ja hyvä leipä. Kässän kurssilla tehtiin tuoli, joka oli kiva tehdä. Olympialaiset oli kivat. Me voitettiin ne. Välkät on ollut kivoja. Kuviksen tunnilla mentiin taidemuseoon. Pukeutumisteemapäivät oli kivoja.”

”Juhlia on ollut, esim. penkkarit, joissa on saatu kerätä kark- hin. Norssin olympialaisissa on ollut erilaisia tehtäviä, jotka on tosi kivoja.”

”Kun saavuin yläkouluun, minua jännitti, miten löydän oikeat luokat, mutta ajan myötä se helpottui. Kemia ja muut aineet olivat aivan uusia minulle, mutta kun ensimmäistä kertaa opiskeltiin niitä, minulle selvisi, etteivät uudet aineet olleetkaan niin vaikeita kuin luulin. Olin myös oppilaskunnan hallituksen jäsen ja pääsin mukaan järjestämään kauhukäytävää. Ja toivoisin uusia seiskoja oppilaskunnan hallitukseen. Täällä tehdään paljon tehtäviä iPadilla. Teknisissä käsitöissä tehdään paljon asioita koneilla.”

Iloa ja hyvinvointia tuottavia asioita Norssin arjessa

Liikunta, kaverit, välkät, lyhyet koulupäivät, kotiinpääsy koulupäivän jälkeen, koulun tapahtumat kuten juhlat, Norssin päivä, Norssin olympialaiset, oppilaskunnan järjestämät pukeutumistapa-
ukset, liikkavälkkä telinesalissa, kivat opet, Kiviniemen tutustumisilta jossa tukarit pitivät ohjelmaa, loma-ajat, ruokavälkät, musiikin kuuntelu välitunnilla, hyvä ruoka, välipala valinnaiskursseilla, hyvä ja turvallinen ilmapiiri, mukavat harjoittelijat, oppilaiden tuotoksia seinillä, joulukalenterin luukut käytävällä ja muutenkin koristeita juhla-aikojen mukaan esim. jouluna valopuut ja heijastinjoulu-
kuusi, yhteiset tempaukset kuten verenuovutus ja hyväntekeväisyyteen lahjoittaminen ja vaihda tavaraa -kirpparit, hauskat kuulutukset ja visailut, oppilaiden mielipiteiden kartoitus kyselyin, hy-
vät palvelut kuten terveydenhoitaja, kuraattori ja psykologi.

“Ollaan käyty esim. liikun-
tatunnilla laskettelemassa
ja pelataan pelejä ja men-
näin rannalle ensi kesänä
pelaamaan rantapalloa ja
uimaan. Ollaan käyty bil-
san tunnilla lammella ot-
tamassa näytteitä ja kat-
sottu mikroskoopilla niitä,
tehty labrakokeita kemias-
sa ja fysiikassa ja kotita-
loudessa ollaan leivottu ja
tehty ruokaa.”

Musiikkiesitys juhlassa

Abiturienttien kuoro potkiaisissa

“Norssi on kiva, ystävällinen ja
hauska koulu.”

Naiskauneutta Norssin olympialaisissa

Joku käpy Norssin olympialaisissa

I-vsk kuoro itsenäisyysjuhlassa

Siltasen patteriston muistokiven paljastus

Siltasen patteristo eli Raskas patteristo 27 perustettiin ja lähti sotaan Normaalikoululta 18.6.1941. Tykistöyksikön muistokivi paljastettiin osana 12.11.2022 koululla järjestetyn Arjen turvallisuus kurssin ohjelmaa. Kunniavartio- ja lipunnostotehtävissä matematiikan opetusharjoittelijat Tomi Kiuru ja Edvin Eskola. Opettajista mukana lehtorit Rami Sipilä ja Rauno Pietiläinen. Tilaisuuden johti lukion vararehtori, reservin kapteeni Mika Antola.

Koulun henkilökunta

REHTORIT

Johtava rehtori

Hietämäki Antero, johtava rehtori

Asteiden rehtorit

Polso Jerker, perusopetuksen vuosiluokat 1–6
Kotro Johnny, perusopetuksen vuosiluokat 7–9
Risto Sarvilinna, lukio

Mouhu Heidi, vararehtori, perusopetuksen vuosiluokat 1–6
Ailinpieti Jaana, vararehtori, perusopetuksen vuosiluokat 7–9 ja lukio
Laukkarinen Anna, vararehtori, perusopetus
Antola Mika, vararehtori, lukio ja perusopetuksen vuosiluokat 7-9

KOULUN HENKILÖKUNTA Iv. 2022–2023

Alakoulu

Hannula Tiina, 1a:n luokanopettaja
Harjula Riitta, 6b:n luokanopettaja
Hilpinen Markku, 6a:n luokanopettaja
Hyttinen Inka, liikunta
Jokinen Satu, erityisopetus
Kalaja Mari, englantia, ranska
Kallio Anni, espanja, englantia, tv. 16.05.2022–30.04.2023
Keinonen Sari, erityisopetus
Kovanen Maiju, 4a:n luokanopettaja, 01.08.2022–31.07.2023
Kyyrä Anna-Mari, 3b:n luokanopettaja
Laukkarinen Anna, englantia, saksa, vararehtori perusopetus
Leppiniemi Markus, 1b:n luokanopettaja
Lindeman Mikko, liikunta
Luumi Heikki, 5a:n luokanopettaja
Mikkonen Henna, musiikki
Mouhu Heidi, 6c:n luokanopettaja, vararehtori
Oksanen Sari, 3c:n luokanopettaja
Ollikainen Ilpo, 4c:n luokanopettaja
Pakarinen Sanna, 5b:n luokanopettaja
Pietilä Irmeli, 2a:n luokanopettaja
Piipponen Sari, erityisopetus
Pulli Sari, resurssiopettaja
Rainerma Hannu, 5c:n luokanopettaja
Rasinmäki Vesa, 1c:n luokanopettaja
Reini Taina, 4b:n luokanopettaja
Roos Susanne, 2c:n luokanopettaja
Suikkari Minna, 2b:n luokanopettaja
Törmä Elina, 3a:n luokanopettaja

Sivutoimiset tuntiohjaajat alakoulu

Häkkinen Jorma, ortodoksisuskonto
Kosonen Panu, espanja
Medjadji Sari, islamin uskonto
Yhteiset opettajat
Hankama Sampo, musiikki
Lehtonen Jaana, englantia, ranska 01.08.2022–30.06.2023
Melander-Ilomäki Nina, englantia ja ranska
Myllymäki Sami, liikunta ja terveystieto
Nousiainen Helena, käsityö
Petäjä Jussi, musiikki 01.08.2022–08.02.2023
Pihko Rebekka, ruotsi
Sipilä Rami, käsityö
Vaaherkumpu Kaisa, ruotsi

Yläkoulu ja lukio

Aalto Inka, äidinkieli ja kirjallisuus, 9c:n luokanohjaaja
Ailinpieti Jaana, biologia, maantieto, vararehtori, perusopetuksen vuosiluokat 7–9
Antola Mika, matematiikka, vararehtori, lukio
Blick Leena, biologia, maantieto
Eskelinen Satu, liikunta, terveystieto, 9d:n luokanohjaaja
Halonen Aapo, musiikki, tv. 01.09.2022–08.02.2023
Hankama Sampo, musiikki, 22A:n ryhmänohjaaja
Hassinen Elisa, historia, yhteiskuntaoppi, tv. 01.08.2022–31.07.2022
Hella Jukka, uskonto, psykologia, 8e:n luokanohjaaja
Hentunen Tuomas, kemia, matematiikka, 01.08.2022–31.07.2023
Hirvi Tero, matematiikka
Hirvonen-Huopana Katri, matematiikka, tv. 14.02.2022–15.06.2023
Huohvanainen Tiina, englantia, 7a:n luokanohjaaja
Ilola Maarit, englantia
Jaakkola Johanna, historia, yhteiskuntaoppi, uskonto, elämäntutkimustieto
Jokinen Jukka, historia ja yhteiskuntaoppi, eläkkeelle 01.11.2022
Kalaniemi Emmi, kotitalous
Kiili Anni, äidinkieli ja kirjallisuus
Koponen Jouni, liikunta, terveystieto, 8a:n luokanohjaaja 01.10.2022–12.04.2023
Korhonen Kerttu, kuvataide
Koski-Lammi Heli, erityisopetus
Kuula Elina, matematiikka, 9a:n luokanohjaaja
Laine Jari, liikunta, terveystieto
Laitiolampi Sara, kuvataide, psykologia, filosofia, elämäntutkimustieto, uskonto, 7b:n luokanohjaaja
Lehtivaara Riitta Liisa, opinto-ohjaaja
Lukkari Susanna, kotitalous 01.10.2022–12.04.2023
Malkamäki Solja, biologia, maantieto, 7c:n luokanohjaaja
Melander-Ilomäki Nina, englantia, ranska
Mertaniemi Maarit, äidinkieli ja kirjallisuus, 7d:n luokanohjaaja
Moilanen Hannu, matematiikka, fysiikka, kemia, 7e:n luokanohjaaja

Moilanen Mira, liikunta, terveystieto
 Mustalampi Päivi, fysiikka, kemia
 Mustonen Tanja, äidinkieli ja kirjallisuus, 01.08.2022–31.07.2023
 Mutikainen Jouni, liikunta, oppilaanohjaus
 Myllymäki Sami, liikunta, terveystieto, 21D:n ryhmänohjaaja
 Mäki Sami, historia, yhteiskuntaoppi, elämäntutkimustieto, filosofia, 8d:n luokanohjaaja
 Mäki-Paavola Mari, äidinkieli ja kirjallisuus, 22C:n ryhmänohjaaja
 Mäki-Panula Tapio, matematiikka, fysiikka, 09.03.2023–03.06.2023
 Nevanpää Tom, fysiikka, kemia, 20D:n ryhmänohjaaja
 Nousiainen Helena, käsityö
 Orrain Heta, erityisopetus
 Paavilainen Marika, ruotsi, saksa, 8b:n luokanohjaaja
 Peltokorpi Päiviö, matematiikka, tietotekniikka
 Petäjä Jussi, musiikki 01.08.2022–08.02.2023?
 Pietiläinen Rauno, matematiikka, 9b:n luokanohjaaja
 Pihko, Rebekka, ruotsi, 8c:n luokanohjaaja
 Pollari Pirjo, englanti, 21A:n ryhmänohjaaja
 Pursiainen Minna, biologia, maantieto, 21C:n ryhmänohjaaja
 Rainero Jemina, biologia, maantieto, 06.03.2023–03.06.2023
 Rauniahho Paula, espanja, saksa, 20A:n ryhmänohjaaja
 Rekiö-Viinikainen Niina, erityisopetus
 Rätty Maija, erityisopetus
 Rossi Leea, englanti, ranska
 Salmela Jukka, matematiikka, fysiikka, 01.08.2022–30.06.2023
 Salo, Olli-Pekka, ruotsi, filosofia
 Saranen Mikko, historia, yhteiskuntaoppi, 08.08.2022–29.11.2022
 Sarvilinna Ristopekka, lukion rehtori, historia, 19A:n ryhmänohjaaja
 Sassali Marjo, historia, yhteiskuntaoppi, 21B:n ryhmänohjaaja
 Sipilä Rami, käsityö
 Soininen Päivi, äidinkieli ja kirjallisuus, 22D:n ryhmänohjaaja
 Sorajoki Sari, kotitalous, 8a:n luokanohjaaja, tv. 01.10.2022–12.04.2023
 Torkkola Kimmo, kemia, fysiikka
 Tähtänen Tarja, opinto-ohjaus
 Vaaherkumpu Kaisa, ruotsi, 20B:n ryhmänohjaaja
 Vanhamäki Elina, äidinkieli ja kirjallisuus
 Vehkalahti Eeva, matematiikka, fysiikka, kemia
 Veijola Anna, historia, yhteiskuntaoppi, elämäntutkimustieto, filosofia, 22B:n ryhmänohjaaja
 Viertola Luvi, englanti, 20C:n ryhmänohjaaja
 Välimaa Pia, liikunta, terveystieto, 9e:n luokanohjaaja
 Weiho Inka, fysiikka, tietotekniikka, 7f:n luokanohjaaja

Sivutoimiset tuntiopettajat yläkoulu ja lukio

Hintikka Mari, näyttelmäkurssin ohjaaja
 Häkkinen Jorma, ortodoksiuskonto
 Kääriäinen Emmi, espanja
 Laitinen Mikko, islamin uskonto
 Lobsckaja Irina, venäjä

Opiskeluhoolto

Kilpeläinen Tuija, koulupsykologi
 Liimatainen Heli, terveydenhoitaja, perusopetus vuosiluokat 1–6
 Matilainen Suvi, kasvatusohjaaja 10.08.–13.12.2022
 Nissinen Katariina, terveydenhoitaja, perusopetus vuosiluokat 7–9 ja lukio
 Tamminen Jonna, koulukuraattori, lukio
 Uutela Kaisa, koulukuraattori, perusopetus

Muu henkilökunta

Heinonen Jatta, koulunkäynnin ohjaaja
 Hämäläinen Taina, johtavan rehtorin assistentti, 01.08.2022–
 Kangas Jussi, koulunkäynnin ohjaaja, 01.08.2022–31.07.2023
 Kerttula Heli, sihteeri, perusopetuksen vuosiluokat 1–6
 Kiimalainen Henna, koulunkäynnin ohjaaja
 Kinnunen Piia, lukion sihteeri
 Kovanen Jasmin, kirjastosihiteeri 03.04.2023–
 Laahanen Heidi, koulunkäynnin ohjaaja
 Laahanen Petri, koulunkäynnin ohjaaja
 Lahdenperä Amanda, koulunkäynnin ohjaaja
 Lauttaanaho Anne, kirjastosihiteeri, eläkkeelle 01.06.2023
 Leppänen Katja, koulunkäynnin ohjaaja
 Mäenpää Leena, sihteeri, perusopetuksen vuosiluokat 7–9
 Sironen Lasse, vahtimestari
 Tuominen Sauli, vahtimestari, eläkkeelle 30.11.2022

Kouluruokailu

Oppilasravintola Amanda:
 Piilonen Satu, kokki
 Suuronen Sabrina, ravintolatyöntekijä
 Tarvainen Virpi, vastaava/kokki
 Oppilasravintola Muonatupa:
 Hagfors Merja, ravintolapäällikkö
 Paakkari Ville, ravintolatyöntekijä
 Pirttimäki Eija, kassatarjoilija
 Suuronen Satu, kokki
 Siivous

Siivoojina ovat toimineet alakoululla Päivi Jaatinen, Tarja Koivusalo, Maiju Laurinen ja Riitta Myllyniemi sekä yläkoulu-lukiossa Susanna Ahola, Jani Haustola, Katja Hietala ja Susanna Lehtonen sekä Janika Hakala. Palveluohjaajana molemmilla kouluilla työskentelee Anu Rikman.

Pysyvät toimikunnat ja ryhmät

JOHTOKUNTA

	Jäsenet	Varajäsenet
Oppilaiden ja opiskelijoiden huoltajien edustajat (pj. samalla muiden tiedekuntien edustaja)	Tero Heikkilä (pj.) Sanna Hella (vpj.) Hannaleena Ronkainen Otto Virkkula	Emmi-Stiina Pirttimäki Tiia Hintsa Outi Lehtonen Jenny Riikonen
Kasvatustieteen ja psykologian tiedekunnan edustaja	Mari Hankala	Josephine Moate
Jyväskylän kaupungin edustaja	Antti Rastela	Juha Paananen
Opettajakunnan edustajat	Hannu Rainerma Sami Myllymäki Marjo Sassali	Mari Kalaja Rami Sipilä Maarit Ilola
Muun henkilökunnan edustaja	Heidi Laahanen	Jatta Heinonen
Opettajaksi opiskelevien edustaja	Tuukka Laaksovuori	Juhani Ikkäläinen
Perusopetuksen oppilaiden edustaja	Pekka Artimo	Esko Lehtonen
Lukion opiskelijoiden edustajat	Jaakko Lindholm Verna Valli	Valtteri Vääntinen Oskari Luukkonen

Lukuvuoden alussa nimitettiin uusi johtokunta kolmivuotiskaudeksi 1.8.2022–31.7.2025. Normaalkoulun johdosäännön mukaisesti johtokunnan nimitti kasvatustieteen ja psykologian tiedekunnan dekaani Anna-Maija Poikkeus Normaalkoulun johtavan rehtorin esityksestä. Johtavan rehtorin esitys perustui asianomaisten viiteryhmiä tekemiin ehdotuksiin.

Johtokunnan huoltajien edustajista puheenjohtajana on toiminut professori Tero Heikkilä ja varapuheenjohtajana myyntipäällikkö Sanna Hella. Sihteerinä ja esittelijänä koko koulua koskevissa asioissa on toiminut johtava rehtori Antero Hietamäki ja muina esittelijöinä ovat toimineet rehtorit Jerker Polso, Johnny Kotro ja Risto Sarvilinna. Johtokunta piti lukuvuoden aikana kolme varsinaista kokousta: 13.12.2022, 14.2.2023 ja 25.4.2023.

Joulukuun kokouksessa johtokunta järjestäytyi, nimesi edustajia työryhmiin ja pohti tehtävänsä, työskentelytapojaan ja vuosikelloaan. Tätä pohdintaa jatkettiin helmikuun kokouksessa. Keskeiseksi painopisteeksi todettiin muun muassa hyvinvoinnin edistäminen erityisesti huoltajien yhteistyön lisäämisen kautta. Tähän liittyen huoltajajäsenet valmistelivat kolmanteen kokoukseen ajatuksia vanhempaintoimikunnan toiminnan elvyttämiseksi. Kolmannessa kokouksessa kuultiin myös opettajaksi opiskelevien ajatuksia heidän opiskelijajärjestöjensä edustajien välittämänä ja hyväksyttiin Opetushallituksen edellyttämät muutokset perusopetuksen opetussuunnitelmaan. Kaikissa kokouksissa kuultiin rehtoreiden tilannekatsaus kouluasteiden ajankohtaisista asioista, mistä syntyi poikkeuksetta vilkasta keskustelua.

Ensimmäisen toimintavuotensa aikana uusi johtokunta on osoittautunut edeltäjiensä tapaan hyvin aktiiviseksi ja vilkkaasti keskustelevalaksi. Kiitämme lämpimästi johtokunnan jäseniä heidän lukuvuoden aikana tekemästään arvokkaasta työstä kouluyhteisömme hyväksi ja odotamme innolla tulevaa lukuvuotta.

Johtokunnan kokous Normaalkoulun oppilasravintola Muonatuovassa 25.4.2023.

Yläkoulutyöryhmä

Työryhmän tehtävä on kehittää koulun toimintaa laaja-alaisesti. Kehittäminen voi olla mm. opetussuunnitelman toteuttamiseen, koulutyön organisointiin, tehtyihin havaintoihin tai saatuihin kyselytuloksiin liittyvää muutostyötä. Muutoksessa on aina hyvä osallistaa muutoksen tekijöitä. Työryhmän jäsenet ovatkin opettajia useasta eri aineryhmästä. Näin saadaan kattava näkemys henkilökunnalta. Myös muutosten valmisteluissa on osallistettu koko henkilökuntaa monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamisen osalta.

Tänä vuonna ryhmä keskittyi kolmeen kokonaisuuteen. Kouluterveyskyselystä nousivat oppilaiden vastaus-ten perusteella esiin hyvinvoinnin ja erityisesti jaksamisen haasteet, monialaisten oppimiskokonaisuuksien uudelleen organisointi ja luokanohjaajan käsikirjan kehittäminen.

Hyvinvoinnin edistämiseen halusimme miettiä keinoja, joita toteutamme läpi vuoden. Näin syntyi ajatus hyvinvoinnin vuosikellosta, joka on hyvin tuttu käsite jo monelle opetuksen järjestäjälle. Vuosikellon tarkoituksena on pitää teema yllä säännöllisesti läpi lukuvuoden. Tavoitteena on lisätä entisestään vuorovaikutusta etenkin oppilaiden ja luokanohjaajan välillä sekä antaa luokanohjaajille työvälineitä tämän tärkeän toiminnan edistämiseen. Konkreettisesti työ tehdään pääosin luokanohjaajan tuokioissa. Teemat vaihtelevat vuosiasteittain jonkin verran, mutta myös samoja teemoja käsitellään jatkossa jatkumona läpi yläkouluajan.

Toinen teema, monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttaminen, sisälsi nykyisen tilanteen kartoituksen, tulevaisuuden tavoitteiden määrittämisen ja toiminnan uudelleen organisoimisen. Toimivia käytänteitä monialaisten toteuttamisesta haluttiin säilyttää. Lisäksi tavoitteena oli konkretisoida sisältöjä eri vuosiasteille systemaattisen toiminnan mahdollistamiseksi. Työn organisoimista opettajien keskuudessa käyty keskustelu tuotti uudelleen jäsentelyä niin, että toiminta suunnitellaan jatkossa pääosin eri oppiaineiden tunneille, jolloin aiheet tuovat oppimiskokonaisuuksiin tarvittavan monialaisuuden. Luokkatasot järjestävät yhteisöllisesti muiden luokkatasojen kanssa koulun tapahtumia yli oppiainerajojen. Lisäksi jokaiselle luokkatasolle suunniteltiin 1–2 koulun tilojen ulkopuolelle sijoitettavaa opintoretkeä, joiden puitteissa toteutuvat paitsi eri teemat, myös yhteistyö koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Näiden teemojen lisäksi työryhmä nosti kehittämiskohteeksi luokanohjaajan käsikirjan päivittämisen. Ajatuksena on koota perehdyttämisen lisäksi ohjaajan työtä tukeva käsikirja, joka sisältää tehtävän kannalta olennaisen tiedon koottuna yhteen paikkaan. Luokanohjaajien keskinäinen työskentely ja tuki on jatkossakin äärimmäisen tärkeää tehtävän laadukkaan hoitamisen kannalta.

Jatkossa yläkoulutyöryhmä on kehittämisen tiimien yläkouluedustajista koottu ryhmä. Ryhmässä opettajia on noin 30, joten kokoontuminen tapahtuu jatkossa joko isolla ryhmällä tai edustuksellisesti pienemmällä ryhmällä. Kehittäminen jatkuu yhteistyössä koko yhteisön kanssa!

Kriisiryhmä

Koulun yhteisen kriisiryhmän tavoitteena on kehittää koulun valmiuksia erilaisten kriisien varalle. Tällaisia ovat esimerkiksi vakava onnettomuus, väkivalta tai fyysisen vahingoittumisen uhka, vakava sairastuminen tai kuolema. Kriisiryhmän kokoonpanoon kuuluvat rehtorit, vararehtorit, terveydenhoitajat, koulukuraattorit ja koulupsykologi. Kokoonkutsujana toimii koulupsykologi.

Kriisiryhmä on kokoontunut kolme kertaa. Koko henkilöstö on käynyt syksyllä hätäensiapukoulutuksen. Uuden henkilöstön ja päivittämisen vuoksi perehdyttämistä, vastuuta ja erilaisia toimintaohjeita on tarkasteltu aiempaa tarkemmin. Koko henkilöstöä on kannustettu yliopiston tietosuojakoulutuksen tekemiseen. Esille nousseet teemat ovat edelleen liittyneet opettajien ja oppilaiden hyvinvointiin, turvallisuuden tunteeseen ja viestintään. Yliopiston turvallisuusasiantuntija Teemu Keränen vieraili kokouksessa keväällä kouluympäristön turvallisuuteen ja yhteistyön kehittämiseen liittyen.

Koulun opiskeluhuollossa uusiakin tuulia

Koulun opiskeluhuollon aktiivinen palvelujen kehittäminen on jatkunut. Pääosin oppilaita on tavattu kasvokkain, mutta vanhempien tapaamisia ja konsultaatiopalavereja yhteistyötahojen kanssa on joustavasti toteutettu myös etäyhteyksin. Lukiossa oppivelvollisuuden jatkuminen 18-vuotiaaksi asti on tuonut mukanaan uuden näkökulman opiskeluhuoltotyön toteuttamiseen. Yläkoululla oli syksyn ajan parina päivänä viikossa lisäresurssina kasvatusohjaaja.

Alakoulun oppilashuoltoryhmä kokoontui lähes kuukausittain, yläkoulun ja lukion oppilashuoltoryhmä neljä kertaa ja koko koulun yhteinen oppilashuollon ohjausryhmä (KOR) kolme kertaa. Oppilashuoltoryhmien toiminnan kehittämistä on suunniteltu niin, että kokoonpanot ja aikataulut tulevat toiminnan kannalta mielekkäämmiksi jatkossa.

Terveydenhoitajat ovat tehneet laajoja lakisääteisiä terveystarkastuksia ensimmäisen, viidennen ja kahdeksannen luokan oppilaille. Lukiossa kutsuntaiässä oleville opiskelijoille tehdään puolustusvoimien kutsuntatarkastus. Koululääkärin työhön kuuluvat lakisääteiset terveystarkastukset etenevät vuoden aikana. Terveydenhoitajan määräaikaiset terveystarkastukset ja lukion ensimmäisen vuoden opiskelijoille tehtävät terveystarkastukset etenevät ajallaan. Viidensien luokkien laajoista terveystarkastuksista kootaan luokkayhteenvedot, joita tarkastellaan luokassa sekä yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä. Terveydenhoitajan on määrä perusopetuksessa tavata terveystarkastuksen merkeissä jokainen oppilas, ja lisäksi terveydenhoitajan työhön sisältyy oppilaan ja perheen käyntejä yksilöllisen tarpeen mukaisissa asioissa. Terveydenhoitajat tekevät tarpeen mukaista yhteistyötä erikoissairanhoidon ja muiden koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Kouluterveydenhoitajien työpanosta ja osaamista tarvitaan edelleen myös korona-ajan rokotustyössä. Korona-ajalla on edelleen ollut vaikutusta terveydenhoitajan työnkuvaan koululla. Se on näkynyt esimerkiksi siten, että sairaanhoidolliset oirearviot ohjautuvat tarvittaessa omalle terveysasemalle. Terveydenhoitajan vastaanotolle on voinut tulla vain terveinä. Koronarajoitusten muutosten myötä luokkiin on päästy toteuttamaan vuosisuunnitelman mukaisia oppitunteja (turvataidot 2. luokalla ja murrosikä 5. luokalla).

Kuraattoripuolella tapahtui muutoksia oppilas- ja opiskelijahuoltolain asiakasmäärämäärämuutoksen johdosta. Elokuussa 2022 lukiossa aloitti uusi kuraattori, Jonna Tamminen. Kaisa jatkoi työtään perusopetuksen kuraattorina. Nyt molempien kuraattoreiden oppilas- ja opiskelijamäärä on noin 700–800, mikä on iso muutos kuraattori Kaisan aiempaan määrään esikouluikäisistä lukiolaisiin.

Perusopetuksen kuraattori on pitänyt vahvuus- ja kaveritaitotunteja. Tunneilla on oppilaiden kanssa yhdessä mietitty, millainen on hyvä ja reilu kaveri ja kuinka nämä taidot ovat itsellä hallussa. Yläkoululla aihetta on tarkasteltu siitä näkökulmasta, minkälainen on hyvä psykologisesti turvallinen koululuokka ja -ryhmä. On tärkeää, että nuori voi olla oma itsensä ja hyväksytty sekä riittävä sellaisena kuin on. Yksilötapaamisissa on harjoiteltu ahkerasti jämmäkyystaitoja tukemaan kaverisuhteiden tasapuolisuutta. Keväällä alakoululla Kaisa piti yhdessä lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden erityistyöntekijän Tuija Surakan kanssa 5.- ja 6.-luokkalaisille opitutun aiheesta ”Riippuvuus ja päihteet”. Tunneilla pohdittiin oppilaiden kanssa, mitkä ovat omia keinoja kestää arjen tylsyyttä ja rentoutua.

Lukion kuraattorin työpanos on jaettu Normaalikoulun ja Lyseon lukioiden kesken. Jonna on ollut työpisteellään Normaalikoululla noin kahtena päivänä viikossa ja toteuttanut sekä yksilökohtaista että yhteisöllistä työtä. Pääpaino työssä on kuitenkin ollut opiskelijoiden tapaamisissa suuren yksilötyön tarpeen johdosta. Yksilötyössä on korostunut ahdistuksen sietotaidot, omien voimavarojen löytäminen sekä seksuaalisuuden teemat.

Koulupsykologisen työn tarpeen lisääntymisen vuoksi oppimisen tutkimuksia on toteutettu ostopalveluna Terveystalolta. Norssin lähikoulujen esiopetuksen konsultoiva työ on lisääntynyt aiemmasta mm. kaksivuotisen esiopetuskokeilun myötä. Tarkkaavuuden ja keskittymisen haasteiden selvittelyissä on toteutettu kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistä hoitopolkua, mikä edellyttää prosessinomaista työskentelyä perheen ja asiantuntijoiden kanssa.

Lukion aloittaville ryhmille psykologi piti yhdessä kuraattori Jonnan kanssa tunteja stressiin ja itsensä arvostamiseen liittyen. Ylioppilaskirjoituksiin osallistuville oli tarjolla yhteinen keskustelutilaisuus stressistä ennen kirjoituksia ja toinen ”purkukeskustelu” kirjoitusten jälkeen. Kirjoittajille lähti myös tsemppiviesti ja vinkkejä itsensä rauhoittamiseen. Sateenkaariteemaan psykologi pyysi kaikilta yläkoulu-lukion opiskelijoilta ja huoltajilta toiveita, miten moninaisuutta voidaan koululla huomioida entistä paremmin.

Psykologi on ollut aktiivisesti mukana kehittämässä opiskeluhuollon ja opetusharjoittelun yhteistyön tiivistämistä. Alakoululla luokanopettajaharjoittelijoille on pidetty yhteinen tapaaminen opiskeluhuollon kanssa. Yläkoulu-lukiossa psykologi on vierailut aineenopettajaharjoittelun sekaryhmissä ja pitänyt yleisen keskustelutilaisuuden harjoitteluun liittyvää jännittämistä ja ahdistuneisuutta koskien. Psykologi ja kuraattori Kaisa sekä terveydenhoitaja Heli ovat olleet mukana kirjoittamassa harjoittelun ohjauksen oppaita opiskeluhuollon osalta. Psykologilla oli myös harjoittelija tutustumassa koulupsykologin työhön.

Tyhy-toiminta

Norssin henkilökunnan hyvinvointia ja jaksamista tuetaan monin eri keinoin lukuvuoden töiden järjestelystä ja arjen toimintakulttuurin kehittämisestä työterveyspalveluihin. Näistä isoista linjoista vastaavat työnantaja ja koulun johto. Henkilökunnalle järjestetään myös erilaista virkistystoimintaa ja liikuntamahdollisuuksia, jotta työssä jaksaminen ja yhteisöllisyyden tunne toteutuisivat. Virkistystoimintaa koordinoi Norssin tyhy-ryhmä, johon kuuluu henkilökunnan jäseniä niin alakoulun kuin yläkoulu-lukion puolelta. Monenlaista virkistystoimintaa pyritään järjestämään sekä kaikille yhdessä että välillä myös erikseen alakoululla ja yläkouluilla. Virkistystoimintaa koordinoiva ryhmä saa tukea ja lisäideoita myös ihan spontaanisti lukuvuoden kuluessa. Vuoden aikana tapahtuu paljon pientä virkistystä arkeen tuovia tempauksia, esimerkiksi sesonkeihin liittyvä hassuttelua ja tarjoilua opehuoneessa ja muissa henkilökunnan tiloissa. Lisäksi vuoden aikana järjestetään muutamia isompia yhteisiä tapahtumia, joilla pyritään tuomaan porukkaa yhteen. Tällaisia isompia tapahtumia ovat olleet esimerkiksi jo perinteiksi muodostuneet syksyn sieniretki, koko henkilökunnan pikkujoulet sekä erilaisia toimintapajoja sisältävä kevään tyhy-iltapäivä. Näiden lisäksi on järjestetty myös esimerkiksi mindfulness-hetkiä, korupaja, laskiaistapahtuma mäenlaskuineen ja hernekeittoineen sekä vapun munkkibaari. Vuoden aikana sekä alakoululla että yläkouluilla useat henkilökunnan jäsenet ovat täyttäneet pyöreitä vuosia, jolloin on myös ollut yhteisiä kokoontumisia ja kahvitteluita. Nämä hetket ovat myös tärkeä osa yhteistä virkistäytymistä. Synttärilahvien lisäksi on vietetty myös eläkejuhlia ja muita arjesta nousseita muistamisen hetkiä. Norssin henkilökunta on yhteen hiileen puhaltavaa ja hyvällä fiiliksellä töitä tekevää porukkaa, josta huokuu halu huomioida toinen toistaan arjen keskellä. On hienoa, että työyhteisöllä riittää halua ja aikaa kohdata toisiaan aika ajoin kiireiseltä tuntuvan arjen keskellä.

Tyhy-toimintaan kuuluu myös liikuntatarjonta. Yläkouluun tiloissa on pyörinyt lähes lukuvuoden läpi liikunnanopettaja Mira Moilasan vetämänä tyhy-klässikko maanantaijumppa. Lisäksi tiistaisin on kokoontunut säännöllisen epäsäännöllisesti sähköporukka ja koulun tiloissa on henkilökunnalle varattuja liikuntavuoroja. Henkilökunnan jäsenet voivat hyödyntää koulun liikuntatiloja myös muuten vapaa-ajalla esim. kuntosaliharjoitteluun ja lasten kanssa liikkumiseen.

Korvispaja

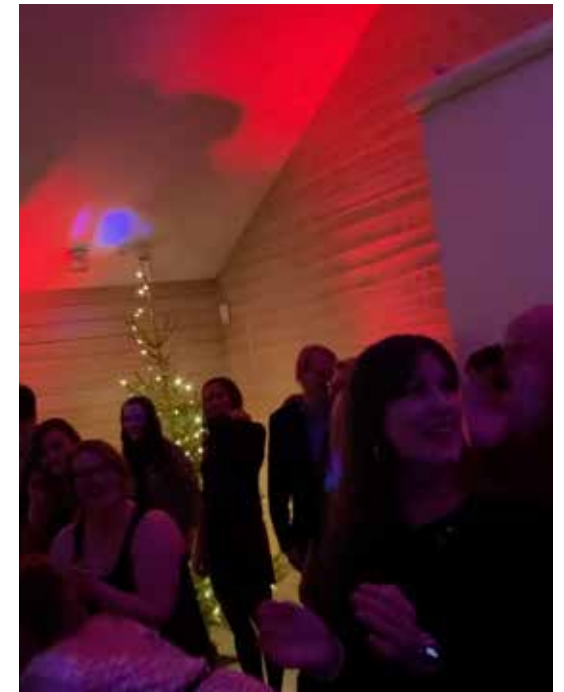
Sieniretken saalista

Laskiaismässä Harjulla

Laskiaispullabaari

Pikkujoulujen tanssilattialta

Oppilasluettelot

Perusopetuksen oppilasluettelo lv. 2022-2023

1a, luokanopettaja Tiina Hannula

Ehoniemi Rosa	Kobayashi Annu	Puumalainen Sohvi
Haapala Valma	Kukkonen Noora	Salusjärvi Ohto
Hietala Enna	Laitinen Nuutti	Torkki Ebba
Jaakonaho Eemil	Liimatainen Emma	Vaarala Venni
Jujagiri Shanmukh	Myllymäki Saara	Vehkasalo Helka
Jyväkorpi Matti	Pitkänen Virva-Liia	Virkajärvi Valtteri
Kiljain Ilona	Poutamo Miska	

1b, luokanopettaja Markus Leppiniemi

Haapsaari Helga	Lahtivuori Lari	Pusaa Vieno
Himanan Kauri	Lajunen Samuel	Ratilainen Paavali
Huotari Selja	Luukkonen Jerry	Siitonen Lilja
Kallio Ruut	Matilainen Topi	Taylor Isabel
Kelhälä Tea-Lotta	Olkkola Siiri	Terho Aava
Kemppainen Nelli	Pakkanen Hannes	Virkkula Kalle
Kokko Tuomo	Peura Oskari	Voima Ilmari
Kwon Danna		

1c, luokanopettaja Vesa-Matti Rasinmäki

Ahonen Senja	Lahtinen Touko	Rovio Alpert
Eralp Aava	Lindeman Edda	Salo Mikael
Hannula Alva	Majava Saimi	Seppänen Simeon
Hannula Tuovi	Moisio Lumi	Thompson Alma
Hänninen Aada	Naukkarinen Viola	Uljas Mea
Kalliomäki Ohto	Palokangas Aarni	Yläjoki Väinö
Korpela Ilja	Piitulainen Arvi	

2a, luokanopettaja Irmeli Pietilä

Ahola Elisa	Linja Eliel	Pihlaja Aatos
Blomqvist Aarni	Lounassalo Leino	Pyykkö Elsa
Friman Siiri	Melnikova Maria	Sasse Niilo
Ghabcheloo Alma	Mieskonen Mio	Sinivuori Elmeri
Kaikkonen Saimi	Muhonen Minttu	Tuomi Vilja
Kaksonen Armi	Mönkkönen Siiri	Vehkalahti Kuura
Kiema Nella	Nyqvist Toivo	Väyliö Niilo
Liimatainen Daniel		

2b, luokanopettaja Minna Suikkari

Auvomaa Kielo	Kairau Anni	Riikonen Lukas
Borgström Elias	Marjokorpi Anni	Ritvanen Elmo
Erkkilä Iisa	Milao Neema	Seppä Iiris
Harni Otto	Nyqvist Amanda	Soilu Jiri
Heikkinen Maija	Oinonen Joel	Tyyskä Aaro
Heinikainen Emilia	Parviainen Aatos	Vertamo Neea
Huhtanen Konsta	Pekkarinen Peetu	Yada Kaoru
Hyvönen Tilda		

2c, luokanopettaja Susanne Roos

Garcia Lemmetty lines	Koskinen Kerttu	Moreen Celina
Huhtaniemi Samuel	Laitinen Oiva	Ogryzkov Roman
Huikko Naomi	Leskisenoja Noomi	Peiponen Aatu
Härmä Ellen	Liimatainen Linnea	Peri Emil
Jakosuo Johannes	Lipponen Paavo	Pöyhönen Alva
Kaulio Inkeri	Martin Bruno	Saarikoski Lumi
Kauppinen Otso	Marttinen Juuso	Talaskivi Lauri
Kilpiö Maisa		

3a, luokanopettaja Elina Törmä

Ehoniemi Reetta	Laahanen Kaisa	Sindhya Gunashree
Guleria Arihaan	Lantto Alisa	Soilu Inka
Hautsalo Viena	Mäkikoivu Venla	Timonen Nelli
Jaakkola Luukas	Ocampo Altti	Vainonen Manu
Jalkanen Olivia	Raitanen Launo	Virkajärvi Leo
Jaskari Lenni	Rantanen Elias	Wannas Veikko
Kokkonen Oona	Sillanpää Emilia	Yi Sigi

3b, luokanopettaja Anna-Mari Kyyrä

Hautala Alvar	Lindeman Ruurik	Peltola Arttu
Huikko Kiara	Manner Elmo	Piik Aino
Johansson Ida	Moncada Ariana	Riikonen Ronja
Koivuniemi Eemeli	Mustikkamaa Ilari	Saari Elli
Kuorelahti Inga	Oivo Taika	Sandström Pihla
Laitinen Helmi	Oksanen Lilja	Savallampi Jooa-Eeveli
Lamberg Anita	Paatelainen Hilla	Taipale Veera
Lamberg Filippa		

3c, luokanopettaja Sari Oksanen

Asikainen Julia	Kääriäinen Oliver	Salo Kerttuli
Autere Pihla	Lehto Elviira	Salo Oskari
Hakkarainen Aleks	Lehto Taimi	Silokunnas Oiva
Harju Sanni	Maaranen Ida	Smirnova Asja
Herranen Ilta	Martin Ronja	Tsupari Leo
Kaikkonen Viljo	Matilainen Adafiia	Tuppurainen Samu
Koskinen Liinus	Rantanen Jami	Västinen Victor

4a, luokanopettaja Maiju Kovanen

Blomqvist Seela	Klippel Valo	Tabell Tarmo
Hakkarainen Elina	Korhonen Jenni	Takanen Eerika
Helin Eeti	Kytöjoki Sofia	Terho Otto
Ikkala Saara	Leskinen Aapo	Tuomi Reino
Jaakonaho Joosua	Lipponen Hilma	Vehkasalo Alma
Kaistinen Lotta	Maukonen Aarni	Vihinen Vappu
Kallio Iiris	Noponen Miisa	Virén Alex
Kiema Onni	Salusjärvi Eero	

4b, luokanopettaja Taina Reini

Abdelkareem Abaker Soha Nezar	Kemiläinen Ilja	Rastas Mikael
Alonen Hertta	Kentta Ulla	Sahiluoto Venla
Badawi Roya	Lemola Lyydia	Siidali Mohamed Yunis
Heinonen Pietari	Lähteenmäki Eino	Tiittanen Adiel
Hietakangas Helmi	Ocampo Ukko	Toivanen Helmi
Johnson-Ferguson Kian	Pihlman Aurora	Vehkalahti Halti
Kaksonen Nuutti	Puumalainen Siiri	Wiklund Vili
Kallberg Peetu		

4c, luokanopettaja Ilpo Ollikainen

Ahola Alina	Kosunen Akseli	Myllymäki Ilmari
Danska Stella	Lamminmäki Fanny	Piitulainen Eelis
Hakaniemi Olavi	Liljavirta Linnea	Pirttiniemi Taimi
Jussinmäki Julius	Marjokorpi Lauri	Pohjonen Vilma
Järvinen Ossi	Melnikova Sofia	Ronkainen Lilja
Kalliomäki Antto	Montonen Caius	Tuomi Helmi
Karhu Anette	Moreen Charlot	Tuupainen Jonatan
Kinnunen Sisu		

5a, luokanopettaja Heikki Luumi

Heino Minttu	Lehto Ruusa	Pirttinen Aada
Hekkala Eero	Leinonen Vinha-Weikka	Pulkkanen Siiri
Hella Emilia	Leskisenoja Minea	Sahikallio Friida
Hella Johannes	Lindgren Lila-Sofi	Scribbins Tobi
Holmila Oskari	Muilu Iita	Siidali Mohamed Aamir
Huhtanen Kaarlo	Nukari Eeli	Tähti Kasper
Hänninen Miina	Pihlaja Alvari	Wiklund Viska
Järvinen Eeva	Pihlman Oliver	Yalaho Tuomas

5b, luokanopettaja Sanna Pakarinen

Ahola Amanda	Kansikas Antto	Plotnikov Denis
Autere Aava	Kaulio Ilona	Pulkkinen Jiri
Bräysy Myy	Kippola Hilla	Päivärinta Aava
Ercoli Enni	Lehtovuori Alvar	Rantala Siina
Hietala Elias	Majava Kosti	Subedi Ritisha
Huhtaniemi Amalia	Miettinen Hanna-Riikka	Thompson Elsa
Huumarkangas Aurora	Peiponen Alisa	Ylinen Vanilja
Jaakonaho Ninni	Peltola Otto	Yrjönsuuri Akseli

5c, luokanopettaja Hannu Rainerma

Ahonen Emil	Korpela Ilse	Ohtonen Ronja
Ahtiainen Aamu	Laakso Olivia	Salo Anni
Haapala Verna	Lahtinen Roope	Savallampi Tinka-Liina
Harju Topi	Laine Jehki	Ståhl Iisa
Herranen Aake	Leivo Amanda	Tammilehto Jasmiina
Huusko Pihla	Majaniemi Toivo	Vihinen Nuutti
Häkkinen Reittu	Mieskonen Dea	Virkkula Hannu
Jussinmäki Joel	Mutanen Linnea	Wannas Helinä

6a, luokanopettaja Markku Hilpinen

Auvomaa Pihla	Koivula Milo	Pasanen Mila
Halonen-Gautret Arthur	Koponen Neea	Peiponen Sanni
Jaakkola Leevi	Lähteenmäki Helmi	Sinkkonen Onni
Jaskari Joose	Manninen Frida	Taipale Matias
Kallantie Ansa	Marttinen Joona	Toivanen Alina
Kangasniemi Aino	Myllymäki Armi	Vertamo Tuua
Karla Aava	Noponen Lassi	Viinikainen Oona
Klippel Onni	Oinonen Matilda	Waris Alma

6b, luokanopettaja Riitta Harjula

Alonen Veikko	Kasurinen Rudolf	Paju Sofia
Aroheinä Jenny	Kuorelahti Mauri	Pirttiniemi Alisa
Bottas Topias	Kuusenmäki Noel	Pirttiniemi Teresa
Erkkilä Saimi	Lamberg Totti	Riipinen Elviira
Heinonen Iita	Lehtinen Venla	Santanen Ellen
Ikkala Väinö	Lehtonen Aura	Seppä Akseli
Jussila Lily	Matilainen Minda	Siitonen Alma
Kallberg Anttu	Moilanen Olavi	Wood August

6c, luokanopettaja Heidi Mouhu

Halttunen Neea	Kukkonen Riku	Oksanen Elsa
Hynninen Helmiina	Lohvansuu Iida	Repo Lumina
Järvinen Minja	Lyytinen Miila	Saari Patrik
Kangaskorpi Fanni	Moncada Evelina	Sarjakivi Veerti
Kemiläinen Luka	Muhonen Lukas	Taipale Pihla
Kinnunen Siiri	Mustonen Naomi	Tiittanen Else
Koivula Milla	Nykänen Pyry	Toppi Leo
Koskinen Lenni	Ocampo Anna	Valkonen Pihla

7a, luokanohjaaja Tiina Huohvanainen

Bastola Dipan	Hintsa Kiisa	Montonen Ronja
Friman Vilja	Jalkanen Maija	Pölkki Ronja
Hakaniemi Aili	Koistinen Lilli	Shaheen Christian
Hannunen Olga	Lintula Otso	Siidali Mohamed Nadia
Harni Ella	Manninen Milena	Sopanen Miska
Heikkilä Kaisla	Moisio Hermann	Vainonen Alma

7b, luokanohjaaja Sara Laitiolampi

Hietämäki Aapeli	Ketonen Kerttu	Myllymäki Miro
Huhtala Luka	Kokkonen Ella	Ojala Friida-Elliida
Huovinen Joel	Kurjenniemi Kaarlo	Raitio Eeti
Jaatinen Olivia	Lamminmäki Lilja	Sammalisto Sirkka
Johnson-Ferguson Tinka	Lehtonen Liinu	Takala Helmi
Kallberg Pyry	Martikainen Selma	Teittinen Eero

7c, luokanohjaaja Solja Malkamäki

Ahonen Noora	Kokko Eino	Paalatie Peetu
Aspfors Martta	Kuikka Milla	Paju Alma
Autere Teo	Lajunen Leo	Penttinen Sofia
Hynynen Emilia	Lehtonen Esko	Pöyhönen Alisa
Kalliskota Inga	Myllyaho Miitta	Taalas Laura
Kansikas Aamu	Nurmela Ella	Virén Aleksis

7d, luokanohjaaja Maarit Mertaniemi

Arisalo Siina	Kettunen Aapo	Salmensaari Kaapo
Capelletti Joona	Lehtimaa Kiira	Sinivuori Ella
Danska Oliver	Lyly Alma	Skinnari Anni
Frigren Venny	Moreen Eerik	Tomperi Aleks
Heikkinen Elli	Patronen Alissa	Tsupari Heljä
Helin Hilla	Pyöriä Miska	Uusi-Maahi Lahja

7e, luokanohjaaja Hannu Moilanen

Hepomäki Jemina	Lehto Armi	Pättilä Otto
Hietala Eeli	Lindholm Kalle	Ritvanen Elisa
Jääskeläinen Edla	Linja Edith	Salminen Olavi
Koistinen Matias	Meijanen Veera	Sarja Rosa
Laakkonen Aada	Pesonen Tilda	Vesama Valtte
Laitinen Arvo	Puttonen Ansa	

7f, luokanohjaaja Inka Weiho

Artimo Pekka	Köktan Azra	Oksanen Olga
Flyktman Ella	Lehto Urho	Peri Ella
Hautala Kaarle	Lehtovuori Eliel	Pirttimäki Eeva
Heino Venla	Matikainen Elli	Riipinen Auni
Kaukua Rauha	Moilanen Eino	Särkikanta Ellen
Kivivuori Valpuri	Nakkinen Venla	Väisänen Emma
Korpela Iivari	Nupponen Iida	

8a, luokanohjaaja Sari Sorajoki

Aartolahti Aarne	Nordström Geo	Seppänen Saga
Kaistinen Nuutti	Ohtonen Rianna	Shirazi Ada Shayan
Kallberg Ada	Pakarinen Iiris	Siimes Rasmus
Kannela Katja	Raitanen Kuuno	Taipale Milma
Lehto Jalo	Rantala Iivari	Tyyskä Niila
Lehtonen Ainu	Ratia Ronja	Vähänen Luukas
Leppänen Topi	Salomäenpää Jaakko	

8b, luokanohjaaja Marika Paavilainen

Alanko Ilona	Kärkkäinen Frida	Riipinen Aima
Autere Saga	Multanen Taisto	Rintala Veikka
Filttness Sisu	Nykänen Mico	Ronkainen Matias
Halonen-Gautret Hugo	Pakarinen Lassi	Saarukka Fiona
Herranen Elli	Parviainen Markus	Sinkkonen Lauri
Htut Linn	Pietikäinen Milla	Viinikainen Otso
Häkkinen Niko	Puhakka Selma	Wannas Ilona
Jussila Assi		

8c, luokanohjaaja Rebekka Pihko

Ahonen Niko	Kattilakoski Aava	Päivärinta Eevi
Alonen Eeva	Kippola Konsta	Repo Minja
Blom Viivi	Laakso Valo	Sahinen Carla
Hijazi Mohammed Nour	Liukkonen Veeti	Sulasalmi Rianna
Jokinen Samil	Mäki Onerva	Zhong Jiayu
Jouhki Alma	Nykänen Max	Zhong Zhen Hao
Kaksonen Helmi	Pulli Sanelma	

8d, luokanohjaaja Sami Mäki

Auvomaa Selja	Latva-Karjanmaa Neo	Rautiainen Veera
Halonen Sofia	Lindroos Gabriel	Roponen Sara
Hirvimäki Hulda	Meier Alisa	Saastamoinen Daniela
Huopalainen Kristian	Moisio Aarne	Savón Eemu
Jantunen Milja	Mustonen Mico	Savonen Alisa
Kalliokoski Topias	Mutanen Markus	Tergujeff Veera
Keski-Jaskari Jimi	Pohjonen Veera	Vertamo Tuukka

8e, luokanohjaaja Jukka Hella

Auvinen Onni-Jalmari	Järvinen Urho	Pöllänen Niklas
Hekkala Elli	Kangas Peppi	Rastas Aukusti
Hietala Elmer	Kokko Sofia	Salminen Elsa
Hyvärinen Aatos	Koponen Oona	Saloranta Väinö
Jekunen Inka	Kuorelahti Aaro	Seriola Anni
Jyväkorpi Saara	Pekkanen Heta	Tuomi Anni
Järvenpää Unni	Pulkkinen Iida	Ässämäki Kerttu

9a, luokanohjaaja Elina Kuula

Bräysy Oliver	Kallio Pinja	Pennanen Kreetta
Capelletti Tobia	Kallioniemi Inka	Periainen Alexander
Hynninen Arttu	Karvinen Sini	Ratala Saaga
Ihalainen Minea	Kuusinen Kerkko	Stenvall Hugo
Jurvanen Minja	Lehto Ansa	Tuunanen Noona
Järvinen Heta	Lyyra Jouka	Uro Myrsky
Jääskeläinen Leo	Nácsa István	

9b, luokanohjaaja Rauno Pietiläinen

Abdelkareem Abaker Nour	Koistinen Erika	
Eronen Ella	Lipasti Leo	Salmi Tomas
Järvinen Helmiina	Lojander Sebastian	Ståhl Kaarlo
Järvinen Veikko	Mäcklin Julia	Tyyskä Eeti
Kallberg Pihla	Mäkelä Veera	Vainio Iiro
Karla Veera	Niemi Silva	Vesajoki Joakim
Kaukua Touko	Paasikannas Mila	Virén Vilho

9c, luokanohjaaja Inka Aalto

Bottas Hannes	Kullberg Joonatan	Nykänen Pinja
Danska Rasmus	Liimatainen Karlo	Ojanperä Julius
Julin Lenni	Linja Anton	Paananen Samuel
Karvonen Albert	Lohvansuu Elias	Paananen Vili
Kaulio Iiro	Löytänä Sara	Rastas Kalle
Koskinen Totti	Mikkonen Susanna	Seppä Max

9d, luokanohjaaja Satu Eskelinen

Flyktman Oona	Ketonen Vilho	Palviainen Aleks
Hepomäki Kiia	Kokko Aaro	Rautavuoma Otto
Hollins Aaron	Laine Jakin	Rautio Otto
Hurmerinta Nelli	Lajunen Elias	Roos Selina
Hyppönen Juho	Lius Joonas	Salminen Sofia
Jääskeläinen Alina	Matikainen Senni	Silvennoinen Sisu
Kasurinen Kaarlo	Noronen Aino	

9e, luokanohjaaja Pia Välimaa

Jokinen Asla	Leppänen Joanna	Pihlman Rafael
Kallio Anni	Mannier Noora	Poranen Matilda
Kalliskota Tuike	Manninen Samuel	Pöyhönen Ilona
Kokkonen Aada	Mehtälä Morten	Raatikainen Petu
Koljonen Luka	Nieminen Onni	Rantonen Eveliina
Kuha Urho	Niininen Luka	Ruuskanen Sebastian
Laakso Jonatan	Penttinen Konsta	Taavitsainen Lilja

Lukion opiskelijaluettelo lv. 2022–2023**22A, ryhmänohjaaja Sampo Hankama**

Anttila Venla	Karhunen Janja	Mämmelä Alisa
Helenius Tiia	Kilpeläinen Netta	Paananen Eila
Harinen Anton	Kivinen Venla	Pakarinen Silja
Hintsa Kaapro	Konttila Daniel	Papponen Lauri
Hytönen Tiia	Kuha Ahti	Pentti Aada
Immonen Tuomo	Kärkkäinen Leo	Pentti Emma
Jantunen Sonja	Manninen Rebekka	Rantala Ellida
Javoronkova Olga	Martikainen Mea	Rentola Kristian
Juotasniemi Jenni	Mäkinen Maaria	

22B, ryhmänohjaaja Anna Veijola

Järvinen Justus	Paljakka Milka	Suoja Annika
Kaitamäki Aino	Pesonen Aada	Suortamo Teemu
Kantlin Emeliina	Pitkänen Aino	Teittinen Ella
Kiianmaa Karla	Pykälinen Vilma	Tolvanen Mimmi
Koivunen Nuppu	Pääkkönen Iida	Tomperi Iida
Korhonen Maaria	Salmi Eero	Vertainen Elna
Laukka Hanna	Savolainen Juho	Yavuz Azra
Laurikainen Pyry	Soppi Kaapo	Ylinen Minttu
Lepistö Ilona	Stenvall Bernilla	Ylitervo Ronja
Nurminen Juho		

22C, ryhmänohjaaja Mari Mäki-Paavola

Altamirano Leon	Kivinen Veeti	Pihlajamaa Annastiina
Avikainen Alida	Komi Anna	Rasi Tetta
Hyvönen Vilja	Koskinen Lotta	Salo Nella
Häkkinen Petra	Lappi Emilia	Siltala Sofia
Hänninen Kerttu	Laurio Elina	Silvast Asla
Inkeroinen Otto	Leino Elo	Taalas Robert
Kauppinen Vilma	Mrena Olivia	Valto Ella
Kilpala Veera	Ojalehto Matias	Väisänen Noora
Kivi Jesse	Pelkonen Sara	Zhong Jiafu

22D, ryhmänohjaaja Päivi Soininen

Arhosalo Olga	Lappalainen Eeva	Peuha Veera
Brandt Kasmir	Laurikainen Venny	Pätynen Leevi
Bucht Iida-Maija	Lehtonen Erin	Rintanen Sanni
Gardini Noah	Leino Peppi	Ronkainen Roosa
Honko Ruben	Minkkinen Ada	Savukoski Joona
Hytönen Sofia	Moisio Kosti	Tahkola Onni
Järvenpää Otso	Mustikkamaa Noora	Tenhunen Kalle
Kukkonen Inka	Oikari Sanni	Väisänen Sara
Laajalahti Usva	Parviainen Vilja	

21A, ryhmänohjaaja Pirjo Pollari

Häyrynen Hannu	Leinonen Pihla	Roos Julius
Jylhä Julius	Lindeman Anni	Suominen Hilma
Järvelä Kiia	Lindholm Jaakko	Turpeinen Aamu
Järvinen Sanni	Luukkonen Oskari	Valli Verna
Kaari Roosa	Mattila Atso	Valtonen Veera
Kamppi Tuuli	Numminen Kristian	Vehniäinen Elma
Kannela Petra	Nyholm Veera	Välitalo Miro
Kärkkäinen Rasmus	Pääkkönen Elias	Äijälä Eevi
Latvala Laura	Ratinen Katri	

21B, ryhmänohjaaja Marjo Sassali

Haagensen Evita	Korpinen Elle	Räsänen Veeti
Havukainen Joona	Koskinen Nelli	Salminen Kielo
Heikkilä Niilo	Laine Rasmus	Taipale Veera
Hujanen Maria	Lillvist Milja	Tenhunen Eve
Huovilainen Jonna	Linkaja Elina	Tuononen Laura
Kaisla Viola	Luukkonen Helmi	Tuuri Miisa
Kantola Veikka	Mäkinen Mette	Vänttinen Valtteri
Kontoniemi Lumi	Railo Eetu	

21C, ryhmänohjaaja Minna Pursiainen

Eklund Armi	Maasilta Lilian	Puolimatka Asriel
Hiiemäe Eva	Melentyev Sergey	Rastas Nea
Hirvelä Ella	Mikkonen Johannes	Rikalainen Jaakko
Jokinen Aapo	Mikkonen Sointu	Semach Nikita
Järvinen Jenissa	Mäkinen Anna	Sipilä Maiju
Kaya Esra	Mäkinen Milka	Siponen Jeremias
Lampinen Helmi	Nenonen Martha	Tham Chenyang
Linna Minja	Närhi Alisa	Viitanen Tuomas
Liukkonen Vilma		

21D, ryhmänohjaaja Sami Myllymäki

Harju Leo	Makkonen Otto	Sallinen Nita
Hiunu Mikael	Mäkinen Aurora	Sandelin Viivi
Hyppönen Helmi	Nyrönen Inka	Sorri Sisu
Kemppainen Kaisa	Nättiaho Elmeri	Tanttu Ida
Khazari Selma	Olli Milla	Tsupari Lilja
Korhonen Kalle	Pesonen Elsa	
Kuulusa Iiris	Poikonen Matias	
Laine Verni	Pöyhönen Elli	
Lapinkero Eerika	Rinne Akusti	

20A, ryhmänohjaaja Paula Rauniaho

Harjula Iiris	Komi Otto	Oikarinen Hilma
Hartikainen Aada	Kämäräinen Anna	Pilkkakangas Nikke
Hilme Eeli	Kärkkäinen Aaron	Pitenius Loviisa
Hirvonen Jesse	Laitiolampi Helmi	Rautiainen Mikael
Hytönen Ada	Leppänen Sanna	Ruuttunen Aliina
Jaatinen Milla	Marjoniemi Annika	Salo Tuovi
Kalpio Liisa	Niskanen Väinö	Tourunen Kati
Knoll Santeri	Nissinen Aleksanteri	Tuomi Tiitus

20B, ryhmänohjaaja Kaisa Vaaherkumpu

Arkko Alina	Louniala Sanni	Schuurman Leo
Feodoroff Siiri	Luokkanen Saara	Tyni Topi
Huuskonen Jani	Lähteenmäki Henni	Valhovski Daniel
Järvinemi Aino	Manninen Jeremias	Vertainen Niilo
Laajala Lauri	Numminen Kiia	Vesanen Matleena
Lensu Emil	Ollonen Laura	Weber Emma
Liimatainen Viivi	Rasi Lotta	Ylönen Pyry
Lindeqvist Minka	Rissanen Venla	Äijälä Elli
Liuska Riina	Savolainen Aino	

20C, ryhmänohjaaja Luvi Viertola

Aho Alma	Keskinen Konstu	Moisander Verna
Ahtiainen Hilja	Kotanen Elias	Nieminen Noora
Ekman Luukas	Lahtinen Pyry	Päijänen Petra
Elo Tytti	Lamminen Ansa	Rätinen Matias
Falkenbach Emma	Lehrbäck Jere	Saresma Iiris
Heinänen Lassi	Lehtinen Emilia	Savolainen Lottaliina
Hotti Tuuli	Lyyra Nana	Uppsala Jenny
Kekkonen Miko	Mehtälä Helli	

20D, ryhmänohjaaja Tom Nevanpää

Eerikäinen-Bulzan Nooa	Kari Peppi	Paavola Kiia
Hannikainen Laura	Karvo Niilo	Peuha Lotta
Harju Ronja	Koskinen Oliver	Roos Linnea
Hiekka Mikael	Kämppe Henriikka	Sahikallio Seela
Hirsiäho Janica	Laajalahti Louna	Taavitsainen Patrik
Hyppönen Iida	Lehtinen Anette	
Härmälä Eljas	Manninen Benjamin	
Jyväkorpi Helmi	Nikula Elmeri	
Kangasniemi Ada	Niskavaara Saana	

19A, ryhmänohjaaja Ristopekka Sarvilinna

Laine Ilmi
Pesonen Venla
Sorri Sara
Säkkinen Henri

Tiedotuksia

Tiedotuksia

Lukion uusintakoe on keskiviikkona 7.6.2023 klo 9.00.

Uuden lukuvuoden aloitus on keskiviikkona 9.8.2023.

1.–6. luokat	klo 9.00
7. luokat	klo 9.00
8. luokat	klo 9.30
9. luokat	klo 10.00
lukion aloittavat opiskelijat	klo 9.30
lukion muut opiskelijat	klo 10.00

Lomat ja vapaapäivät lukuvuonna 2023–2024

syysloma	ma 16.10.–pe 20.10.2023
vapaapäivä	ke 6.12.2023
joululoma	pe 22.12.2023–pe 5.1.2024
talviloma	ma 26.2.–pe 13.2024
pääsiäisloma	pe 29.3.–ma 1.4.2024
vapaapäivä	ke 1.5.2024
vapaapäivä	to–pe 9.–10.5.2024

Syyslukukausi päättyy torstaina 21.12.2023.

Kevätlukukausi alkaa maanantaina 8.1.2024 ja päättyy lauantaina 1.6.2024.